

50. číslo

ISSN 1802-4327

www.milujte.se

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci

Milujte se navzájem, jak jsem já miloval vás.
Jan 15,12

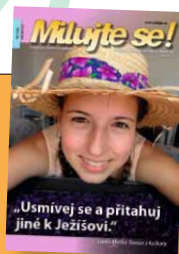

**„Usmívej se a přitahuj
jiné k Ježíšovi.“**

svatá Matka Tereza z Kalkaty

Obsah:

Obsah: padesáté číslo

- 3 Proč bych měl chodit do kostela?
- 4 Měla zásluhu na kněžském svěcení v Dachau
- 12 Kněz, který byl vysvěcen v koncentráku
- 14 Miluj myslí, slovem i skutkem
- 19 Zahořklost, která mě zabíjela zevnitř
- 21 Modlitba se členy Nobelova výboru
- 22 Věrnost uprostřed obtíží za gulášového socialismu
- 25 Laboratoř víry
- 28 Kostely jsou podpalovány, pleněny a profanovány
- 30 Velká láska
- 31 Neděle, konec, nebo začátek týdne?
- 32 Kalendář k 50. vydání časopisu „Milujte se!“ pro léta Páně 2019–2022
- 34 Pro sebe, pro druhé...?
- 35 O výchově
- 35 Lukášek
- 40 Možnosti prenatální léčby
- 44 Bylo to čtvrté miminko ze Slovenska, z Čech prý zatím žádné neměli
- 46 Prenatální diagnostika – drahá a u nás zatím pouze pro smrt
- 48 Umíme se smát i plakat
- 49 Myslím, že Markétka je šťastná
- 51 K čemu jsou postižení a nemocní lidé?
- 55 Příběhy moudrosti
- 57 Růženec a Boží přítomnost v nejtěžších chvílích
- 58 Nesesmilní!
- 61 Nebudeš chtít ukrást manželku, manžela...!
- 62 Bůh ti přeje štěstí

Milovaní čtenáři!

Svatý papež Jan Pavel II. během svého 26 let trvajícího pontifikátu svatořečil 482 a blahořečil 1341 osob – to je více než všichni jeho předchůdci dohromady (dle jednoho zdroje, jehož údaje se mi ale nepodařilo zcela spolehlivě ověřit, to bylo 300 svatých a 1310 blahoslavených; mimoto je ovšem ještě celá řada svatých, kteří nebyli nikdy žádným papežem kanonizováni, např. apoštolové, prvokřesťanští mučedníci a většina světců prvního křesťanského tisíciletí, kdy byla kanonizace záležitostí místního biskupa).

Proč tomuto svatému papeži tolik záleželo na dokončení tolika procesů svatořečení a blahořečení? Chtěl nám na cestě ke svatosti poskytnout dostatek vzorů. Svaté sice nemůžeme kopírovat, ale mohou inspirovat... A jemu záleželo na bohatství této inspirace.

Také my se snažíme v časopise *Milujte se!* nabídnout takovou inspiraci: životy lidí – ať již kanonizovaných, nebo nekanonizovaných –, kteří žili naplno s Bohem.

Znáte svatého manžela, manželku, matku či otce rodiny, a to z naší doby, s našimi starostmi? Ano, existují. Kniha *Manželství – cesta ke svatosti* nabízí příběhy 110 svatých manželů a kandidátů svatosti s datem úmrtí od roku 1950 až do současnosti. Pro její tloušťku (320 stran) nemůžeme knihu dát jako přílohu časopisu. Publikaci je však možné objednat jen za příspěvek na tisk 40 Kč + obyčejné poštovné (viz kupon na str. 24). Zdarma ke stažení ji najdete na www.fatym.com a www.milujte.se. Vřele doporučujeme! A jeden životní příběh z této knížky najdete i v tomto čísle na str. 22.

V Kristu P. Pavel Zahradníček

Podpořte *Milujte se!* – objednejte si jej

Máme velkou radost, že se k vám dostává další číslo časopisu *Milujte se!*, který u nás začal vycházet díky iniciativě sester Matky Terezy. Vydávání dalších čísel se však neobejde bez vaší pomoci. Prosíme vás o modlitby – za nás, kteří časopis připravujeme, za všechny čtenáře a za ty, kteří časopis šíří dále k těm, kteří by se k němu jinak nedostali a nemohli si jej objednat. Jsme však raději, můžeme-li zasílat časopis čtenářům přímo domů, a nikoli jej pouze anonymně distribuovat.

Časopis posíláme všem zájemcům zdarma (je distribuován pouze v ČR). Náklady na výrobu a distribuci jednoho výtisku, které činí přibližně 20 Kč, jsou hrazeny výhradně z darů čtenářů. Dary na podporu časopisu *Milujte se!* můžete posílat na účet 2101330155/2010, specifický symbol 7777 a jako variabilní symbol použijte údaj ze složenky, která je součástí zásilky. Dary jsou potvrzovány a lze je uplatnit při snížení základu daně.

Časopis *Milujte se!* můžete objednat sobě nebo svým přátelům e-mailem na redakce@milujte.se nebo poštou na adrese redakce. Jen na vás záleží, zda časopis bude i nadále vycházet. Děkujeme za vaši podporu.

redakce

Jsme velmi šťastné, že časopis *Milujte se!* šíří pravdu a učení Církve a že prospěšnost a vzdělávací vliv je vidět ve svědectvích ze života lidí. Podporujeme a modlíme se za všechny, kteří se podílejí na vzniku tohoto časopisu.

Sestry Matky Terezy v ČR

Milujte se!

Časopis pro novou evangelizaci
50/2019, XIII. ročník, vydáno 27. srpna 2019

Vychází s církevním schválením Biskupství brněnského
č. j.: Ep/1379/08 ze dne 25. 1. 2008

Koordinátor: P.ThLic. Marek Dunda, Th.D.
Šéfredaktor: P.ThLic. Pavel Zahradníček, Th.D.
Překlady: Terezie Eisnerová OP
Jazyková a grafická úprava: Ondřej P. Vaněček

Vydavatel: Milujte se! z.s., Náměstí 20, 671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se, www.milujte.se
číslo účtu pro zaslání darů: 2101330155/2010, specifický symbol: 7777

ISSN 1802-4327, MK ČR E 17470

Katolický časopis *Milujte se!* je zaměřen na osvětu a vzdělávání široké veřejnosti jako prevence náboženské neshášenlivosti a xenofobie. Časopis vychází pod záštitou sester Matky Terezy a je vydáván ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR.

Objednávky: Časopis je neprodejný a distribuován zdarma. Lze jej v požadovaném počtu výtisků objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasílaným darům, neboť časopis nemá předplatně či státní a církevní dotace. Zaslání dary lze podle §15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Redakce si vyhrazuje právo zveřejnění texty krátit, případně upravovat.
Fotografie lidí umístěné u svědectví a článků jsou pouze ilustrační.
Znění licencí Creative Commons (CC) naleznete na <http://creativecommons.org/licenses>.

Foto na titulní straně: Lenka Písková

Proč bych měl chodit

do kostela?

Jeden dobrý a velmi horlivý katolík napsal šéfredaktorovi jistých novin dopis, v němž si stěžoval, že už se mu nechce chodit každou neděli do kostela.

„Chodil jsem do kostela třicet let,“ napsal, „a za tu dobu jsem si vyslechl asi tři tisíce kázání. Ujišťuji vás, že si nepamatuji ani jediné. Proto si myslím, že ztrácím čas a že ho ztrácejí i kněží, když kážou.“

Po zveřejnění dopisu se rozpoutala v rubrice „Dopisy šéfredaktorovi“ vášnivá debata. Mnoho lidí dávalo pisateli dopisu za pravdu. Debata se táhla dlouhé týdny, až jednou někdo napsal:

„Jsem ženatý už třicet let. Za celou tu dobu mi moje žena připravila třicet dva tisíc jídel a jsem si jistý, že si nepamatuji

ani na jedno menu. Vím ale jedno: každé to jídlo mě živilo a posilňovalo, abych mohl dělat svoji práci. Kdyby mi je moje žena nechystala, byl bych dnes už mrtvý. A kdybych se nechodil nasytit do kostela, byl bych dávno mrtvý duchovně.“

*Kdyby měl Bůh ledničku, měl by na ní tvoji fotku.
Kdyby měl Facebook, určitě by ji tam měl také.
Každé jaro ti posílá květiny a každé ráno úsvit.
Pokaždé, když s ním chceš mluvit, tak ti naslouchá.
Může bydlet kdekoli ve vesmíru, ale vybral si tvoje srdce.
Hledej ho! Bůh je do tebe zamilovaný.
Bůh neslíbil dny bez utrpení, úsměvy beze smutku,
slunce bez deště.*

Bruno Ferrero (z knihy „Balzám pro duši“, Portál, 2018;
možno objednat na <http://obchod.portal.cz>) ■

***Bůh neslíbil dny bez utrpení, úsměvy beze smutku, slunce bez deště.
Slíbil ti sílu ve všech situacích, útěchu v zármutku a světlo na cestu.***

Měla zásluhu na kněžském svěcení v Dachau

Koncentrační tábor v Dachau, vpravo fotografie Marie Immy Mackové

Mnohdy vidíme svět kolem nás tak trochu černobíle. A přitom skutečnost je velmi pestrá. Krátce po zvolení papeže Benedikta XVI. v roce 2005 jsem navštívil jednu věřící rodinu. Samozřejmě se mluvilo o novém papeži. Procházel kolem jejich syn, zaslechl téma našeho rozhovoru a s neskrývaným opovržením řekl: „Nesnáším všechny Němce už od dob druhé světové války.“ Díky této jeho poznámce jsem si začal víc všimnout všech informací o tom, že zdaleka ne všichni Němci byli fašisté nebo sympatizanti nacismu a že bylo nemálo těch, kteří pod Hitlerem trpěli a ze všech svých sil se stavěli proti... S překvapením jsem zjistil, že katoličtí křesťané byli v době 2. světové války druhou nepronásledovanější skupinou obyvatel v Německu, hned po Židech.

Běžné děvče

Jednou z mnoha, kteří se proti Hitlerovi odvážně postavili, je i Němka Marie Imma Macková (* 1924 – † 2006), řeholní sestra kongregace Chudých školských sester Naší Paní. Křestní jméno měla Josefa.

Pocházela z vesnice Möckenlohe poblíž Eichstättu. Když se v Německu v roce 1933 dostal k moci Hitler, bylo jí devět let. Ve škole zažívala tvrdý, ale z počátku poměrně neúčinný tlak, kterým učitelé museli horko těžko získávat děti do tzv. Hitlerovy mládeže (Hitlerjugend).

Stále víc jasno

Když se však nehlásili do Hitlerjugend sami, byli koncem roku 1936, stejně jako ostatní děti a mládež v celém Německu, automaticky zařazeni do Hitlerovy mládeže a později i do Svazu německých dívek. Postupně se Josefě vyjasňovalo, co Hitler přináší, a stále víc se utvrzovalo její vnitřní přesvědčení – jednoznačný nesouhlas.

Touha být řeholní sestrou

Už od dětství se chtěla stát řeholní sestrou. V dubnu 1940 ji tedy její otec dovezl k chudým školským sestrám. V té době to

nebylo zrovna jednoduché, ale přece jen se po malých krůčcích blížila k realizaci svého povolání. Dostala se do domu svatě Kláry ve Freisingu. Kvůli válečným poměrům se však v roce 1944 nemohla konat obřad – přijetí do řeholního noviciátu. Avšak Bůh měl pro ni nachystaný úkol, o kterém se jí ani nesnilo.

Nenápadný začátek velkého dobrodružství

Josefě bylo dvacet let. Na sklonku jednoho květnového dne, když trávila večerní volno s ostatními řeholními kandidátkami, zavolala si ji k sobě do kance- ▶

Když se však nehlásili do Hitlerjugend sami, byli koncem roku 1936, stejně jako ostatní děti a mládež v celém Německu, automaticky zařazeni do Hitlerovy mládeže a později i do Svazu německých dívek.

Hitlerjugend

Foto: Wikimedia Commons, Meinhard Fenske

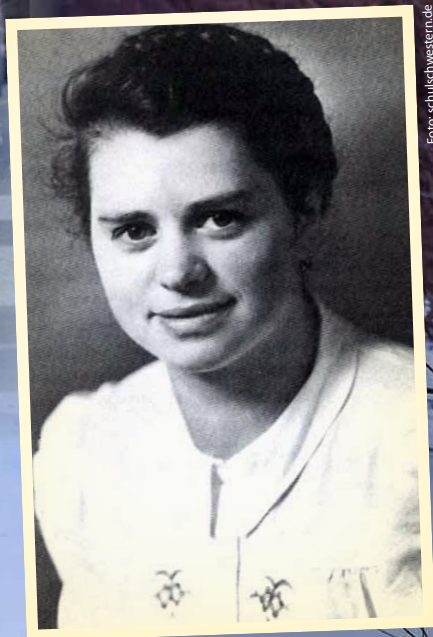

Foto: schulischwestern.de

Foto: PxHere (CC0); United States Holocaust Memorial Museum / koláž: MSI

Neúspěšný nábor

Jednoho slunečného sobotního rána přišel učitel do třídy, sedl si jako obvykle na první lavici a nervózně švihal rákoskou o svoje kalhoty. Po minutách tísnivého ticha řekl: „Hitlerova mládež smí pochodovat do lesa a tam si smí hrát celé dopoledne. Vy musíte sedět ve třídě a smíte si jen číst nebo kreslit.“

Po letech na tyto těžké chvíle vzpomíná s mírným nadhledem: „Nebyla jsem z toho nijak nešťastná. Naopak, myslela jsem si – toto se mi líbí mnohem víc.“

láře sestra představená Marie Saba. S ní byl v místnosti i známý stavitel studní pan Dür z Freisingu. Oba jí vyprávěli, jak vězni v koncentračním táboře Dachau trpí hrozným hladem. Sestry už dlouho prostřednictvím pana Dūra pomáhaly vězňům a posílaly jim potraviny. Představená rozhodla, že Josefa má druhý den zajet spolu s jednou mladší žákyní do Dachau a převzít v táboře zeleninu a květiny vypěstované vězni, které pan Dür objednal pro klášter svaté Kláry.

Představená s úsměvem dodala: „Nemusíte mít strach. Mnoho toho z tábora nevidíte.“ Po upřesňujících pokynech pana Dūra se pak zase mohla vrátit z ostatními do zahrady. Tím začalo netušené poslání plné rizika a napětí.

V Dachau

V úterý 16. května 1944 se obě dívky vypravily na riskantní cestu do koncentračního tábora. Jely vlakem přes Mnichov. Pan Dür čekal u Dachau na smluveném místě, vysvětlil další bezpečnostní pokyny, ukázal, kde bydlí velitelé SS s rodinami a předal jim vozík. Šel s nimi dál. Nejprve museli projít širokou „cestou SS“ kolem důstojnických vil...

První dojmy z koncentračního tábora předčily všechny hrůzné zprávy, které doposud o tomto místě slyšela: „Šli jsme kolem dvou baráků, před nimiž ležela obrovská hromada starých bot. Za okny jsme spatřili dohola ostříhané muže, kteří boty třídili. Do nosu nás udeřil hrozný zápach.“ Potkávali skupinky vězňů – vždy s dozorci: „... bledé tváře, houbovitě zduřelé. Všichni na nás civěli, jako bychom byli bytosti z jiného světa.“

29. dubna 1945: Osvobození vězni v Dachau nakládají těla mrtvých spoluvězňů na valník

Foto: Wikimedia Commons, Paul Richard Avenitt

Foto: Wikimedia Commons, Wzavz (CC0)

Brána a domy táborového zahradnictví v Dachau, vpravo přiléhající skleník

V prodejně SS

Zamířili k prodejně. Tam je obsluhoval vězeň – mladý kněz – otec Schönwälder. Navenek byl strohý a téměř až nevládný. Podařilo se mu však nenápadně vysvětlit, že je hlídán stráží a že s civilisty může hovořit jen o obchodních záležitostech. Díky protahovacím manévřům, kdy museli čekat, až budou zelenina a květiny připraveny, se podařilo navázat hovor a vyměnit si cenné informace.

Josefa po letech na toto první setkání vzpomíná: „Protože jsem s ním mluvila zcela přirozeně a otevřeně, jeho nedůvěra zmizela. Vyprávěl i o táborovém životě: o hladu, trestech, bídě a smrti, zvláště pak o nenávisti vůči kněžím a nábožen-

ství. Zdálo se mi neuvěřitelné, že něco takového by mohlo v Německu existovat.“ Celá hrůza jí docházela až později, poté co vyslechla obdobná svědectví mnoha dalších vězňů.

Objednané za týden k vyzvednutí

Před odchodem ji kněz prosil, aby opět přišla a pokud možno donesla nějaké hostie a lahvičku vína, aby on a polští přátelé kněží mohli tajně konat bohoslužby. Ještě

*„... bledé tváře,
houbovitě zduřelé.
Všichni na nás
civěli, jako bychom
byli bytosti
z jiného světa.“*

Vězeňské baráky v Dachau po osvobození

Foto: Wikimedia Commons, Wzvwz (CC0); nahofe: United States Holocaust Memorial Museum

Jeden ze skleníků v zahradách koncentračního tábora v Dachau (nahofe dobový snímek z roku 1944)

nedomluvil, rozletěly se dveře a vstoupil esesák. „Ulekla jsem se, ale kněz řekl docela klidným obchodním tónem: ‚Tedy na shledanou! V úterý si můžete přijet pro objednané výpěstky.‘“

Nebezpečné cesty

A tak se rozběhlo velmi riskantní dobrodružství, které mělo trvat téměř rok. Pusťte se do aktivit, které mohly kdykoli skončit trestem smrti. Po své první cestě probrala vše v klášteře s představenými. O týden později jela znovu do Dachau, tentokrát však již sama. A pak se to opakovalo častěji, a to až do osvobození tábora americkými vojsky na konci dubna 1945. Sama na to vzpomíná: „Podnikala jsem tyto nebezpečné cesty s velkou vnitřní jis-

Foto: United States Holocaust Memorial Museum

totou, ba s důvěřivým vědomím, že můj život je skryt v Boží prozřetelnosti. Mé představené mi dávaly povolení ke druhé i k dalším cestám, jak to vyplývalo z dané situace z týdne na týden.“ Víc než šedesátkrát absolvovala tuto dlouhou cestu z Freisingu do Dachau. Týden co týden jela s jízdním kolem plně nabaleným různým proviantem 30 kilometrů tam a 30 kilometrů zpět – často ve větru a dešti, v mrazu...

Jako v dobách pronásledování křesťanů

Později na toto období vzpomíná: „Jako ve snu jsem prožívala další dny. V dětství jsem hltavě čítávala legendy o mučednících z prvních dob křesťanství. Od té doby ve mně rostla touha podobně pomáhat lidem, kteří by byli pronásledováni pro víru. Znovu a znovu jsem nyní musela přemýšlet – to, co se děje v Dachau, to je přece opravdové pronásledování křesťanů. Stále více ve mně sílila jistota, že

nyní přišel okamžik vytoužený od dětství. Pochopila jsem, že současné okolnosti mě vyzývají, abych jednala zcela bez ohledu na sebe.“

Víno, hostie, dopisy, jídlo...

Vždy, když Josefa dorazila do táborové prodejny zahradnictví, měl již otec Schönwälder připraveny květiny a výpěstky k odvozu – čas, který by byl potřebný k chystání zboží, mohli využít jinak: k domluvě dalšího postupu. Kněz brzy poznal, že jí může věřit. Jakmile oknem zahlédli, že se stráž vzdálila od budovy, předala mešní víno, hostie a další věci. Předávala také dopisy pro konkrétní kněze.

Protože si do prodejny přicházeli vyzvednout zboží i někteří esesáci, nemohla čekat v malém obchůdku, ale byla poslána přímo do sousedícího skleníku. Tak se naskytla možnost potkat se s dalšími vězni. Od uvězněného řeholníka z diecéze Münster se dověděla, že ▷

**„Zdálo se mi neuvěřitelné, že něco takového by mohlo v Německu existovat.“
Josefa Macková (sestra Marie Imma)**

německým vězňům se vzhledem k místním poměrům vede ještě poměrně dobře – smějí dostávat balíky od příbuzných. Ostatní zde však trpí strašným hladem.

Když se u nich během chvilky shromáždili v době své krátké polední přestávky další vězni, dověděla se z jejich překotného vyprávění o hrozném utrpení a neuvěřitelných poniženích, která zde prožívají. Krátce se to dá shrnout do komentáře jednoho z nich: „Kdybychom se skutečně jednou měli dostat ještě na svobodu, žádný člověk nám neuvěří, co jsme dnes prožili.“ Opakovala se prosba: „Přijeď zase! Přivez chleba!“

Od otce Schönwäldera vyslechla ještě další výčet toho, oč prosí, aby vězňům tajně opatřila a přivezla – a mimo to jí předával do úschovy své cenné, tajně sepsané zápisky o svých zážitcích.

S Boží pomocí dokázala překonat strach

Otec Schönwälder jí předal i několik dopisů od vězňů s prosbou, aby je ve Freisingu dala na poštu. Nezapomněl upozornit, že doprava dopisů z tábora se trestá smrtí. A co mladá budoucí řeholnice na to? „I přesto jsem mu slíbila, že jeho prosbu splním.“

Na zpáteční cestě jí vše začalo docházet a upadla do velké deprese. Podobně byly otřeseny i její řeholní představené, když jim vše vyprávěla. A výsledek? Od té chvíle se snažily zajistit pro její další cestu ještě více potravin, aby mohla pomoci těm nejubožejším.

Při dalších návštěvách se postupně vše zavedlo tak, aby se neupoutala pozornost dozorců. Otec Schönwälder věděl, že by bylo příliš nebezpečné, kdyby potraviny přebíral v obchůdku přímo on. Proto jí posílal vždy do skleníku, kde se dařilo vše předat přes polského řeholního kněze – kapucína otce Stanislava. Jemu jednou položila otázku, proč je zde tolik polských kněží. On jí to osvětlil: „Nacisté chtějí vyhladit polskou inteligenci.“ To byl pro ni další otřesný poznatek.

Květiny jako projev vděčnosti

Přinášet takové množství potravin, jaké sestry posílaly do přísně hlídaného obchůdku v koncentračním táboře, bylo přece jen velmi nebezpečné, a proto otec Schönwälder tajně navázal kontakt s rodinou Beerovou, kterou znal ještě z dob svých studií ve Varšavě a kteří nyní bydleli naproti správní budově u plan-táží. Napříště už Josefa dovážela všechny potraviny přímo k nim a odtud se ukryté

Interiér kopie vězeňského baráku v památníku bývalého koncentráku v Dachau

Foto: PxHere (CCO)

„V dětství jsem hltavě čítávala legendy o mučednících z prvních dob křesťanství. Od té doby ve mně rostla touha podobně pomáhat lidem, kteří by byli pronásledováni pro víru.“

Josefa Macková (sestra Marie Imma)

v koších pod prádlem dostávaly díky polskému kapucínovi otci Stanislavovi k těm nejpotřebnějším v táboře. Měli, tak začali Josefu vězni z opatrnosti přezdívat, pak

i nadále vždy přicházela do esesáckého zahradnictví a odvážela si květiny pro svůj klášter – vděční vězni jí nachystali ty nejkrásnější.

Neprozdám nikoho!

Začátkem července ji kousek před zahradnictvím zadržela první stráž. „Zmocnil se mě strach. To se ještě nikdy nestalo. Sestoupila jsem z kola a zůstala stát. Mladý esesák mi řekl, že by si se mnou rád popovídal, že v tak krásný den je nudné stát na stráži. Bleskurychle jsem uvažovala. Když budu stejně přívětivě jednat, vzbudím menší nedůvěru, než když mu chladně ukážu záda. Zůstala jsem tedy stát a několik minut jsem se s ním bavila.“

Asi patnáctiletý polský vězeň Max, který ji měl vždy nenápadně vyhlížet, vše hned hlásil v obchůdku otci Schönwälderovi. „Když jsem tam došla o několik minut později, našla jsem kněze velmi rozrušeného. Vyprávěla jsem mu, že jsem se trochu bavila se stráží, ale že mě nekontrolovali. Ale otec se nedal uklidnit. Velmi vzrušen mi řekl: „Mädi, když tě dopadnou, všechny nás prozradíš!“ V okamžité

reakci vzdoru, ale také s pýchou jsem si v duchu řekla: „I kdyby mě zabili, nikoho neprozradím!“

Trýzeň osamocení na pokraji propasti

Přes tento hrdinský postoj si Josefa teprve nyní plně uvědomila, že by mohla ohrozit nejen sebe a ty, se kterými byla v kontaktu v Dachau, ale mohla by do všeho zatáhnout i své spolusestry. Znovu na ni vše dopadlo s plnou tíhou. Nejhorší bylo, že se tuto svou obavou neodvažovala svěřit spolusestrám – třeba by se i ony zalekly, a to by mohlo

ohrozit další potřebnou pomoc. Vše si tedy musela nést sama – jen s Bohem.

Díky její obětavosti a statečnosti neuhasl zcela malý plamének naděje pro řadu trpících a sužovaných vězňů. Několikrát měla na své cestě i průvodce, který využil jejích kontaktů, aby se setkal pod zámlínkou „nákupu“ s někým známým z řad kněží. Mädi dokázala prostřednictvím svých představených sehnat a pak i propašovat a správně předat vše – nejen potraviny, ale i věci ke sloužení mše svaté a potřebné léky. Nechyběly však ani chvíle, kdy to už vypadalo, že bude prozrazena a zatčena. ▷

*Týden co týden toho vozila víc a víc.
Co jen sestry dokázaly na potravinách
ušetřit, bylo připraveno pro vězně
v Dachau.*

Foto: Pexels, Flo Maderebner

*Mädi dokázala sehnat a pak
i propašovat a správně předat
vše – nejen potraviny,
ale i věci ke sloužení
mše svaté a léky.*

Čeští kněží vězněni v Dachau krátce po osvobození

Foto: Wikimedia Commons, Vojtech Novotny (CC BY-SA 4.0)

Těžký, ale krásný úkol

O nejtěžším úkolu se dozvěděla začátkem adventu 1944. V táboře byl již dlouho vězněn jáhen Karel Leisner. Nyní byl s těžkým onemocněním na ošetřovně. A před nedávnem byl na kněžský blok dopraven francouzský biskup Gabriel Piguet. Ten by jáhna mohl vysvětit na kněze, ale vše potřebné včetně dovolení bylo nutné zajistit u kardinála Faulhabera v Mnichově. Velmi to spěchalo, protože Leis-

nerův zdravotní stav byl dost špatný a nedalo se předpokládat ani to, že by biskup zůstal na kněžském bloku delší dobu. Měli to tedy měla do týdne – do své

příští návštěvy – vyjednat, předat dopisy a přivést do koncentráku vše potřebné ke kněžskému svěcení.

Mnichovský kardinál ji vlídně přijal. Nechal Josefu povyprávět o cestách do Dachau. Položil několik upřesňujících dotazů, a když mu na vše klidně a obezřetně odpověděla, získala jeho důvěru. Dal jí list s dovolením k udělení kněžského svěcení a jeho sekretář jí zapůjčil vše potřebné pro vysluhování této svátosti: posvěcené oleje, liturgické knihy a stolu.

Kněžské svěcení a primice v Dachau

Ještě tentýž týden odvezla Josefa vše do Dachau. Následující neděli 17. prosince 1944 se v koncentračním táboře konalo utajené kněžské svěcení. Novokněž měl primici na svatého Štěpána. Potvrzení o svěcení a zapůjčené předměty vrátila Josefa kardinálovi hned 27. prosince.

Blíží se konec války

Jak se blížil konec války, byly cesty do Dachau stále náročnější a nebezpeč-

„Zajatci vypadali jako starci, blízko zhroutení, ačkoli to byli lidé většinou mladšího a středního věku.“

Památník obětem evakuace koncentračních táborů pouhé týdny před koncem druhé světové války (Hubertus von Pilgrim)

Foto: Wikimedia Commons, Thomas Schrech (CCO)

„Moji rodiče mi zprostředkovali samozřejmou důvěru a prostou zbožnost.“

nější. Časté nálety a celkový nedostatek čehokoli potřebného, a navíc všude spousta lidí, kteří se při útěku snažili zachránit něco ze svého majetku. I v táboře vzrůstalo tušení a naděje, že se snad blíží konec utrpení. Němečtí kněží byli propouštěni na svobodu a ti další už každým dnem čekali na konec svých útrap.

Na poslední cestě do Dachau ji 28. dubna 1945 doprovázel jezuita bratr Berschtl. Rádio v ten den hlásilo různé protichůdné zprávy a tábor našli už beze stráží. Vzpomíná: „Byl to snad ještě nepříjemnější dojem než pohled na obvyklé strážce.“ Potraviny předali zbylým vězňům, kteří se v táboře ukryli, aby se zachránili před strašným pochodem smrti.

Setkání s pochodem smrti

Při zpáteční cestě potkali bratr Berschtl a Josefa nekonečný zástup vězňů, který byl nemilosrdně poháněn dozorcí. „Zajatci vypadali jako starci, blízko zhroutení, ačkoli to byli lidé většinou mladšího a středního věku.“ Když je Josefa uviděla, zhroutila se a rozplakala. Teprve až jí její průvodce vysvětlil, že v dané situaci pro ně opravdu nemohou nic udělat, nasedla na kolo a pokračovala dál ve zpáteční cestě do kláštera. Následující den byl tábor Dachau bez německého odporu osvobozen americkou armádou.

Foto: MaxPixel, FreeGreatPicture.com

Vše bylo proniknuté vírou a neseno modlitbou...

Když se Josefa zpětně ohlíží na dobu, kdy jezdila do Dachau, odpovídá těm, kdo se jí ptají na strach: „Čím více jsem slyšela o hladu a nevýslovné bídě vězňů, tím více mizel můj strach a rostla vůle zcela se pro ně nasadit. (...) A ten můj klid a síla prýštily ještě z hlubšího pramene. Moji rodiče mi zprostředkovali samozřejmou důvěru v Boha a prostou zbožnost. U nás doma jsme se nemodlili dlouhé modlitby a také se tam nemluvilo mnoho o Bohu, ale všechno jednání a bytí bylo proniknuto vírou a neseno modlitbou... Hodně jsem se modlila na cestě k táboru a pokaždé jsem ze srdce děkovala Bohu, že jsem dobře tu cestu přestála.“

A jak to pokračovalo s Josefou dál? Po válce 28. srpna 1945 měla ve farním kostele ve Weichsu řeholní obláčku – tu, kterou musela odložit na neurčito kvůli válečným událostem a také kvůli cestám do Dachau. Přijala řeholní jméno Marie Imma. A vždy ji potěšilo, když se setkala s některým z kněží nebo dalších vězňů, kterým v Dachau pomohla.

P. Marek Dunda ■

Zdroj:

Maria Imma Mack: *Warum ich Azaleen liebe. Erinnerungen an meine Fahrten zur Plantage des Konzentrationslagers Dachau.* EOS-Verlag, 1988.

CHUDÉ ŠKOLSKÉ SESTRY NAŠÍ PANÍ

Jsme společenství sester, které darovaly řeholním zasvěcením svůj život Bohu. Naším posláním jsou výchova a vzdělávání zaměřené především na děti a mládež. Pomáháme jim na jejich cestě víry a osobního růstu v harmonické osobnosti. Zdrojem našeho života ve společenství a v apoštolské službě je modlitba a Eucharistie. Ve svých postojích naslouchání a službě bližním následujeme Pannu Marii.

Naši kongregaci založila v Bavorsku v roce 1833 blahoslavená Matka Terezie od Ježíše Gerhardinger pro výchovu a vzdělávání chudých dětí. Kongregace se brzy rozšířila a dnes sestry slouží ve 30 zemích světa.

Pro vás, které hledáte své povolání, ať jsou povzbuzením slova naší zakladatelky bl. Terezie od Ježíše: „Darujme Bohu celé své srdce, vždyť jemu jedinému patří.“ Více informací o nás najdete na www.skolskesestry.cz.

Kontakt: Chudé školské sestry Naší Paní, Zahradní 1433, Slavkov u Brna 684 01
e-mail: ssnd@seznam.cz

Foto: archiv SSND

Kněz, který byl vysvěcený v koncentráku

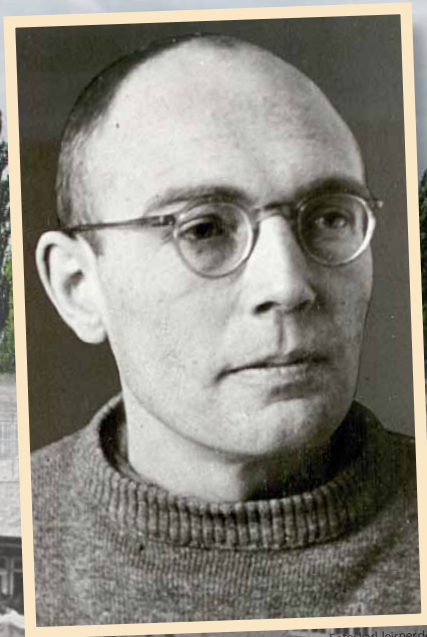

Foto: Karl Leisner.de

Vězeňské baráky v památníku bývalého koncentráku v Dachau, v rámečku portrét Karla Leisnera

Tento kněz, který byl prohlášen papežem Janem Pavlem II. za blahoslaveného, byl tajně vysvěcen v koncentračním táboře Dachau. Jeho kněžské svěcení se mohlo uskutečnit i díky odvaze dvacetileté Josefy (viz předcházející článek).

Dobré základy

Karel Leisner se narodil v německé rodině 28. února 1915 v Rees ve Vestfálsku v Severním Porýní. Jasně a pevně křesťanské základy získal v rodině. Již ve dvanácti letech se stal skupinovým vedoucím Katolické mládeže. K jejich cyklistickým výletům patřil táborák a noc pod širákem – a všechno to bylo spojeno s formací v duchu evangelia. Svůj život stavěl na Kristu. Něco o jeho směřování mohou napovědět i jeho předsevzetí, která si zaznamenal do deníku: „Žádné přetváření a žádná sebechvála! Žádné velké řeči, větší připravenost pomáhat druhým! Vše v klidu, uváženě a s rozmyslem!“

Totalita nastupuje

Od roku 1934 docházelo ke střetům s Hitlerjugend a s národně socialistickou stranou. Katolická mládež byla rozpuštěna

Jasně a pevně křesťanské základy získal v rodině.

a její další činnost byla považována za protistátní. Její majetek zabral Hitlerjugend. Karel odmaturoval i přes hrozící vyloučení z gymnázia a v Münsteru zahájil teologická studia. Mezi mladými vyvracel veřejně hlášané lži a ukazoval správnou cestu. Byl proto sledován gestapem.

Během studií měl při cestě do Říma možnost mluvit s papežem Piem XI. a jejich diskuze se odrazila i v encyklice tohoto papeže z roku 1937 nazvané *Mit brennender Sorge* (česky: *S palčivou starostí*; encyklika ostře odsuzovala filosofické základy nacismu, spočívající v rasismu a vypjatém nacionalismu; souběžně s touto encyklikou byla vydána encyklika *Divini redemptoris*, která odsoudila komunismus).

Zatčení

Po roční praxi katechety přijal v Münsteru jáhenské svěcení. I nadále se však vůči němu stupňovaly represe gestapa. Nakonec byl 11. září 1939 zatčen i on v rámci odvetných opatření po neúspěšném atentátu na Hitlera. To už Karel věděl, že se u něj projevila tuberkulóza, kterou by bylo třeba léčit.

Nezatrpkli ani v koncentráku

Po čtyřech měsících ve vězení putoval do koncentračního tábora Sachsenhausen a později do Dachau. Sdílel barák se dvěma sty kněžími různých národností. Kromě vyčerpávající práce byl také svědkem mučení kněží – např. zavěšení na kříž. Dělal se o svůj malý příděl chleba, přidával povzbuzující slova a veselé historky. Domů psal optimistické dopisy. Tuberkulózu se snažil skrývat.

Dělal se o svůj malý příděl chleba, přidával povzbuzující slova a veselé historky.

Svěcení za zády stráží

I v koncentračním táboře nadále toužil po kněžství. Později do jejich baráku přibyl nový vězeň – francouzský biskup Piquet. Dalo se předpokládat, že odsud bude brzy přemístěn, a tak se nedalo nic odkládat. Tajné a riskantní kněžské svěcení se konalo v těchto neobvyklých podmínkách 17. prosince 1944, když se podařilo získat vše, co k tomu bylo potřeba. Několik kněží v tresta-

Foto: Flickr, krzy4rc (CC BY-NC 2.0); U.S. Holocaust Museum / koláž: MS!

neckém oblečení připravilo svatostánek z plechovek od konzerv, biskup oblékl na trestanecký úbor tajně ušitý pontifikální oděv a v ruce měl dubovou berlu s motivem „Vítěz v okovech“, vyrobenou benediktinským řezbářem. Zatímco se odehrávala tato velkolepá slavnost, před barákem odváděl židovský přítel pozornost hlídkující stráže hrou na housle. Svůj podíl na výzdobě a skromném

Foto: Wikimedia Commons, Vojtech Novotny (CC BY-SA 4.0)

V Dachau sdílel barák se dvěma sty kněžími různých národností.

Velikonoční bohoslužba v kapli v kněžské části koncentráku v Dachau

pohoštění měli v ekumenickém duchu i evangeličtí pastoři.

Primice zároveň i poslední mši svatou

Tajná primiční mše svatá se pak konala na svatého Štěpána 26. prosince. Byla první a zároveň i poslední. Novokněz Karel se po osvobození tábora Američany dostal se svým beznadějným tuberkulózním stavem ještě do sanatoria, ale nedožil se ani svých 33. narozenin – zemřel

12. srpna 1945. Je zaznamenána jeho poslední modlitba: „Bože, žehnej mým nepřátelům.“ Jeho ostatky jsou uloženy v kryptě katedrály v Xanteně. Svatý Jan Pavel II. jej s velkým pohnutím blahorečil při slavnosti na Olympijském stadionu v Berlíně 23. června 1996.

P. Marek Dunda (text je připraven s použitím životopisu na <http://catholica.cz/> se souhlasem autora) ■

Foto: Flickr, Fulla T (CC BY-NC 2.0)

Zatímco se odehrávala velkolepá slavnost jeho kněžského svěcení, před barákem odváděl židovský přítel pozornost hlídkující stráže hrou na housle.

„Jsem-li schopný obstát před Božím soudem, co mi mohou udělat lidé!“

blahoslavený Karel Leisner

„Láska vůči bližním neznamená citovost nebo náklonnost, znamená především pomoc. Je to péče o jejich spásu...“

Alicja Lenczewska

Foto: Unsplash, Thomas Young (CCO)

Miluj

myslí, slovem i skutkem

Alicja Lenczewska (1934–2012) byla polská mystička. Žila na severu Polska ve Štětíně. Obdržela dar mystických „rozhovorů“ s Pánem Ježíšem. Nabízíme vám výběr textů z jejích dopisů. Zachycuje v nich to, co jí říkal Pán Ježíš. Prostřednictvím Alicje povzbuzuje i nás: láska k bližnímu není jen něco teoretického. Začni ji skutečně praktikovat – uvádět do praxe svého každodenního života. Samozřejmě, že něco takového by náš život velmi podstatně změnilo...

Čím je láska vůči bližnímu?

Láska vůči bližním neznamená citovost nebo náklonnost, znamená především pomoc. Je to péče o jejich spásu, znamená vlévání povzbuzení do jejich srdcí a rozpálení víry. Znamená objevování Mé Lásky v jejich obolavělých srdcích. Znamená ukazovat jim, že jsem v jejich duších a toužím, aby si Mě zde všimli a podělili se se Mnou o své starosti, o své

utrpení, o svou radost. Aby mi dovolili pomoci. (...)

Chci, abys byla dobrou žákyní a Mou služebnicí: abys sloužila svým bratřím myslí, slovem i skutkem. Abys je milovala myslí, slovem i skutkem.

Jak můžeme milovat myslí?

Milovat myslí znamená, že každé zlo a slabost, kterého si všimneš u svého bližního a o kterém se dozvíš, ponoříš do Milosrdenství – modlit se, odpouštět a toužit po jeho obrácení. Zvláště to zlo, které se dotýká a raní i Tebe, je důležité obejmout Milosrdenstvím.

Pokud někdo padá do bláta a plácá se v něm, potřísni i jiné, zvláště ty, kteří jsou nejbliž. Ty ale v takovou chvíli neutíkej,

aby ses očistila, ale také se neshýbej pro bláto, abys ho házela zpátky, abys oplácela. Jemu nepomůžeš a sama se víc pošpiníš.

Miluj, aby láska vysušila kaluž, ve které sedí, a bláto, kterým se zašpinil. Horlivá láska zapříčiní, že bláto vyschne a odpadne z něho i z tebe.

Jak milovat slovem?

Milovat slovem znamená nerozsévat mezi jiné to, co je špatné. Znamená to neopakovat to, co víš a co jsi poznala a uviděla v lidské bídě svých bližních – těch blízkých i těch dalekých. A nestěžovat si! Mluvit pouze to, co slouží dobru, zvláště varovat jiné před zlem, aby šli za Mnou obrácení tváří směrem ke Světlu a neotáčeli se směrem k temnotě. ▶

Pokud někdo padá do bláta a plácá se v něm, potřísni i jiné, zvláště ty, kteří jsou nejbliž.

Foto: Flickr, sfkjr (CC BY-NC-ND 2.0)

A photograph showing two women splashing in muddy water. The water is thick and brown, splashing around their heads. They appear to be laughing or shouting. The background is a natural, outdoor setting with some greenery.

Neshýbej se pro bláto, abys ho házela zpátky, abys oplácela. Jemu nepomůžeš a sama se víc pošpiníš.

Miluj, aby láska vysušila kaluž, ve které sedí, a bláto, kterým se zašpinil. Horlivá láska zapříčiní, že bláto vyschne a odpadne z něho i z tebe.

Milovat skutkem znamená moudře sloužit pomoci – a dělat to podle Mé vůle, abys při tom nezničila svou duši.

Foto: Pixabay, Hans (CC0)

Veliké zásluhy má ten, kdo zakrývá svou láskou a svým mlčením hříchy bratří. A ještě větší má ten, kdo ukazuje dobro ve svých bratřích, protože když ukazuje dobro, tím ukazuje Mne přítomného v každém člověku a v každé situaci. Co vlastně víš o srdci svého bratra, abys ho soudila?

Jak milovat skutkem?

Milovat skutkem znamená moudře sloužit pomoci – a dělat to podle Mé vůle, abys při tom nezničila svou duši. Všechny problémy nevyřešíš, protože máš pouze dvě ruce. Služ proto tak, jak jsou tvé ruce schopné, aby unesly to, pro co se rozhodneš. Pokud uchopíš svými dlaněmi víc, než dokážeš, všechno ti spadne a neunesesh bídu těch druhých ani svou vlastní. Může vzniknout více

Všechny problémy nevyřešíš, protože máš pouze dvě ruce.

zla než dobra, když vše pozvedneš – a pak upustíš...

Miluj moudře, pomáhej v nesení utrpení a kříže – s láskou ve sjednocení se Mnou. Posvěcené utrpení a posvěcené těžkosti – to je hodnota pobytu člověka na zemi!

Koho se tato láska týká?

Miluj myslí, slovem i skutkem všechny své bližní, protože takové je povolání toho, koho jsem si vybral za svého učedníka

a apoštola. Když Mě následuješ, ať tvým cílem není pouze tvá vlastní dokonalost a svatost. Ať tvé oči a tvé srdce nejsou obrácené na sebe sama!

Dívej se na Mne a miluj své bližní, aby v tobě Láska („Bůh je láska“, viz 1 Jan 4,8 a 16 – pozn. red.) zrodila heroismus srdce. Pouze Láska je schopna heroismu. Pouze Láska rodí heroismus – obětování se za jiné, jako jsem to udělal Já, tvůj Mistr a Ženich.

A když chybí trpělivost vůči jiným?

Nepřejícnost ve tvém srdci zabíjí i tebe, i toho, koho se týká. (...) Tvé úzkosti, nespokojenost, netrpělivost vůči bližním se rodí z toho, že čas, síly a jiná dobra, kterými disponuješ, bereš jako své vlastní. Snažíš se je využít podle svých vlastních

*Může vzniknout více zla než
dobra, když vše pozvedneš –
a pak upustíš...*

*Pokud uchopiš
svými dlaněmi víc, než dokážeš,
všechno ti spadne a neunesíš bídu
těch druhých ani svou vlastní.*

Foto: Wikimedia Commons, Derbeth (CC BY-SA 4.0)

nápadů a plánů, a nepočítáš s tím, že Já tě chci mít úplně svobodnou. (...)

Je důležité se v životě řídit výhradně dobrem duše: tvé i bližních. A utíkat před vším, co být jen vypadá jako zlo. Zkoumej své úmysly: jestli ti jde o pohodlnost a příjemnost, nebo o vnitřní obohacení jiných lidí. (...) Hodnotu mají pouze ty skutky,

které jsou zrozené z lásky. Miluj a Láska ti ukáže, co učinit v každé situaci a v každé chvíli.

A co když jiní neprojevují lásku?

Proč tě zajímá, co dělají druzí? Důležité je, abys ty neustávala v konání dobra vůči

jiným. (...) Buď pro své bližní láskou – jako Já: tichý a pokorný srdcem, který nedolomí nalomenou třtinu a doutnající knot proměňuje v požár Lásky. (...)

Lidem je potřeba sloužit s láskou a současně nic od nich nečekávat. Je potřeba s láskou pomáhat, i kdyby byli špatní a nevděční. Je důležité se za ně u Otce přimlouvat, i kdyby se zdálo, že to nemá cenu (...) Pokud miluješ pouze ty, kteří tě také milují, jaká je tvá zásluha a čím se lišíš od světa, který tone ve svém egoismu? (...)

Neměj za zlé lidem, že jsou takoví, jací jsou. Miluj je, doufej, důvěřuj a pomáhej. Protože Já miluji je i tebe, i když jste takoví, jací jste. Raduj se a buď vděčná, protože se účastníš Mé tíže spasení. Nepoddávej se, Mé dítě, protože znechucení je pokusem. ▷

*Proč tě zajímá,
co dělají druzí?
Důležité je, abys
ty neustávala
v konání dobra
vůči jiným.*

Sešit Alicje Lenczewské se záznamy poselství Pána Ježíše

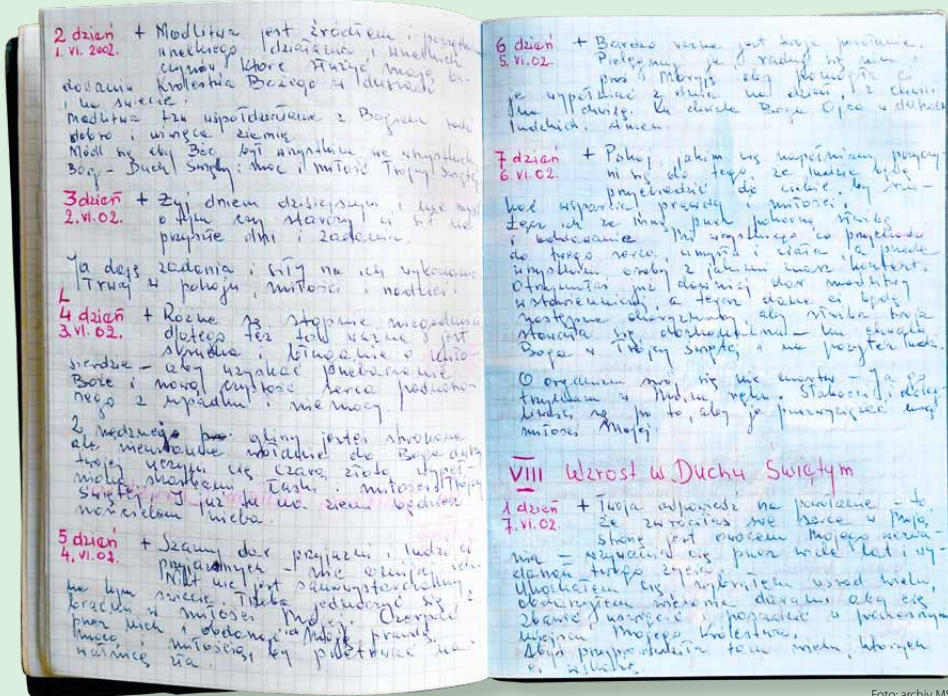

Foto: archiv MSI

Korunka k Božímu milosrdenství

(Ize se modlit na obyčejném
růženci)

Na začátku:
Otče náš...; Zdrávas Maria...;
Věřím v Boha...

Na zrnkách Otčenáše:
Věčný Otče, obětují Ti Tělo
a Krev, Duši i Božství Tvého
nejmilejšího Syna a našeho
Pána Ježíše Krista, na smír
za hříchy naše i celého světa.

Na zrnkách Zdrávasů:
Pro Jeho bolestné utrpení
bud' milosrdný k nám
i k celému světu.

Na závěr (tříkrát):
Svatý Bože, Svatý Silný,
Svatý Nesmrtelný,
smiluj se nad námi
a nad celým světem.

Imprimatur
Mons. Karel Otčenášek, biskup královéhradecký,
v Hradci Králové dne 7. července 1995

z dopisů Alicje Lenczewské

Foto: Pexels, Nathan Bunney

O co se máme dělit s jinými?

Je potřeba dělit se s jinými o všechno. Ale občas se stává, že je nějaký dar drahocennější než jiné dary. Nelituj času na rozhovory, které jsou užitečné a které pomáhají lidem přicházet ke Mně. Díky tomu jsou Mé děti se Mnou. Buď chápavá a štedrá ve všem tak, jak jsem štedrý Já vůči tobě.

Tvým posláním je svědectví o Mně. Snaž se o to při každé příležitosti. Hledej takové příležitosti a tvoř je. Je potřeba lidem pomáhat. A je potřeba pospíchat, aby vše stihli, než skončí jejich čas, který je jim dán. Než skončí čas darovaný světu. Málo je času. Velmi málo...

Alicja Lenczewská (vybráno z její
korespondence) ■

*Pokud miluješ
pouze ty, kteří tě
také milují, jaká je
tvá zásluha a čím
se lišíš od světa,
který tone ve svém
egoismu?*

*Málo je času.
Velmi málo...*

A pravda vás osvobodí
související body učení učitelského
úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus

**Jaká je úplná a definitivní etapa
Božího zjevení?**

Je to ta, kterou Bůh uskutečnil ve svém věčném slovu, v Ježíši Kristu...

**Jakou hodnotu mají soukromá
zjevení?**

Soukromá zjevení nepatří k pokladu víry, mohou nám však pomáhat žít naší vírou, pokud si uchovají přesné zaměření na Krista. Učitelský úřad církve, jemuž přísluší posouzení takových soukromých zjevení, nemůže proto přijmout ta zjevení, která si dělají nárok na překonání nebo opravu zjevení, jehož naplněním je Kristus.

Srov. Kompendium Katechismu katolické církve,
Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2006

Výběr z nauky Církve

Kristus je nejvyšší prorok zaslíbený Starým zákonem a absolutní učitel lidstva.^[Sent. cert.]

Srov. Dogmatika. Matice
cyrilometodějská; Olomouc, 1994.

Zahořklost, která mě zabíjela zevnitř

*První,
co jsem se
od ní naučila,
bylo dovolit
Matce Boží,
aby mi
pomohla.*

Anglické vydání časopisu „Milujte se!“ je šířeno nejen ve Velké Británii, Kanadě a Spojených státech, ale také v řadě afrických zemí. A právě z Afriky je i následující svědectví jedné čtenářky.

Ochrnutí

Jmenuji se Roselyn a jsem studentkou z Nairobi v Keni. Chtěla bych poděkovat všem těm, díky kterým dostávám časopis *Love One Another!* (anglická verze časopisu *Milujte se!* – pozn. red.).

Když mi bylo šest let, poprvé jsem se setkala s Misionářkami lásky (jde o sestry Matky Terezy, které se podílejí na šíření časopisu *Milujte se!* v mnoha zemích a v různých jazykových verzích; také v České republice vychází časopis *Milujte se!* už od začátku s duchovní podporou sester Matky Terezy – pozn. redakce). Bylo to poté, co mě můj otec nechal v nemocnici, kam jsem se dostala, když mi diagnostikovali Burkittův lymfom (druh rakoviny). Matka mi zemřela ještě předtím, než jsem onemocněla.

Poté, co jsem prodělala protinádorovou léčbu, jsem ochrnula od pasu dolů a zůstala jsem odkázaná na invalidní vozík.

„Setkání“ s Matkou Terezou

Byla to pro mě velmi těžká zkušenost, ale život mezi Misionářkami lásky všechno změnil, zvláště tehdy, když jsem poprvé uslyšela o Matce Tereze a začala jsem číst o jejím životě.

Díky této svaté ženě z Kalkaty jsem se naučila tři věci.

1. Vztah k Matce Boží

První, co jsem se od ní naučila, bylo dovolit Matce Boží, aby mi pomohla. Jinými slovy, prosit Ježíše Jejím prostřednictvím. Jak napsala Matka Tereza: „Pokud budeme setrávat u Matky Boží, udělí nám ducha milující důvěry, radosti ▷

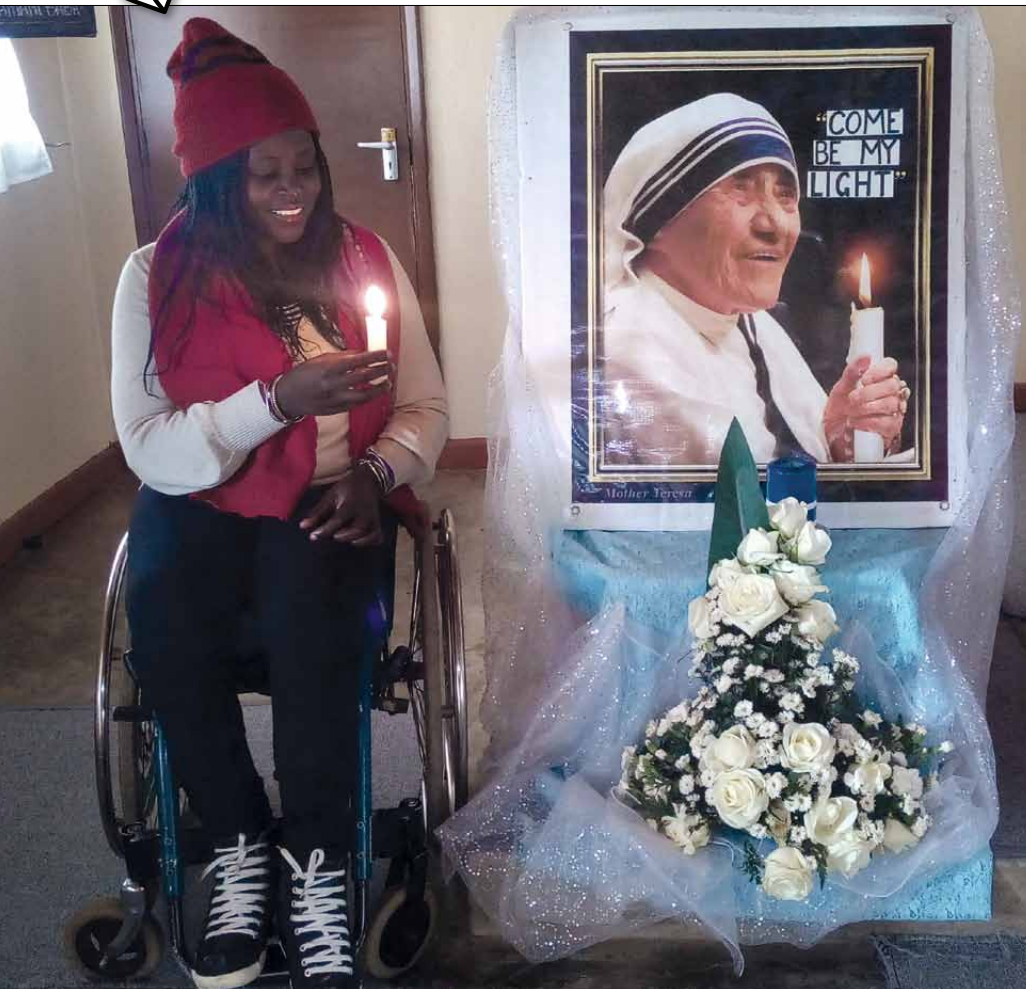

Foto: archiv MSI

Velmi dlouho jsem byla zahořklá kvůli tomu, že jsem byla ochrnutá, že už nebudu chodit, běhat. To mě zabíjelo zevnitř.

a úplného odevzdání.“ Ve chvíli, kdy jsem si toto uvědomila, jsem se už nikdy necítila jako osiřelé děvčátko.

2. Pochopení smyslu utrpení

Druhým ovocem poznání poselství Matky Terezy bylo pochopení smyslu utrpení

a poslání, které z utrpení vyplývá. Velmi dlouho jsem byla zahořklá kvůli tomu, že jsem byla ochrnutá, že už nebudu chodit, běhat, setkávat se s přáteli a společně s nimi podnikat různé věci. To mě zabíjelo zevnitř... Ale jen do té doby, než jsem si uvědomila Ježíšovo utrpení a než jsem

byla schopna začít žít radu Matky Terezy: „Usmívej se a přitahuj jiné k Ježíšovi.“ Pochopila jsem, že pokud budu schopna obětovat Ježíšovi své utrpení, děkovat Mu a usmívat se, stane se toto utrpení cestou mého posvěcení, a tehdy přitáhnou mnoho lidí k Ježíšovi. Když se budou na mě dívat, budou moct děkovat Ježíšovi za vlastní život a víc Pána Ježíše milovat. A nejen trpící mohou svým úsměvem přitahovat jiné k Ježíšovi. Matka Tereza psala: „Udržujte radost z lásky k Bohu ve svém srdci a dělte se o tuto radost se všemi, které potkáte...“

3. Lásky k bližnímu

Matka Tereza mě také naučila – a to je třetí efekt poznání jejího poselství –, co znamená láska vůči bližnímu. Nemusíme dělat velkolepé věci, které činila tato svatá. Stačí, pokud dokážeme obětovat své utrpení Bohu a usmívat se v nemoci s láskou. Matka Tereza psala: „Ježíš řekl: ‚Milujte se navzájem.‘ On neříkal: ‚Měli byste milovat celý svět.‘ Řekl: ‚Milujte se navzájem,‘ zde a teď – bratra, souseda, manžela, dítě, starce. Mnohem jednodušší je darovat hrnek rýže hladovým v cizí zemi než vytrhnout ze samoty souseda, kterého nikdo nemiluje. Zavřete lásku ve vašich domovech, protože právě tam by měla láska projít svou první zkouškou.“ Matka ubohých také zdůrazňovala: „Učiň svůj domov zkušebním bojištěm. Láska musí začít tam, kde bydlíš. (...) Měli byste dělat drobné skutky, na které nikdo jiný nemá čas. Nejde až tak o to, kolik toho konáte, ale spíš kolik lásky do toho vkládáte.“

Modlitba, zpověď, Eucharistie, plnění povinností a láska

V každodenní modlitbě prosím Ježíše, aby očistil moje srdce a učil mě milovat. Modlitba, pravidelná svátost smíření, Eucharistie, dobré a svědomité plnění svých povinností a láska k bližnímu – taková je cesta k dospělosti v lásce. Já se právě tak snažím žít a jsem vděčná Bohu za dar Matky Terezy, která mě to naučila.

Teď mám rodinu a studuji žurnalistiku. Za vše vděčím Bohu, kterého jsem poznala a kterého miluji díky Matce Tereze, i když jsem ji nikdy nepotkala. Žiji zde společně s Misionářkami lásky, které mi pomáhají. Kdyby zde v Keni nebyly a kdyby neexistovala Matka Tereza a její práce s osiřelými dětmi, myslím, že bych dnes ve společnosti neměla své místo.

Roselyn (zkráceno) ■

Modlitba obětování utrpení

Pane Ježíši, spojuji své utrpení s Tvým utrpením. Sebe celého, moji fyzickou bolest a duchovní trápení vkládám do Tvých ran, protože v nich je mé uzdravení. Amen.

Modlitba se členy Nobelova výboru

Stalo se to 10. prosince 1979 v zaplněné aule univerzity v norském Oslu. Matka Tereza toho dne přebírala Nobelovu cenu míru.

Již předtím přesvědčila organizátory, aby zrušili obvyklý banket, který se konává při příležitosti předání ceny, a aby místo toho dali ušetřené peníze těm, kteří jídlo opravdu potřebují. Svou řeč při převzetí ceny začala slovy: „Poděkujme společně Bohu za tuto krásnou příležitost, že jsme se sešli vyznat radost z míru, který se šíří, radost ze vzájemné lásky a radost z toho, že jsme poznali, že ti nejchudší z nejchudších jsou našimi bratry a sestrami.“

A pak pozvala všechny, aby společně s ní začali modlitbou, která je připisována svatému Františku z Assisi a kterou již předtím nechala nakopírovat a rozdat v aule (nabízíme vám ji v angličtině, jak se ji s účastníky ceremoniálu modlila Matka Tereza, a v obvyklém českém znění podle www.vojtechkodet.cz a www.fatym.com):

*Lord,
make me a channel of your peace,
that where there is hatred, I may bring love;
that where there is wrong, I may bring the spirit of forgiveness;
that where there is discord, I may bring harmony;
that where there is error, I may bring truth;
that where there is doubt, I may bring faith;
that where there is despair, I may bring hope;
that where there are shadows, I may bring light;
that where there is sadness, I may bring joy.*

*Lord, grant that I may seek rather to comfort than to be comforted;
to understand, than to be understood;
to love, than to be loved.
For it is by forgetting self, that one finds.
It is by forgiving that one is forgiven.
It is by dying, that one awakens to eternal life. Amen.*

*Pane,
udělej ze mne nástroj svého pokoje,
abych přinášel lásku, kde je nenávisť,
odpuštění, kde je urážka,
jednotu, kde je nesvornost,
pravdu, kde je blud,
víru, kde je pochybnost,
naději, kde je zoufalství,
světlo, kde vládne tma,
radost, kde je smutek.*

*Pane, pomoz mi, abych netoužil po útěše, ale těšil,
po porozumění, ale rozuměl,
po lásce, ale miloval.
Vždyť, kdo dává, ten dostane,
kdo odpouští, tomu se odpustí,
kdo umírá, vstane k životu. Amen.*

Oficiální web Nobelovy ceny (www.nobelprize.org) nabízí videozáznam tohoto působivého okamžiku i celé ještě působivější řeči Matky Terezy při převzetí ceny (viz zdroj níže), ve které hovořila také o ochraně nenarozeného života. Její text přineseme v některém z dalších čísel časopisu.

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

Zdroj:

Mother Teresa – *Acceptance Speech*. NobelPrize.org. Nobel Media AB 2019. Tue. 28 May 2019. <<https://www.nobelprize.org/prizes/peace/1979/teresa/26200-mother-teresa-acceptance-speech-1979/>>

Foto: 4x NobelPrize.org

Věrnost uprostřed obtíží za gulášového socialismu

*Problémy v manželství,
problémy s předáním
víry synovi – a přesto
budoucí svatý?*

Foto: Flickr, wongwt (CC BY-SA 2.0); Wikimedia Commons, FORTEPAN / Nagy Gyula (CC BY-SA 3.0) / koláž: Ondřej P. Vaněček

Kvůli tomu, že se veřejně hlásil ke katolické víře, musel Sándor Bálint (čti Šándor) opustit zaměstnání vědeckého pracovníka. Opustila ho i manželka. On ale zůstal věrný víře i manželce. Nyní probíhá proces jeho blahorečení.

Povzbuzení pro ty, kteří to v manželství „nemají lehké“

Přišel o zaměstnání, na čas i o manželku, jeho jediný syn v dospělosti odmítl víru. Nakonec Sándora Bálinta na ulici v Budapešti přejelo auto... Smůla? Zpackaný život? Rozhodně ne! Jeho příběh ukazuje, že i ve velmi obtížných podmínkách – a možná právě díky nim – je možné stát se svatým. Může být povzbuzením pro ty, kteří žijí v manželství a také to z různých důvodů nemají vůbec lehké.

Z kraje papriky a segedínského guláše

Sándor znamená vlastně Alexandr. Sándor se narodil na začátku 20. století (1. srpna 1904) v Szegedu (Segedín – pozn. red.) v jihovýchodním Maďarsku a v tomto kraji prožil většinu života. Szeged, zničený ve druhé polovině 19. století velkou povodní, vyrostl tehdy do krásy, ale kraj kolem zůstal velmi chudý a zaostalý. Tato oblast je známá vznikem segedínského guláše, uheráku a pěstováním papriky. A propos guláš... V roce 1977 jsem byla v naší delegaci na mezinárodní studentské vědecké konferenci právě v Szegedu. Na jedné straně krásné město, veliká pohostinnost a štědrost, jakási živost, lehkost oproti situaci tehdy u nás: setkání s faktem soukromě pracujících lékařů a řemeslníků za socialismu... A na druhé straně také všudypřítomný stín sledování. To byl tzv. gulášový socialismus, který – jak se tehdy říkalo – byl v Maďarsku. Lidé dostali guláš, ale...

Sándorovi rodiče byli prostí rolníci, živící se právě pěstováním papriky. Matka Anna si vzala jeho otce jako bezdětná mladá vdova. Rok po narození Sándora otec zemřel na tyfus a matka znovu ovdověla. Byla ale statečná žena a šikovná obchodnice. Sándor byl velmi nadaný. Protože v Uhrách nefungovalo školství tak jako v západní části monarchie, bylo mnoho lidí ještě analfabety a Sándor za ně psával dopisy, hlavně na frontu.

Slibný začátek

Vystudoval výborně piaristické gymnázium v Szegedu, pak získal diplom učitele maďarské historie na univerzitě v Budapešti, roku 1927 doktorát z etnografie na filosofické fakultě. Od roku 1930 vyučoval historii na katolickém učitelském ústavu v Szegedu a spolupracoval s národním institutem a roku 1934 se zde habilitoval. Pracoval jako vysokoškolský pedagog, vedoucí oddělení etnografie na univerzitě

a vyučoval až do roku 1965. Jeho hlavním předmětem zájmu byla tzv. sakrální etnografie – náboženský folklór, slavení svátků, zvyky, poutě atd. Vydal mnoho knih jako *Sacra Hungaria* a nepřehledně menších publikací a článků.

Krátká politická dráha, trvalé stigma

V roce 1945 vstoupil do Křesťanské demokratické strany, která získala v roce 1947 dva mandáty do parlamentu a on se stal jedním z těchto dvou poslanců. V politice hájil občanskou demokracii založenou na křesťanských hodnotách. Jeho politická epizoda byla krátká, už v roce 1948 odešel z politiky i ze strany, ale pro nové mocipány to byl další černý puntík, kdyby nestačila samotná víra... Byl sledován, několikrát mu bylo přechodně zakázáno vyučovat. Syn vzpomínal, že se doma báli odposlechů, takže bylo skoro stále puštěno rádio nebo gramofon a důležité věci se říkaly na procházce venku u řeky.

Odsouzení a nucený odchod z univerzity

V roce 1965 vyvrcholilo pronásledování odsouzením za trestný čin podněcování proti režimu. Záminkou byla vědecká konference v Německu. Dostal ale podmínku. Byl nucen odejít do důchodu a ani přímluva jeho mocného přítele Ortulaye Gyuly, etnografa a politika, nedokázala víc. V důchodu pokračoval ve své práci, dělal osamocené etnografické výzkumy, psal. Napsal tehdy nejvýznamnější díla jako *Vánoce*, *Velikonoce*, *Letnice* a další. Tajně mu při tom ve výzkumu pomáhali

pracovníci z muzea a z univerzity. Až posmrtně byl oceněn státním vyznamenáním. Kdyby netrval na své katolické víře nebo se k ní aspoň jako mnozí jiní otevřeně nehlásil, měl by zcela jinou kariéru... Ale on pamatoval na slova Pána Ježíše: „Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi; kdo mě však zapře před lidmi, toho i já zapřu před svým Otcem v nebi.“ (Mt 10,32n)

Rodinné krize

Sándor Bálint byl ženatý, měl jen jediného syna Petera. Jeho manželka dostala v těhotenství zánět pobřišnice a byla už blízko smrti, ale po přijetí svátosti pomazání nemocných se uzdravila. Další dítě už ale nebylo.

Peter nemohl kvůli otci vystudovat nic víc než střední školu. Byl dále samoukem, zabýval se filosofií. V rozhovoru pro média označil sám sebe za nevěřícího, zdá se ale,

že spíše byl vzdálen od církve. Pracoval ve vydavatelství, ale jeho jméno nesmělo být za totality oficiálně uvedeno. Práci pod jiným jménem známe i od nás z doby totality. Peter už zemřel. Byl ženatý a měl jedno dítě. Podle svých slov měl s otcem dobrý vztah a nezáleželo mu na tom, zda bude otec blahorečený, nebo ne, zůstával pro něj prostě milovaným otcem.

Sándorovo manželství prošlo velkou krizí, manželka od něho odešla. Přesto ji později přijal zpět, když vážně onemocněla Parkinsonovou chorobou, a pečoval o ni až do smrti. I to je důkazem jeho charakteru a ctností, jak bylo řečeno během procesu jeho blahorečení. ▶

Sándor byl mužem hluboké víry a modlitby.

Sándor Bálint při přednášce

Foto: Wikimedia Commons

Manželství – cesta ke svatosti (Svatí manželé 20. století)

MUDr. Jitka Krausová, OV

Znáte svatého manžela, manželku, matku či otce rodiny a ještě z naší doby, s našimi starostmi? Ano, existují. A tato kniha vám nabízí jejich příběhy. Pro povzbuzení i inspiraci. Formát A5, 320 stran, příspěvek na tisk jen 40 Kč + obyčejné poštovné České pošty. Objednávky pomocí kuponu na str. 24 nebo na www.amims.net a www.fatym.com – zde je také kompletní publikace zdarma ke stažení jako e-kniha.

Kde bral sílu k překonávání obtíží?

Sándor byl mužem hluboké víry a modlitby. V jeho duchovním životě nastal ve 40 letech zlom, kdy se obrátil na hlubinu. Měl i mystické zážitky. Prožíval hluboké spojení s Ježíšem, s Pannou Marií a se svatou Martou, o níž řekl, že mu pomohla pochopit, proč má vlastně dál pokračovat ve své práci i v těch nejtěžších letech pronásledování. Jednou měl zvláštní vizi věčnosti. Po ní se zabýval otázkou „temné noci“ (skutečnost tzv. „temné noci“ a její význam v duchovním životě popisuje poprvé ve svém stejnojmenném díle svatý Jan od Kříže; ukazuje, jak i skrze „temnou noc“ nás Bůh může vést k duchovnímu prospěchu – pozn. redakce). Hodně uva-

žoval a rozjímal i o smrti. Své myšlenky zapisoval do *Deníčku*, který přepisovala manželka na stroji, dokud mohla, pak v tom pokračoval jeho syn. *Deníček* ale končí rokem 1965.

Uznání se za svého pozemského života nedočkalo...

Po smrti své manželky se sám připravoval na smrt. Ta přišla 10. května 1980 v Budapešti, když ho ve chvílce nepozornosti srazilo auto. Pohřben je v Szegedu. Kolem jeho pohřbu, který se konal 20. května, byly politické obstrukce a nechutnosti, jaké si starší z nás pamatují z totality; přesto přišlo mnoho lidí.

Dnes je busta Sándora Bálinta v Národním Pantheonu v Szegedu (jde

o národní památník, ve kterém je více než devadesát reliéfů a plastik nejvýznamnějších maďarských osobností) a na tamní univerzitě je po něm pojmenovaný religionistický výzkumný ústav. Tzv. diecézní proces (první fázi procesu blahořečení a svatořečení – jde o šetření, které probíhá v diecézi; po jeho uzavření se všechny materiály odesílají k dalšímu zkoumání do Říma – pozn. red.) byl zahájen v roce 2005 a dokončen v roce 2013.

K zamyšlení

- Pro starší: Nezapomínám pro současné obtíže na vděčnost Pánu za svobodu? Snažím se předávat dětem, vnukům vzpomínky nejen na mučedníky, ale na skutečný život za totality, na tehdejší „běžná pronásledování a šikany“? I to je mravní povinnost vůči další generaci a vlasti.
- Pro mladší: Ptejte se prarodičů, rodičů apod. na běžný život za totality, co tehdy znamenalo být věřící. A víte, co to byl domovní důvěrník, kádrovák, pomocná stráž VB, VUML atd.?
- Pro manžele: Dovedu si představit, co prožil Sándor, a velikost jeho odpuštění manželce? Jak bych se já sám/sama v takovém případě asi zachoval(a)? Snažme se s láskou řešit drobnější krize, modlit se a odpouštět, abychom v případě potřeby dostali sílu k hrdinské lásce.

MUDr. Jitka Krausová, OV ■
(redakčně upraveno podle knihy „Manželství – cesta ke svatosti. Svati manželé 20. století“, vydal A.M.I.M.S., 2019, 320 stran, příspěvek na tisk 40 Kč, lze objednat pomocí kuponu na této straně nebo na www.fatym.com a www.amims.net – tamtéž i možnost stažení e-knihy zdarma)

Dokázal(a) bys v takové situaci odpustit své manželce, manželovi?

Foto: Designed by Dragana_Goralic / Freepik

objednávkový kupon

Jméno:	adresa:	PSČ:
Název publikace, popis a doporučený příspěvek na tisk		kusů
Krausová: <i>Manželství – cesta ke svatosti</i> (sv. manželé 20. stol.; A5, bar. obálka, 320 stran, 40 Kč)		
Fadelle: <i>Cena, kterou zaplatíš</i> (napínavý příběh iráckého konvertity; A5, bar. ob., 160 s., 30 Kč)		
Zahradníček: <i>Dějiny, jak je možná neznáte</i> (mýty a fakta; A5, bar. obálka, 128 stran, 30 Kč)		
Luscoň: <i>Do akce jde Titus!</i> (velmi čtivý životopis bl. Tita Zemana; A5, 128 stran, 25 Kč)		
Dunda, Zahradníček (ed.): <i>Dotyky nebe a země</i> (Turín. plátno atd.; A5, bar. ob., 128 str., 30 Kč)		
Dunda: <i>Krokodýl aneb můžeš růst</i> (základy duchovního života; A5, bar. obálka, 64 stran, 15 Kč)		
Woods: <i>Jak katolická církev budovala západní civilizaci</i> (A5, bar. obálka, 208 str. + 16 str., 180 Kč)		
<i>Křesťané ve společnosti</i> (sada 3 DVD o sociální nauce církve; 60 Kč)		
<i>O exorcismu</i> (DVD se studijními videomateriály k tomuto tématu; 20 Kč)		
Můžete dopsat tituly dle str. 34 nebo dle www.amims.net (rubrika „Objednávka knih“)		

Objednávkový kupon odstříhnete a pošlete na adresu **A.M.I.M.S. Římskokatolický farní úřad 671 03 Vranov nad Dyjí 20** (je možné objednat i na internetu www.amims.net nebo e-mailem na apostolat@fatym.com, či telefonicky 515 296 384). Knihy přijdou na vaši adresu s příloženou složenkou na uhrazení příspěvku na tisk a poštovné.

Asi 70 dalších publikací najdete na www.amims.net!

Nezapomeňte prosím uvést své jméno, adresu a PSČ!

Foto: Pixabay, PublicDomainPictures; Pixabay, balt (CC0) / koláž: Ondřej Křížka

Laboratoř víry

Svatý papež Jan Pavel II. při světovém setkání s mládeží v Římě, nedlouho před svým odchodem na věčnost, řekl ve své oduševnělé promluvě mladým křesťanům, že se mají stát ve světě „laboratoři víry“.

Stále přemýšlím nad touto metaforou. Jak tomu správně rozumět?

Laboratoř je místo, kde se rodí pokrok

Víme, co je laboratoř. Ve školách je to místo různých fyzikálních či chemických pokusů. Ale ve vědeckém světě je to významné, i když možná nevelké pracoviště, často jen s malým týmem odborníků, kteří provádějí třeba výzkum za účelem najít a testovat lék proti různým virům nemocí, kde se zkoumají jejich pří-

činy a vlastnosti, aby jim mohlo lidstvo čelit. Pokud se to podaří, tak jak už se to stalo mnohokrát, objevený a vyzkoušený lék se může aplikovat na tisíce či stamiliony pacientů v celém světě a dodnes zachraňuje bezpočet životů. Oběti, které vědci na tomto poli přinesli, a výkony jejich ducha jsou obdivuhodné. Jistě, jsou i laboratoře, kde se konají pochybné nebo mravně nepřípustné pokusy s lidskými zárodky nebo kde se testují a vyrábějí látky proti životu, omamné látky a jiné formy kultury smrti, které jasně odmítáme.

Je možné žít jinak – a lépe

„Laboratoř víry“, o které ve svém odkazu hovoří světec přelomu tisíciletí papež Jan Pavel II. je naopak pracoviště Ducha Svatého, neokázalé, spíše skryté, ale přesto klíčově důležité pro osud světa, kde máme ukázat a testovat evangelium sami na sobě: Dokázat, že je možné žít jinak, než žijí ostatní, náš národ, ohrožený virem ztráty

Máme ukázat a testovat evangelium sami na sobě.

paměti, absencí svědomí, neochoty k obětem, žijící v hrozbě propadu do prázdna konzumního stylu života a postupného vymření populace a zdevastování životního prostředí. Je mnoho vlivů, kterým dnes nedokážeme čelit a které vrhají lidi do bezvýchodnosti a ztráty smyslu života. Křesťan je člověk žijící s nadějí živou neustálou infuzí Ducha Svatého. ▷

Dokázat, že je možné žít jinak, než žijí ostatní.

Touto nadějí, radostí i touhou by měli křesťané doslova překypovat.

Nedávno byl u nás zveřejněn průzkum statistických institucí, zkoumajících úroveň kvality života společnosti v různých oblastech naší země. Bylo tam uvedeno, že v krajích s vyšší religiozitou (neboli náboženskou příslušností a vírou v Boha) je prokazatelně více pevných rodin a méně rozvodů, více dětí, méně potratů, méně kriminality a sebevražd. To je svědectví, které národ v krizi nemůže přejít bez povšimnutí, to je

důkaz, že opravdu lze žít jinak, v perspektivě naděje a budoucnosti.

Lék je dostupný

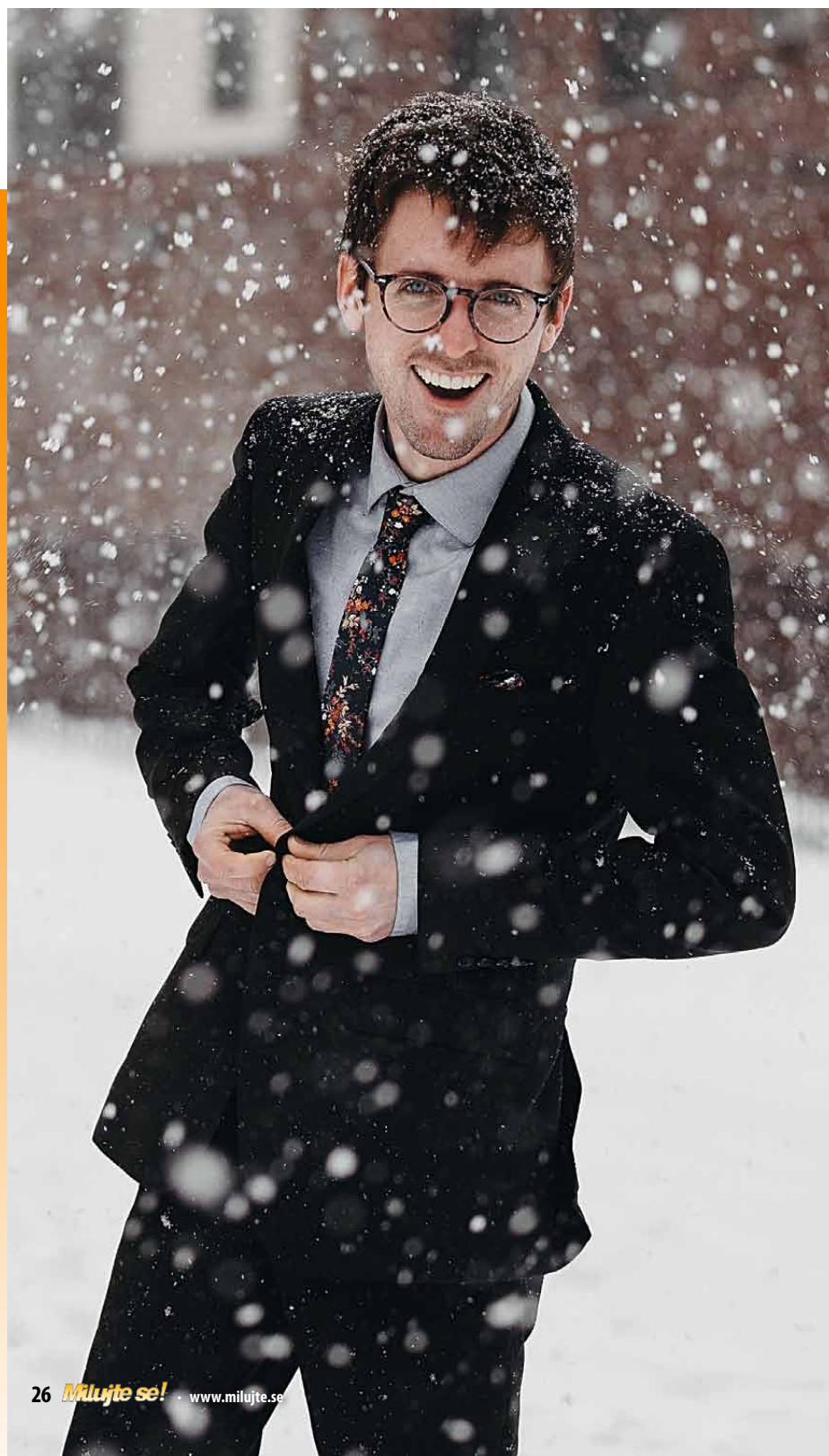
Zde můžeme pochopit, že ona „laboratoř víry“ existuje. A to v nás. Testuje lék, prokazuje jeho účinky přímo v morálním stavu národa. Ukazuje, že lék proti neduhům světa v oblastech všeho druhu existuje a je dostupný. Jen se pro něj rozhodnout i ve světě reklam zaručujících úspěch v tržním a konzumním stylu, který nemůže dovést jinam než do prázdnoty

a k vyhoření. Před námi je cesta, po které šla už před námi všechna pokolení našich předků. Cesta křesťanských hodnot. I pro nás tedy platí: Tvé vlastní srdce se má a může stát laboratoří Ducha Svatého, Božím pracovištěm, výzvou, světlem a ukazatelem cesty pro druhé. Opět můžeme říci Pánu: Zde jsem, mě pošli!

Ale nesmí to být jen fráze či refrén písničky, který rychle odezní, mám najít odvahu k pravdivému a cílevědomému sebedarování: ve volbě povolání, v rodinném a manželském životě nebo i v kněžském, řeholním, misijním, charitativním poslání.

Něco se hroučí a něco zůstává

Celý Starý zákon líčí osudy nepatrného národa Izrael, který hájí svou existenci

Teploměr, nebo termostat?

Existuje termometr (většinou se česky říká teploměr) a existuje také termostat. Jaký je mezi nimi rozdíl?

Termometr (teploměr) jen reaguje na okolí. Ukáže, jaká je teplota prostředí, ve kterém se nachází. Víc neumí, prostředí nijak neovlivní. Naopak prostředí ovlivňuje jeho. Když se změní okolní teplota, změní se na něm hodnota...

Termostat má v sobě nastavenou správnou hodnotu. Podle ní například v autě propouští více vody do chladiče nebo naopak přívod k chladiči zavře. Tím udržuje správnou teplotu motoru nezávisle na tom, zda kolem mrzne, nebo tam jsou tropy. Podle toho, co má „v sobě“, ovlivňuje okolí. A nejen to, ovlivňuje ho správným způsobem, protože má v sobě správnou hodnotu.

Jsi spíš jen takový „teploměr své doby“, nebo dokážeš být „termostatem“? Máš v sobě správné hodnoty?

P. Pavel Zahradníček ■

Foto: Flickr, U.S. Pacific Fleet (CC BY-NC 2.0)

Vždy přežili pouze ti, kteří zůstali pevně zakotveni ve víře v Hospodina.

uprostřed velkých civilizací: Egypt, pak Asýrie, Babylon, Persie, Řecko, Řím. Tyto velmoci starověku ovládající svět ovšem jedna za druhou postupně upadají, hroutí se a zanikají. Malý národ, Boží lid Izraele, je přežívá a trvá dosud. Ale vždy přežili pouze ti, kteří zůstali pevně zakotveni ve víře v Hospodina. Ostatní, kteří podlehlí modlám pohanů a přestali být věrni Bohu, vymřeli, vymizeli z dějin, „vyšuměli“ do prázdna. Z dvanácti kmenů synů Jakubových jediný přežil až dosud, kmen Juda (Židé), který si přes neustálé zkoušky uchoval paměť Božích zaslíbení. To je naděje i pro nás. „Nezhyne rod, jenž věřit neustane.“ Heslo aktuální včera, dnes a po všechny časy.

Ostatní, kteří podlehlí modlám pohanů a přestali být věrni Bohu, vymřeli, vymizeli z dějin, „vyšuměli“ do prázdna.

Bůh zve, čeká...

I vyspělé země dnes často řeší problémy nezaměstnanosti. Nejsou schopny zajistit studentům práci po dosaženém vzdělání. Právý opak nacházíme ve slovech našeho Pána: „Žeň je hojná, ale dělníků málo.“ (Mt 9,37) V Božím království je „volných pracovních míst a úkolů“ víc než dost, ale odvážní křesťané schopní nabídnout se a nasadit pro Boží cíle chybí. Bůh

zve, čeká, volá, nabízí, ale bez nátlaku. Vždy ctí svobodné rozhodnutí toho, kdo opravdu chce odpovědět. Jak my odpovíme?

Mons. Josef Hrdlička
(z knihy „Oživ plamen“, Matice cyrilometodějská, 2015, možno zakoupit na www.maticecm.cz) ■

V Božím království je „volných pracovních míst a úkolů“ víc než dost, ale odvážní křesťané schopní nabídnout se a nasadit pro Boží cíle chybí. Bůh zve, čeká...

Kostely jsou podpalovány, pleněny a profanovány

Požár pařížské katedrály Notre-Dame 15. dubna 2019 upozornil na skutečnost, která do té doby veřejnosti do značné míry unikala: požáry kostelů jsou ve Francii v poslední době časté – a nejde o nešťastné náhody, ale o dílo žhářů. Podpalování kostelů je přitom jen jednou z mnoha forem plenění a profanace francouzských kostelů.

1063 případů za rok, 3 případy denně

Vatikánský rozhlas přinesl krátce po požáru katedrály Notre-Dame v Paříži zprávu o rozsáhlém a záměrném ničení katolických kostelů ve Francii. S odkazem na italský katolický list *Avennire* a na zprávu publikovanou francouzským ministerstvem vnitra upozornil, že v roce 2018 bylo zdokumentováno celkem 1063 případů útoků na křesťanská posvátná místa, tj. tři incidenty denně. Jednalo se o akty profanace, devastace, úmyslně založené požáry apod. Zpráva ministerstva vnitra, kterou Vatikánský rozhlas cituje, zdůrazňuje, že „pachateli těchto činů bývá nejčastěji vykořeněná mládež, avšak zdaleka ne jenom z prostředí neintegrováných přistěhovalců“. Jaký podíl je těch z řad „neintegrováných přistěhovalců“ zpráva ministerstva nespecifikuje...

Hořící kostely, znesvěcené svatostánky...

Tiskový mluvčí Francouzské biskupské konference Mons. Olivier Ribadeau

Pařížané se modlí nedaleko hořící katedrály Notre-Dame, kterou 15. dubna 2019 zachvátil oheň. Požár zničil střešní včetně sanktusové věžičky, některá vitrážová okna a zřítilo se několik kleneb v chrámové lodi

Dumas komentoval situaci stručným tweetem: „Kostely jsou podpalovány, pleněny a profanovány. Nikdy si nezvykneme na to, aby tato pokojná místa byla vydána napospas násilnostem, a na to, že je pošlapáváno Kristovo Tělo.“ Vatikánský rozhlas uvádí, že ve Francii se jedná o dlouhodobější problém a že již v roce 2017 bylo registrováno 1038 případů anti-křesťanského vandalství a profanace proti kostelům a jiným křesťanským objektům (hřbitovům), nezřídka opakovaně.

K tomu Vatikánský rozhlas dodává: „Toto je tedy kontext, ve kterém došlo

k požáru katedrály Notre-Dame. V Paříži byl jen několik dní předtím podroben žhářskému útoku kostel Saint-Sulpice.“ Požár v pařížském kostele Saint-Sulpice, který se nachází kilometr od katedrály Notre-Dame, byl 17. března 2019 prokazatelně úmyslně založen (viz foto na straně 29 a video na youtu.be/Ebj4NrAxGn8).

Otazníky kolem požáru katedrály

I když oficiální sdělení uváděla ještě v průběhu požáru katedrály Norte-Dame (tedy ještě dříve, než mohlo začít vyšetřování),

Modlitba Anděl Páně za Evropu

Původ této modlitby sahá do roku 1456. Turecký paša Mohamed II. se tehdy chystal zasadit smrtící úder křesťanským zemím. Odpovědí byl list papeže Kalista III., kterým nařídil polední zvonění, při kterém se všichni křesťané mají sjednotit v modlitbě. A křesťanská Evropa byla tehdy zachráněna... V kritické situaci křesťanů v Evropě by měla modlitba Anděl Páně získat opět zvláštní význam. Vzhledem k její výstižnosti a krátkosti by to mohlo být přijato. Modlíte se již pravidelně Anděl Páně za obnovu víry v Evropě?

*Anděl Páně zvěstoval Panně Marii
a ona počala z Ducha Svatého.*

Zdrávas, Maria...

*Maria řekla: „Jsem služebnice Páně,
ať se mi stane podle tvého slova.“*

Zdrávas, Maria...

*A Slovo se stalo tělem
a přebývalo mezi námi.*

Zdrávas, Maria...

*Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko,
aby nám Kristus dal účast
na svých zaslíbeních.*

Modleme se:

*Pane, poznali jsme andělské
poselství o vtělení Krista,
Tvého Syna;
vlej nám, prosíme, do duše
svou milost,
ať nás jeho umučení a kříž
přivede k slávě vzkříšení.
Skrze Krista, našeho Pána.
Amen.*

Snímek z policejního dronu: požár katedrály Notre-Dame vytvořil uprostřed Paříže v pondělí Svatého týdne (před Velikonocemi) ohnivý kříž

Foto: Flickr, manihai (CC BY 2.0)

Foto: Wikimedia Commons, GodefroyParis (CC BY-SA 4.0)

Požár kostela sv. Sulpicia (Saint-Sulpice) v Paříži 17. března 2019

Foto: © Jean-Patrick Crumbarg pro Breuz.info.

Znesvěcení Těla Páně v kostele Domois (diecéze Dijon) den po Velikonocích 2. dubna 2018

Foto: Légilise de Fenay ©DR

kého množství hořlaviny, aby se požár mohl rozšířit tak, jak jsme to viděli. Dubové dřevo je totiž maximálně ohnivzdorné. V budově celé katedrály existuje jen minimum elektrických přístrojů a z jejího stropu jsme elektrické vedení úplně odstranili v roce 2010.“

Připravil P. Pavel Zahradníček ■

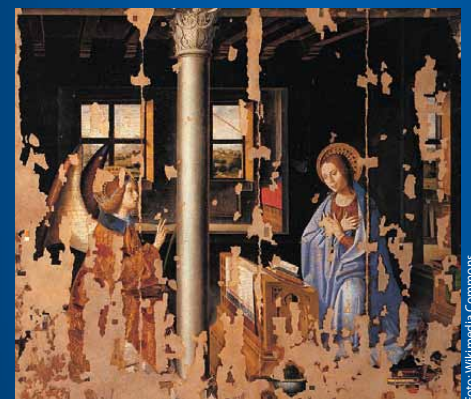
Zdroje:

Vlna antikřesťanského vandalizmu ve Francii
radiovaticana.cz/clanek.php?id=29294

Stavební technik katedrály Notre Dame o příčině požáru
radiovaticana.cz/clanek.php?id=29295

**V roce 2017
bylo ve Francii
zaznamenáno
1038 případů útoku
na křesťanská
posvátná místa.
V roce 2018 jich
bylo 1063.**

že nešlo o úmyslný čin, nad celou událostí se vznáší řada otazníků. Vatikánský rozhlas cituje bývalého francouzského generálního inspektora historických památek Benjamina Moutona, který v roce 2010 dohlížel na zavádění protipožárních systémů v pařížské katedrále: „Během čtyřiceti let jsem nikdy neslyšel o takovémto požáru. Bylo by zapotřebí opravdu vel-

Zvěstování (Antonello da Messina, 1474)

Foto: Wikimedia Commons

Velká láska

Foto: PxHere (CC0); Designed by katemangostar / Freepik

Po mnoha letech manželství jsem objevil nový způsob, jak udržet jiskru lásky. Manželka mi poradila, abych si vyšel s jinou ženou!

„Já jsem si ale vybral tebe,“ namítal jsem.

„Já vím. Ale ji přece také miluješ. Život je příliš krátký. Věnuj jí nějaký čas.“

Souhlasil jsem. Ta jiná žena, s níž jsem se měl na radu své manželky sejt, byla totiž moje matka.

Práce a rodina mi znemožňovaly vidět se s ní častěji než sporadicky. Jednou večer jsem jí zavola a pozval jsem ji na večeři a do kina.

„Co se děje? Jsi v pořádku?“ ptala se.

Moje matka totiž patří k těm ženám, kterým když večer zavoláte nebo je někam nečekaně pozvete, tak si myslí, že to znamená špatné zprávy.

„Napadlo mě, že by bylo hezké spolu strávit nějaký čas,“ odpověděl jsem.

„To bych byla moc ráda,“ řekla.

Když jsem ji šel v pátek po práci vyzvednout, byl jsem nervózní. Byla to podobná nervozita jako před schůzkou. A když jsem přišel k ní, viděl jsem, že je také velmi rozrušená. Krásně se usmívala a zářila jako anděl. „Prozradila jsem kamarádkám, že si mám vyjít se synem, a skoro mi záviděly,“ hlásila, když nastu-

povala do auta, „nebudou se moci dočkat zítřka, aby se dozvěděly, jak to dopadlo.“ Byla u kadeřníka a na sobě měla šaty z posledního výročí svatby.

Zašli jsme do ne moc luxusní, ale útulné hospůdky. Když jsme si sedli, vzal jsem do ruky jídelní lístek, že jí ho přečtu. Ona už dokázala přechíst jen hodně velké písmo. Sedl jsem si proti ní a podíval se na ni: maminka na druhé straně stolu na mě hleděla s obdivem. Na rtech měla šťastný úsměv.

„Pamatuješ, jak jsem četla lístek já tobě, když jsi byl malý?“

„A teď je čas, aby sis od toho odpčinula a dovolila mi, abych ti to oplatil,“ odpověděl jsem.

Při večeři jsme si příjemně popovídali: nic zvláštního. Povídali jsme si, co zrovna děláme. Povídali jsme si tolik, že jsme zmeškali film, na který jsme plánovali jít.

„Ráda si s tebou zase vyjdu, jen jestli mi dovolíš, abych tě příště pozvala zase já,“ řekla maminka, když jsem ji dovezl domů. Souhlasil jsem, objal ji a dal jí pusy.

„Tak jak se ti tvoje spolence zamlouvala?“ chtěla vědět manželka.

„Moc milá. Mnohem milejší, než jsem si představoval,“ odpověděl jsem.

Za několik dní zemřela maminka na infarkt a stalo se to tak rychle, že se

nedalo nic dělat. Krátce nato jsem dostal avízo z té restaurace, kde jsem tehdy s maminkou jedl, s pozvánkou na večeři, na níž stálo: „Večeře je předem zaplacená.“

Moje matka si byla jistá, že tu už nebude, ale stejně zaplatila za dva: „Pro tebe a pro tvoji ženu. Nikdy nepochopíš, co pro mě ten večer znamenal. Mám tě ráda!“

V tom okamžiku jsem pochopil, jak je důležité v patřičnou chvíli říct „mám tě rád“ a dát našim drahým prostor, jaký si zaslouží. Nic v životě není důležitější než Bůh a tvoje rodina: věnuj jim čas, aby se mohli cítit milováni.

Jestli je tvoje matka naživu, sblíž se s ní. Jestli ne, vzpomínej na ni. A nezapomeň: Bůh odpouští, ale čas neodpouští nikdy.

Bruno Ferrero (z knihy „Balzám pro duši“, Portál, 2018; publikace s krátkými příběhy pro zamyšlení je možné objednat na obchod.portal.cz) ■

Nezapomeň: Bůh odpouští, ale čas neodpouští nikdy.

Neděle, konec, nebo začátek týdne?

Při příležitosti vydání 50. čísla časopisu „Milujte se!“ jsme pro vás připravili kalendář na léta 2019 až 2022 (najdete ho na následující dvoustraně, je možné ho vyjmout a použít např. na stěnu jako plakátek). Týdny v něm začínají nedělí. Proč?

Dávná tradice Církve

Nejde jen o starou tradici Církve. Dodnes nedělí týden začíná a sobotou končí v tzv. liturgickém kalendáři, kterým se v Církvi řídí slavení liturgických dob, slavností, svátků a památek. Tak máme například první neděli adventní a touto nedělí začíná první adventní týden... Sobotou končil týden již v době Starého zákona – v starém židovském kalendáři. Sobota byla pro židy svátečním dnem a vrcholem celého týdne (Gen 2,3; Ex 20,10). Křesťané, na rozdíl od židů, začali již v prvním století slavit jako sváteční první den týdne – tedy ten, který následoval po sobotě, protože to byl den zmrtvýchvstání Pána Ježíše (srov. „Po sobotě, na úsvitě prvního dne v týdnu, přišla Marie Magdalská a druhá Marie podívat se na hrob. V tom nastalo velké zemětřesení, neboť anděl Páně sestoupil z nebe, přistoupil, odvalil kámen...“ – Mt 28,1–2). Tento první den v týdnu, den zmrtvýchvstání Pána Ježíše, nazývali „den Páně“ (latinsky *dies dominica*, srov. například francouzské označení pro neděli *dimanche* či italské *domenica*). Označení „den Páně“ používá již na sklonku 1. století autor knihy Zjevení svatého Jana (srov. „V den Páně jsem upadl do vytržení...“ – Zj 1,10).

O čem svědčí středa

Např. čtvrtek, pátek neznamená, kolikátý den je to v týdnu, ale kolikátý den

Kalendář začínající dnem Páně...

„po neděli“ (srov. pondělí). O tom, že naši předkové začínali týden nedělí, svědčí mimo jiné název pro prostřední den týdne: středa. Uprostřed týdne je jen tehdy, když týden začíná nedělí, a ne pondělkem. Někdo by mohl namítnout, že je uprostřed „pracovního týdne“, ale nezapomeňme, že pětidenní pracovní týden je u nás od roku 1968, kdežto označení středa ve slovanských jazycích je mnohem starší (podobně *Mittwoch* v němčině z *Mitte Woche* – střed týdne).

Nejen v „církevním kalendáři“

Mezinárodní norma ISO 8601 (u nás ČSN ISO 8601) definuje jako první den týdne pondělí. Mnoho zemí světa ji však nepřijalo a dál začínají týden nedělí: USA, Kanada, většina zemí Střední a Jižní Ameriky, Indie, Japonsko, Izrael, Egypt, Jihoafrická republika, Filipíny a další.

Začínat týden pondělkem má svou logiku: nejdřív práce, pak odpočinek – zvláště pokud člověka a jeho práci dáme do středu všeho, tedy i času. Začínat nedělí, svátečním dnem patřícím Bohu, má ještě hlubší logiku, dokonce mystiku: je to Bůh-Spasitel, od kterého vše začíná, člověk pak jen pokračuje – spolupracuje s Boží milostí, s jeho dary. Je pravdou, že pro židy byl (a stále je) sváteční den až ten poslední: sobota. Ale ani v této logice není ve středu všeho člověk, ale Bůh-Stvořitel: nejdřív je činný a pak dovrší své dílo (srov. Gn 1).

Kéž vám i kalendář na následující straně připomíná, od koho vše začíná.

P. Pavel Zahradníček ■

Foto: MaxPhelel / FreeGreatPicture.com; Designed by: katemangostar, Freepik / Kolář: MSJ

Kalendář k 50. vydání časopisu *Milujte se!* pro léta Páně 2019–2022

Boží milosrdenství
a sv. Faustyna

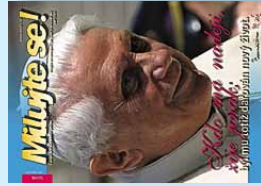

Sv. Jan Pavel II.

Rouška
z Manoppella

Stigmatizovaný
otec Pio

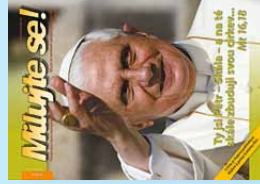
Sv. Charbel
z Libanonu

Tajemství Božho
vtělení

Matka Tereza
z Kalkaty

„Zázrak zázraků“
v Zaragoze

P. Jan Bula
a „případ Babice“

Sv. Edita Steinová

Rouška
z Manoppella

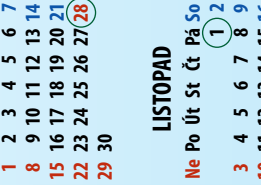

Exorcismus
Anneliese Michel

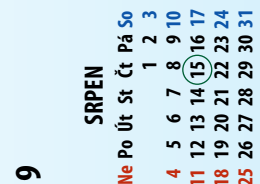
ZÁŘÍ

ŘÍJEN

LISTOPAD

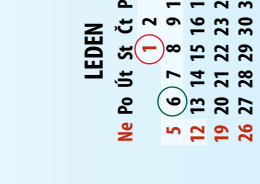
PROSINEC

SRPEN

KVĚTEN

REIKI a ezoterika

P. Josef Toufar

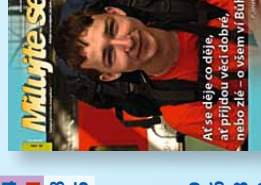
Joseph Fabelle
a jeho obrácení

Salesián P. Josef
Titus

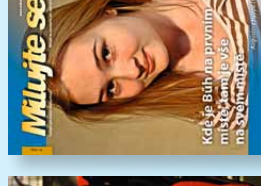
Reiki a ezoterika

P. Josef Toufar

Joseph Fabelle
a jeho obrácení

Salesián P. Josef
Titus

Lebka sv. Lukáše
v Praze

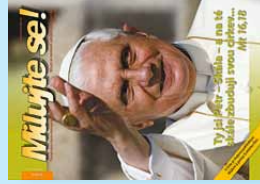
Vojevský kaplan
P. Emil Kapaun

Tajemství Božho
vtělení

Matka Tereza
z Kalkaty

„Zázrak zázraků“
v Zaragoze

P. Jan Bula
a „případ Babice“

Sv. Edita Steinová

Sv. Jan Maria
Vianney

Adopce farnosti
(Jeníkov)

Zjevení
v Tre Fontane

2020

LEDEN		ÚNOR				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	1
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

BŘEZEN		DUBEN				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

KVĚTEN		ČERVEN				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ČERVENEC		SRPEN				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	1
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

ZÁŘÍ		ŘÍJEN				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

LISTOPAD		PROSINEC				
Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Všechna čísla časopisu
„Milujte se!“ jsou on-line
zdarma
na www.milujte.se
a k dispozici je
i fulltextové vyhledávání.

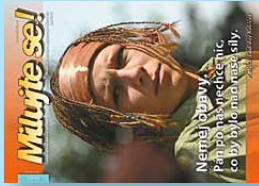
P. MUDr. Otto Opálka

Sv. Bernadetta Soubirous

Znamení v Bra (květy v zimě)

P. MUDr. Ladislav Kubiček

Antiochia – misie v naší zemi

Bl. Zdenka Schelingová

Bl. Karel I. Rakouský

Plačící Madona v Syrakusách

Takaši Nagai z Hirošimy

Anička Kolesárová

P. Jakub Kern; Turínské plátno

Eucharistický zážrak v Sokólce

2021

LEDEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ÚNOR

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

2022

LEDEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ÚNOR

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

BŘEZEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

DUBEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

BŘEZEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

DUBEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

KVĚTEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ČERVEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

KVĚTEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ČERVEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

ČERVENEC

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SRPEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ČERVENEC

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

SRPEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ŘÍJEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

LISTOPAD

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

ŘÍJEN

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

LISTOPAD

Ne	Po	Út	St	Čt	Pá	So
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Vysvětlivky: doba adventní a postní doba vánoční a velikonoční Slavnost Sesiání Ducha Svatého zasvěcené svátky (nutno světit stejně jako neděle) doporučené svátky

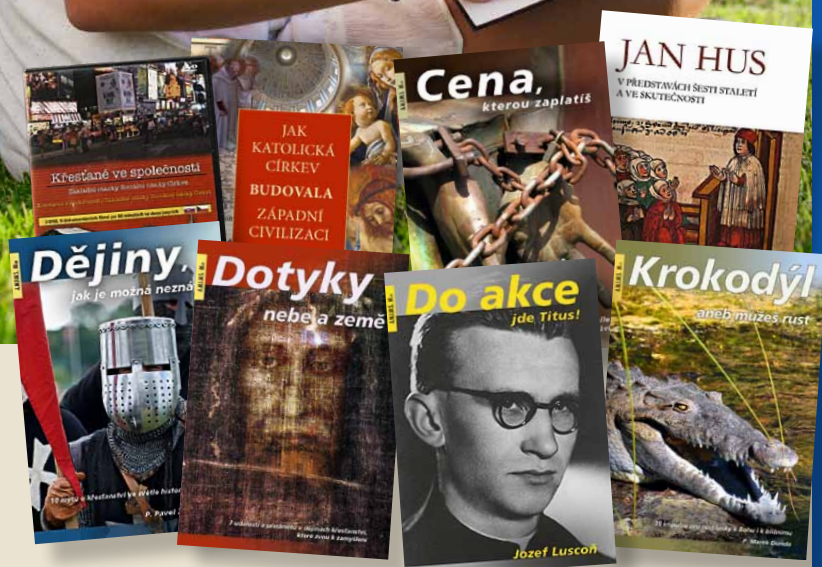
„Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a dá se pokřtít, bude spasen; kdo neuvěří, bude zavržen.“ Ježíš Kristus (Mk 16, 15–16)

Pro sebe, pro druhé...?

Toto jubilejní 50. číslo časopisu „Milujte se!“ sice nemá žádnou přílohu (dá-li Bůh, příští číslo ji mít opět bude), ale mnohá z dřívějších vydání přílohy měla. Některé z nich máme ještě k dispozici, takže si je můžete přiojednat dodatečně, a to pouze za příspěvek na výrobní náklady + obyčejné poštovné pro sebe či pro své přátele a známé (tedy i ve větším množství pro další šíření). Pro objednávku můžete použít objednávací kupon na str. 24, poslat e-mail na adresu apostolat@fatym.com nebo nám napsat na adresu redakce, kterou najdete na poslední straně časopisu.

Foto: Designed by Asierromero / Freepik

Většina publikací
je dostupná
i zdarma on-line
na www.fatym.com.

Křesťané ve společnosti – sada tří DVD o sociální nauce církve (celá sada: 60 Kč)

O exorcismu – DVD se studijními videomateriály k tomuto tématu (20 Kč)

Thomas E. Woods, Jr.: **Jak katolická církev budovala západní civilizaci** – kniha amerického historika o tom, za co vše vděčí naše civilizace katolické církvi (208 stran + 16 stran barevných příloh; 180 Kč; pozor zvláštní nabídka: pro knihovny, školy a učitele je možné tuto knihu objednat zdarma na adrese: pavel@fatym.com)

Joseph Fadelle: **Cena, kterou zaplatíš** – poutavá kniha se svědectvím iráckého muslima z významné šíitské rodiny, který přijal křesť (160 stran; 30 Kč)

Jaroslav V. Polc: **Jan Hus v představách šesti staletí a ve skutečnosti** – kniha našeho předního odborníka na husovskou problematiku (128 stran; 30 Kč)

Pavel Zahradníček: **Dějiny, jak je možná neznáte – 10 mýtů o křesťanství ve světle historických faktů** (128 stran; více než 130 barevných fotografií a schémat; 30 Kč)

Marek Dunda a kol.: **Příprava na svátost smíření dnes** (brožurka A6, 48 stran, 25 Kč).

Marek Dunda, Pavel Zahradníček (ed.): **Dotyky nebe a země – 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení**; včetně rozsáhlého článku Mons. Radkovského o Turínském plátnu (128 stran; mnoho barevných fotografií a schémat; 30 Kč)

Jozef Luscoň: **Do akce jde Titus!**; poutavý životopis blahoslaveného Tita Zemana, SDB (128 stran; ilustrované; 25 Kč)

Marek Dunda: **Krokodýl aneb můžeš růst**; základy duchovního života (64 stran; ilustrované; 15 Kč)

Poděkování

Děkujeme Vám všem, kteří jste svými dary umožnili, že mohlo vyjít již 50 čísel časopisu **Milujte se!**. Časopis, díky Vám i díky Bohu, může vycházet pravidelně v nákladu 62 000 výtisků. Přitom náklad některých čísel, která jsou zvláště vhodná pro využití při evangelizaci, bývá ještě výrazně vyšší (70 000 a více výtisků). Upřímně „Pán Bůh zaplať“ také za pomoc při šíření časopisu a za vaše modlitby. **Za vás všechny, kdo vydávání a šíření časopisu Milujte se! jakkoliv podporujete, a za vaše rodiny sloužím každý měsíc mši svatou.**

P. Pavel Zahradníček, šéfredaktor časopisu „Milujte se!“

O výchově

Foto: Flickr, www.saginaw.org (CC BY-ND 2.0)

Když do náboženství, tak i do kostela

V dětství jsem byla vychována stejně jako hodně mých vrstevníků. Dostalo se mi základní náboženské výchovy. Byla jsem u prvního svatého přijímání.

Pan farář Králík měl jednu zásadu: když se chodí do náboženství, tak se chodí i do kostela. Chodívala se mnou maminka, vždycky v neděli ráno pěšky do sousední vesnice.

Od páté třídy se náboženství na naší škole již vyučovat nesmělo, a tak skončily i nepřilíši oblíbené nedělní návštěvy kostela.

O Bohu jsem věděla, ale žila jsem si svůj život

Ve svých deseti letech jsem prostě měla pocit, že Pána Boha k životu nepotřebuji a čas se dá trávit daleko zábavněji než na mši svaté. Tak jsem si žila svůj život. O Bohu jsem věděla, ale vzpomněla jsem si na něj, jen když mi už opravdu hodně

V neděli chodit na mši – rozhodnutí platí nejenom pro moje děti, ale především pro mne.

teklo do bot. Do kostela jsem nechodila, neviděla jsem důvod.

Z vlastní zkušenosti jsem věděla...

Vdala jsem se a měla děti. Styl výchovy jsem kompletně převzala od svého tatínka. Kromě mnoha jiných velmi uži-

tečných pravidel u nás platilo, že tatínek a maminka mají vždycky pravdu – co rodiče řeknou, je zákon, to prostě platí – a o základních a důležitých věcech se nediskutuje.

Když nejstarší syn začal chodit do školy, rozhodli jsme se s manželem, že naše děti dostanou stejnou základní >

Kdysi dávno jsem byla také dítě a ještě jsem si vzpomínala, jak jsem čekala, kdy tatínek povolí ze svých zásad, abych toho mohla okamžitě zneužít.

Foto: Designed by Freepik

náboženskou výchovu, jaké se dostalo nám. Aby vůbec věděly, z jakých kořenů vyrůstá naše kultura. A protože jsem si z dětství donesla vazbu „když se chodí do náboženství, musí se chodit do kostela“, začala jsem s nimi pravidelně navštěvovat nedělní bohoslužby. Z vlastní zkušenosti jsem moc dobře věděla, že když s nimi

nepůjde maminka, tak je tam nikdo nedostane ani párem volů.

Určité vědomí povinnosti člověka nese – zachraňuje

Do kostela jsme docházeli opravdu pravidelně. Na rovinu přiznám, že se mi často vůbec nechtělo. Doma přece bylo tolik

Foto: Designed by stock-world-on / Freepik

důležitější práce, kterou bylo třeba udělat. Mnohokrát jsem musela zapřít sama sebe a přemoci svoji lenost. Jednou už jsem rozhodla, že se bude v neděli chodit na mši, a tak to platí, nejenom pro moje děti, ale především pro mne. Kdysi dávno jsem byla také dítě a ještě jsem si vzpomínala, jak jsem čekala, kdy tatínek povolí ze svých zásad, abych toho mohla okamžitě zneužít.

A tak jsme všichni společně šli. Já jsem svoje děti k Bohu táhla a ony, aniž by si to uvědomovaly, mě tlačily. Společně jsme tak putovali až do milující Boží náruče.

Jak to vidíme ve zpětném pohledu

Dnes, i když mám manžela s velmi specifickým úhlem pohledu na víru i církev, mám doma tři krásné, zdravé, věřící děti.

Velmi ráda pořádám takzvané rodinné diskuzní kroužky. Většinou po nedělním obědě, nebo si uděláme společnou večeři. Vždycky se dá na stůl něco velmi dobrého a přitom celá rodina sedí a vykládá. Je to velmi milé a stmelující. Při těchto „diskuzních kroužcích“ vzpomínají dnes již dospělé děti někdy na to, jak se jim do toho kostela strašně nechtělo chodit a jak ty pohádky v televizi byly pěkné a zajímavé. Vyprávějí, jak jim bylo jasné, že nemá smysl se mnou o tom diskutovat, že jednou maminka s tatínkem rozhodli, a tak se tam prostě musí chodit. A všem je nám jasné, že kdybychom slevili z těch několika málo pravidel a zásad, byli bychom dnes všichni někde úplně jinde.

Lenka (titulky redakce) ■

Nejen já, ale i mé dnes již dospělé děti víme: kdybychom slevili z těch několika málo pravidel a zásad, byli bychom dnes všichni někde úplně jinde.

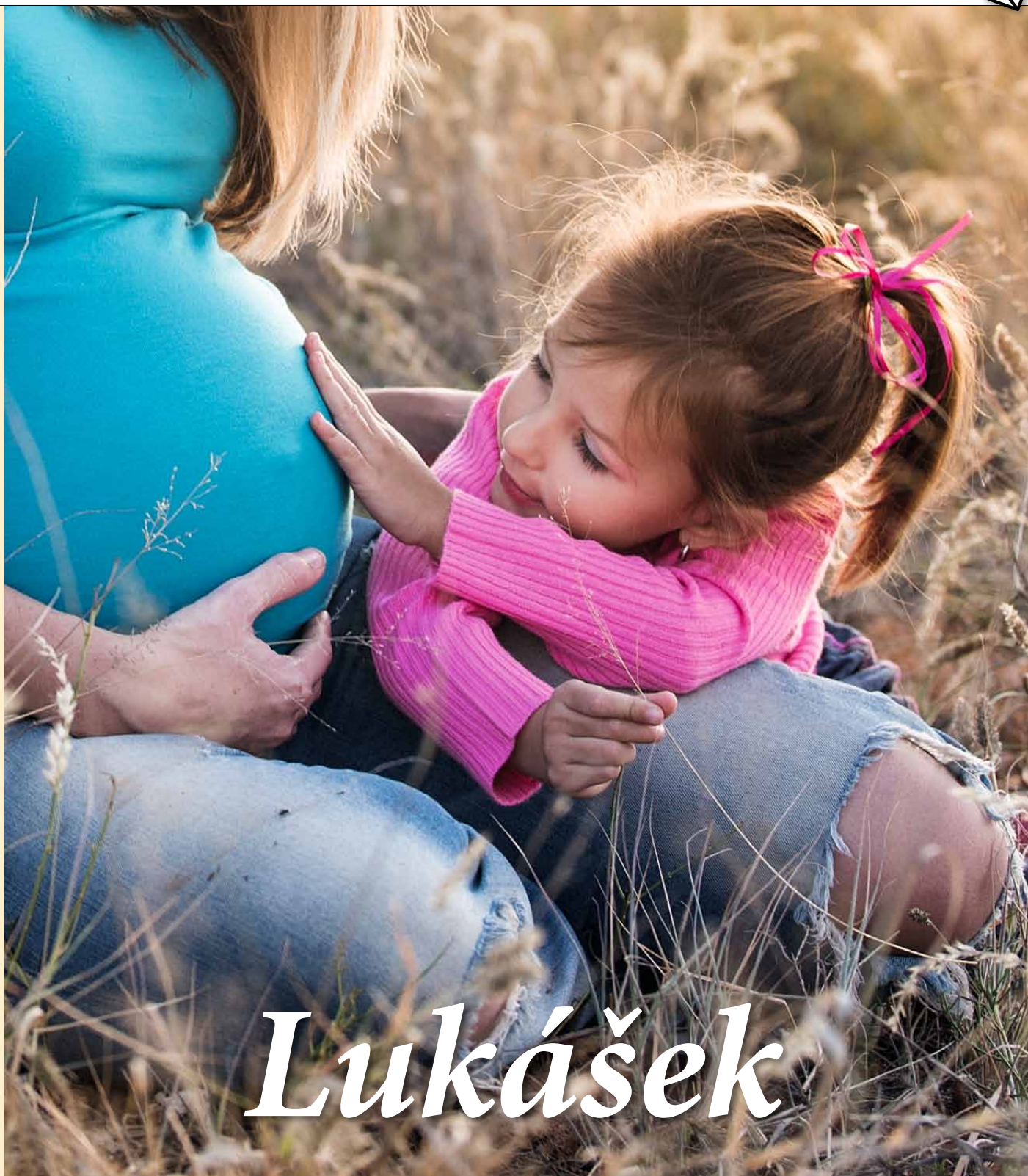

Foto: Pixabay, Pexels (CC0)

Lukášek

Všechno začalo jednoho krásného dne, kdy mi Lucinka (necelých 2,5 roku) položila ruku na břicho. Zarazila jsem se a ptám se jí: „Co je? Tam něco je?“ Lucinka odpověděla: „Jo“. Pak pokračuju: „A co?“ Dodávám: „Miminko?“ Bylo mi jasné, že by ještě nedokázala odpovědět sama. Opět odpovídá: „Jo“. To jsem se začala smát a povídám: „A jak to víš? Ty ho cítíš?“ A Lucinka rozhodným hlasem: „Jo“. Od této chvíle jsem byla šťastná a dou-

Rozhodla jsem se pro život.

fala jsem, že se nemýlí. Pak byla první návštěva u doktora a potvrdilo se.

Na genetice ve 12. týdnu byl první problém prosáknutí záhlaví, i z krve bylo riziko Downova syndromu 1 : 20. Rozhodla jsem se pro život a další vyšetření

(odběr choriových klků) jsem odmítla. Malá dostala na dovolené salmonelu, takže jsme si v nemocnici užili nervy, hrozili nám infekčním oddělením v jiné nemocnici. Nakonec jsme s naší doktor-kou problém zvládli. Další šok byl, když mi můj gynekolog při poslední návštěvě řekl, že nerodí postižené děti.

Rodila jsem plánovaným císařem 20. 12. 2018, malej přibral už v porodnici, domů nás pustili 25. prosince. ▷

Foto: Pixabay, TryJimmy (CCO)

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Je mravně nezávadná diagnóza před narozením?

Jestliže tato diagnóza respektuje život a celistvost lidského zárodku v embryonálním či vyvinutějším stavu a je-li cílem jeho zachování či uzdravení, odpověď je kladná. Diagnózou prováděnou před narozením je totiž možno poznat stav zárodku, pokud je ještě v mateřském lůně. **Dovoluje či umožňuje též předvídat včasněji a účinněji některé terapeutické lékařské nebo chirurgické zákroky. Takováto diagnóza je mravně nezávadná,** jestliže rodiče jsou přiměřeně informováni o metodách, které se při ní používají, a souhlasí s nimi a jestliže tyto metody chrání život a celistvost zárodku a jeho matky, aniž by je vystavovaly přílišnému nebezpečí.

Je však v přímém rozporu s mravním zákonem, když v závislosti na výsledcích připouští i možnost vyvolat umělý potrat. Jestliže diagnóza zjistí nějakou deformaci nebo dědičnou nemoc, nesmí se rovnat rozsudku smrti. Proto žena, která by požádala o diagnózu s pevným úmyslem

přikročit k umělému potratu v případě, že její výsledek potvrdí nějakou deformaci či nenormálnost, dopustila by se nedovoleného a mravně těžce závadného činu. Stejně tak by jednal proti mravnímu zákonu i manžel, příbuzní či kdokoliv jiný, kdyby poradili nebo nařídili těhotné ženě diagnózu se stejným úmyslem, tj. rozhodnout se případně pro umělý potrat. Podobně by byl odpovědný za nedovolenou spolupráci i lékař, který by po provedení diagnózy a sdělení jejího výsledku úmyslně přispěl k rozhodnutí pro umělý potrat, nebo by toto rozhodnutí podporoval.

Konečně nutno odsoudit jako porušení práva na život dosud nenarozeného dítěte směrnicí či program veřejných a zdravotních úřadů, jakož i vědeckých organizací, které by jakýmkoliv způsobem podporovaly spojitost mezi touto diagnózou a umělým potratem anebo které by přímo nutily těhotné ženy, aby se podrobovaly této diagnóze, zamýšlené proto, aby se usmrcovaly zárodky postižené nějakou deformací nebo dědičnými nemocemi.

Z instrukce „Donum vitae“ Kongregace pro nauku víry.

Lucinka malého milovala, pomáhala s přebalováním a podobně. Doma přibral 600 g za 14 dnů, to byla krása. Bohužel od 17. ledna začal zvracet a bylo podezření na pylorostenózu. Byli jsme odesláni do nemocnice, dělalo se sono žaludku a hodnoty byly hraniční. Po pár dnech nás pustili (malý přibral), ale za necelý týden opět příjem. Opět hraniční výsledky sona, pak EEG a nakonec sono mozku, kde se zjistila volná tekutina. To byl pátek 8. 2. 2019, poslední kojení a pochování malého kolem deváté ranní.

Poté byl velmi rychlý přesun do olomoucké nemocnice, magnetická – zjištěn nádor, večer křest a operace, ráno další magnetická – vše úspěšně vyndáno.

*Bylo to krásné,
i když smutné.
Ale myslím si,
že jsme pro něj
na tomto světě
udělali vše, co šlo.*

Ještě že mají v nemocnici interventky, které jsou spojkami mezi pacienty a doktory. Bez nich by to člověk těžko zvládal. Byla jsem s jednou po celou dobu operace, kdy nebylo jisté, zda to Lukášek přežije. Byl na sále kolem pěti hodin. Poté se stav vyvíjel dobře, Luky si dodýchal, ale první návštěvy jsem na něj nesměla mluvit ani chytat. Pak se trochu zvýšil tlak, jak se to v hlavičce rovnalo. Mysleli jsme, že se bude budít, ale bylo vše jinak. Využila jsem i nemocniční kaplany, abych si s někým mohla popovídat, po operaci to byl velký nápor na psychiku. Koncem týdne se jeho stav zhoršil, dostal virový zápal plic. Starý přístroj už nedokázal protlačit vzduch. V pondělí ráno mi řekli, že by mohl letět vrtulníkem do Prahy na mimotělní oběh. Vypadalo to dost zle na rentgenu plic. Dopoledne dostal silnější přístroj, musel si na něj zvyknout, a tak jsem na něj nemohla mluvit ani chytat. Šla jsem do kaple a vše Pánu odevzdala. Lukáška jsem odevzdávala předtím slovy, ale srdcem mi to nešlo. Až když jsem četla v *Immaculatě* nadpis *Přišel jsem o dítě*, tak mi to pomalu docházelo. Bůh mě na jeho odchod připravoval... Mezi propuštěním z nemocnice a dalším příjmem měl malej 2x po sobě výpadek – oči v sloup a byl bezvládný jak mrtvolka. V nemocnici se mi zdál sen, že mi umřel.

Druhou interventku jsem měla v pondělí 18. 2., kdy mi ráno oznámili, že je stav velmi vážný a možná poletí do Prahy. Silnější přístroj nepomáhal a kolem 13. hodiny přišla interventka. Chvilinku jsme si promluvili a už jí volali, že Lukášková chvíle přichází. Ta zařídila, že jsem si ho mohla do posledního dechu pochat, rozloučit se a poprosit o odpuštění. Oběma interventkám patří obrovský dík za vše, co pro mě udělaly. Luky nám odešel chvíli po půl třetí. Doktor poslechl srdíčko a odpojili mi ho od přístrojů. Mohla jsem si ho pochovat jako předtím doma. Bylo to krásné, i když smutné. Ale myslím si, že jsme pro něj na tomto světě udělali vše, co šlo.

Jinak křest na JIRP (jednotka intenzivní a resuscitační péče) není až tak obvyklý. Nás tam bylo šest (manžel, já, můj táta – kmostr, otec Antonín, otec Metoděj, interventka), což je dost lidí, takže malý zázrak. Lucinku jsme nechali pokřtít jako Marii (druhým křestním jménem – pozn. redakce), a tak nás u Lukyho jako první napadl Josef... A až později jsme si uvědomili, že jeho kmostr se jmenuje Josef.

Eliška ■

Foto: U.S. Air Force, Areca T. Wilson, OpenClipart-Vectors / Kolář, MŠI

Vyhledat a zabít?

Zdá se, že v naší zemi má prenatální diagnostika zatím prakticky jen jediný účel: vyhledat ještě před narozením děti, které mohou (ale také nemusí) být nemocné nebo jinak postižené – a zabít je dřív, než se narodí (co oko nevidí...). Že existuje i prenatální terapie, která dovede – a to stále účinněji – nenarozené děti léčit, ví jen málokdo...

Rodiče v naší zemi – a nejen u nás –, nechávají zjišťovat zdravotní stav svého nenarozeného dítěte jen proto, aby ho mohli – pokud se ukáže, že by nemuselo být zdravé – „zavčas“ nechat zabít...! To je hrozné a naprosto nemorální zneužití možností medicíny. Ve spolupráci s Hnutím Pro život ČR jsme připravili na následujících stranách tematickou sérii článků, ve kterých se odborníci věnují tématu pro mnohé z nás zatím téměř neznámému, ale velmi důležitému:

... existuje i prenatální léčba. V posledních letech velmi pokročila.

prenatální terapii – tedy možnostem léčby ještě před narozením. Texty jsou převzaty z časopisu *Hnutí Pro život ČR* 4/2018 a v původní nezkrácené verzi jsou dostupné na <http://hnutiprozivot.cz>. Tam také naleznete další aktuální informace i kontakty na místa, kde je možné najít radu a pomoc v konkrétních situacích.

P. Pavel Zahradníček ■

Zdroj pro celou sérii článků:

hnutiprozivot.cz/download/obeznik/obeznik-2018_04.pdf

A pravda vás osvobodí

související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Z nauky Církve

Jsou dovoleny terapeutické zásahy na lidském zárodku?

Stejně jako každý lékařský zákrok na pacientech **je třeba považovat za dovolené zákroky na lidském zárodku, pokud ovšem respektují jeho život** a celistvost a nevystavují ho nepřiměřenému nebezpečí, nýbrž **jsou zaměřeny na jeho uzdravení, zlepšení zdravotního stavu anebo individuální přežití.**

Pro jakoukoliv lékařskou, chirurgickou či jinou terapii se vyžaduje svobodný souhlas rodičů po jejich informování...

Z instrukce „Donum vitae“ Kongregace pro nauku víry.

Foto: Pixabay, marionbrun (CC0)

Možnosti prenatální léčby

Poměrně často se setkáváme s pojmem prenatální diagnostika, která slouží ke zjištění možných onemocnění dítěte už během nitroděložního vývoje. Méně známý, ale v moderní medicíně teoreticky i prakticky existující, je termín prenatální léčba.

Úloha prenatální léčby je podobně jako v případě prenatální diagnostiky preventivní. Mnohá odhalená onemocnění dítěte mohou být řešena již během těhotenství, čímž se dá vyhnout pozdějším, často až smrtelným komplikacím.

Dobrym příkladem je levostranná hypoplazie (nedovyvinutí) aorty, vedoucí k jejímu zúžení. V děloze (*in utero*) se pod

kontrolou ultrazvuku zavede do aorty speciální balónek, v zúženém místě se nafoukne a obnoví normální anatomickou šíři aorty. Tímto zákrokem se předchází přinejmenším třem život ohrožujícím operacím v raném dětství. [1]

První snahy v 60. letech minulého století

Začátky prenatální terapie sahají až do roku 1963, kdy byla provedena první transfúze plodu. Zanícený klinik, vědec a aktivista za práva nenarozených dětí Albert William Liley takto zachránil nenarozené dítě s inkompatibilitou v krevním faktoru Rh, které bylo příliš malé na to, aby přežilo předčasný porod a zahynulo by *in utero* (v děloze). [2]

Zároveň probíhal bez dnes už běžné a v gynekologii neodmyslitelně

používané sonografie (vyšetření ultrazvukem). Lileyho úspěch podnítil rozvoj prenatální diagnostiky stejně jako léčby. [3]

Objev využití sonografie v medicíně a nové vědomosti o fyziologii nenarozeného dítěte ji v následujících letech značně podpořily. [6]

Dva typy léčby

V podstatě rozlišujeme dva druhy fetální terapie (léčby plodu – pozn. redakce) – medikamentózní a chirurgickou. V prvním případě jde o podávání léků, které mají vliv na nenarozené dítě. Uplatní se při metabolických onemocněních, vrozených srdečních vadách aj. Důležité je též podávání antivirotik při HIV pozitivitě matky. Přenos infekce se podle studií takto sníží z 25 až na 8 procent. [3]

Vhodně aplikovaná prenatální diagnostika nepřináší pro nenarozeného člověka jen hrozbu umělého potratu, jak tomu bylo dříve...

Chirurgická terapie se týká invazivního zásahu do nitroděložního prostoru. Jejím cílem je odstranění vad, které vedou k úmrtí *in utero* nebo brzy po narození. Její neodmyslitelnou součástí je správné dávkování a podání anestezie matce (a v některých případech i přímo dítěti) a neustálé peri- a postoperativní monitorování pacientky a dítěte. Zaměřuje se na problémy, jejichž řešení po narození by bylo spojené s vyšším rizikem závažnějších komplikací.

Operativní zákroky

Za posledních 25 let byly aplikované a akceptované různé přístupy k dítěti v děloze. [3] Otevřená fetální chirurgie zahrnuje řez břišní stěnou matky,

následně řez dělohou a natočení dítěte, aby se vytvořil přístup k patologické tkáni, která je následně vyříznuta (resekována). Využívá se při odstranění plicních nádorů asociovaných s hydropsem (edémem – otokem měkkých tkání) nebo teratomem (nádorem z různých tkání) křížové kosti a kostrče. Nejčastější indikací je meningo-myelokéla (výhřez páteřní míchy a mozkových plén). [3]

Dalším chirurgickým přístupem je tzv. EXIT (*Ex Utero Intrapartum Treatment*), tedy zákrok, u kterého dojde k císařskému řezu, avšak ne k přestřihnutí pupeční šňůry, takže dítě nadále zůstává vyživováno matkou. Po zákroku a stabilizaci dítěte se pupeční šňůra přestřihne. Tento způsob se využívá především ▷

... s neustálým rozvojem dává rok od roku větší naději na včasnou a úspěšnou léčbu nenarozených dětí.

Příklady onemocnění a léčebných postupů ještě před narozením

Vylučovací soustava

Obstrukční uropatie se vyznačuje neprůchodností močových cest. V případě, že se vyskytne na úrovni ledviny a jen na jedné straně, je slučitelná se životem, pokud druhá ledvina dokáže funkci obou kompenzovat.

V případě oboustranné obstrukce ledvin nebo obstrukce na nižší úrovni je ale vysoká perinatální úmrtnost (90%). Nedochozí k odtoku moči. Přebytková tekutina se hromadí v tělesných dutinách a zamezuje dostatečnému rozvoji plic. Onemocnění je odhalitelné sonograficky a řeší se fetoskopicky. [3]

Dýchací soustava

Syndrom vrozené obstrukce horních dýchacích cest bývá v oblasti hrtanu nebo průdušnice a vede k udušení po narození. Díky EXIT metodě je možné založení tracheostomie před přestřihnutím pupečníku. [3]

Vrozená diafragmatická hernie je vyřeznutím obsahu břišní dutiny skrze bránici do oblasti hrudníku. Průdušnice zůstává stlačená – uzavřené plíce se nerozvíjejí. Defekt je odhalený při sonografické kontrole. Fetoskopicky se odstraní překážka

v oblasti průdušnice. Samotná kýla se operuje až po narození. Bez zákroku trpí novorozenec s brániční kýlou dechovou tísní, dochází k plicní hypertenzi (závažné zvýšení tlaku v krevním řečišti plic) a hemodynamické dekompenzaci (rozvrat krevního oběhu a dýchání). Závažnost diafragmatické hernie je daná stupněm plicní hypertenze a hypoplazie (nedovyvinutí) plic. [7]

Oběhová soustava

Pomocí ultrazvuku je možné odhalit vrozené srdeční vady už ve 12. týdnu gravidity. Jejich chirurgická fetální terapie je však ještě ve vývoji.

Septální defekty – lehčí defekty komorového septa se hojí spontánně do 1. roku života, těžší se operují až po narození. Defekty septa mezi komorami a předsíněmi se s 90% úspěšností operují do 1. roku života. Jen ve zbylých 10% je potřeba druhá operace. Dlouhodobá prognóza je dobrá. [3]

Aortální stenóza – podle studie W. Arzta a T. Gulzera z roku 2011 je možné se vyhnout srdečnímu selhávání při aortální stenóze intrauterinním zákrokem. Až dvě třetiny pacientů se srdečnímu selhávání vyhnulo úplně.

Foto: Designed by katemangostar / Freepik

Bolest cítí i ti nejmenší. Nicholas Fisk prokázal u operovaných 18týdenních nenarozených dětí zvýšené hladiny stresových hormonů a hromadění krve v mozku jako u dospělého člověka.

při odstraňování překážky v dýchacích cestách (brániční kýla, vrozené nádory). [3]

Perkutánní (jdoucí přes kůži) fetální chirurgie používá speciální katétr, kterým je odsávána patologická tekutina z dutin nenarozeného dítěte (např. u pleurálního výpotku či obstrukční uropatie). Pro

katétr postačí malý zářez na břišní stěně matky. V případě opakovaného plnění dutiny tekutinou je možné v dutině ponechat drén. [3]

Jako každá operace, ani nitroděložní se neobejde bez rizik. Hlavním faktorem, který brání vývoji a rozšíření indikací intrauterinní medicíny, je hrozba předčas-

ného porodu po odtoku plodové vody. [1, 3]

Fetoskopická chirurgie je minimálně invazivní zákrok s pomocí minikamery zavedené do dělohy a speciálně vyrobených chirurgických nástrojů. Na rozdíl od otevřené chirurgie je při fetoskopické nižší riziko předčasného porodu. Je i častěji aplikovaná. [3]

I nenarozené dítě cítí bolest

V začátku fetální chirurgie, ale i při komplikovaných porodech, se anestezie podávala jen matce. V roce 1987 však byla v předním medicínském odborném časopise *The New England Journal of Medicine* publikována práce pediatra K. J. S. Ananda, která potvrzuje, že i nenarozené dítě pociťuje bolest. Anand popisuje svoje zkušenosti z praxe na novorozenecké jednotce intenzivní péče. Bylo takřka pravidlem, že se mu po operaci do rukou dostávali novorozenci s popelavou kůží, mělkým dechem a mizejícím pulzem. S velkou námahou několika hodin miminka stabilizoval. Stresovou reakci u novorozenců operovaných bez anestezie dokázal přítomností vysokých hladin stresových hormonů (adrenalinu a kortizolu) a kriticky nízké hladiny glukózy. Naproti tomu u novorozenců, kteří byli podrobena efektivní anestezii, byla hladina těchto hormonů nízká, hladina glukózy v normě a i klinicky byli novorozenci v mnohem lepším stavu. [4, 5]

Anand však projevy bolesti pozoroval už u nejmenších předčasných novorozenců a kladl si otázku, či bolest cítí i ti nejmenší – děti v břiše matky. Anand dokázal reakci na bolest u 20týdenního plodu.

Ještě dále se dostal specialista na fetální medicínu Nicholas Fisk, který u operovaných 18týdenních nenarozených dětí prokázal zvýšené hladiny stresových hormonů stejně jako hromadění krve v mozku – stejně jako u dospělého člověka, když se jeho organismus snaží zachránit životně důležité orgány. Po podání potentního analgetika zůstala krevní cirkulace nenarozených dětí během operace beze změn a hladiny stresových hormonů byly oproti situaci bez analgetik poloviční. [4]

Naděje pro rodiče a jejich děti

Rodiče dítěte s diagnostikovanou vrozenou vadou jsou vystaveni otázce, zda nechat své dítě žít. Mnohdy ani netuší, že jim může být poskytnuta naděje, že léčba jejich dítěte ještě před narozením zlepší

Foto: Designed by Freepicdiller / Freepik

jeho vyhlídky na život a zdraví.

Vhodně aplikovaná prenatalní diagnostika nepřináší pro nenarozeného člověka jen hrozbu umělého potratu, jak tomu bylo dříve, ale s neustálým rozvojem medicíny v oblasti intrauterinní terapie dává rok od roku větší naději na včasnou a úspěšnou léčbu dětí s vrozenou vývojovou či metabolickou vadou.

MUDr. Jiří Badal
(Informační oběžník Hnutí
Pro život ČR 4 / 2018, on-line
hnutiprozivot.cz) ■

Zdroje:

- [1] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3628127/>
- [2] <https://embryo.asu.edu/pages/albert-william-liley-1929-1983>
- [3] https://www.fmed.uniba.sk/fileadmin/lf/sluzby/akademicka_kniznica/PDF/Elektronicke_knihy_LF_UK/Fetalna_terapia.pdf
- [4] <https://www.nytimes.com/2008/02/10/magazine/10Fetal-t.html>
- [5] <http://www.cirp.org/library/pain/anand/>
- [6] <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5107396/>
- [7] Shannon N. Acker MD, Timothy M. Crombleholme MD, IN *Abernathy's Surgical Secrets* (7. vydání), 2018

Rodiče mnohdy ani netuší, že jim může být poskytnuta naděje, že léčba jejich dítěte ještě před narozením zlepší jeho vyhlídky na život a zdraví.

Příklady onemocnění a léčebných postupů ještě před narozením

Endokrinní soustava

Vrozená adrenální hyperplazie je porucha nadledvin, při které je poškozená produkce některých hormonů. Jejich substituce začíná už v děloze (skrze matku a placentu).

Nervová soustava

Spina bifida, tedy vrozená porucha s vyřeznutím míchy a jejich obalů z neuzavřeného páteřního kanálu, může být v různém rozsahu. V nejhorším případě se jedná o meningocele, kterou je možné už v děloze reponovat pomocí otevřené chirurgie. [3]

Profylakticky se matkám během těhotenství podává kyselina listová.

Jiné

Twin-to-twin Transfusion Syndrome nastává v případě společné placenty dvojčat, když se jednomu dítěti dostává více výživy na úkor druhého. V minulosti prováděné selektivní usmrcení jednoho z dětí není žádoucí ani potřebné. Fetoskopicky se rozruší spoje v placentě tak, že vzniknou dvě rovnocenné „poloviny“. [3]

Sacrocoxygeální teratom je nádor v oblasti křížové kosti a kostrče, který často vede k selhávání srdce. Při včasné diagnóze je možné ho odstranit otevřenou chirurgií. [3]

Foto: Pixabay, travisdmchenry (CC0)

Bylo to čtvrté miminko ze Slovenska, z Čech prý zatím žádné neměli

Milan a Renáta Labantovi žijí na Slovensku. Mají dvě děti, dceru Kristýnku (2 roky) a syna Martínka (5 měsíců). O život svého syna bojovali s pomocí slovenských a švýcarských lékařů již před jeho narozením.

Kdy jste se dozvěděli, že je vaše dítě v ohrožení?

Nejprve mi vyšel pozitivní krevní test, který zjišťuje pravděpodobnost dvou nemocí: spina bifida a Downův syndrom. Byla jsem sestřičkou u gynekologa vyrozuměna v 16. týdnu těhotenství, že tyto výsledky mám špatné. Když jsme v ambulanci plakaly obě a já jsem na papíře uviděla to číslo, začala jsem intuitivně tušit, že naše miminko bude mít s vysokou pravděpodobností rozštěp páteře. Ale navzdory pravděpodobnosti 1:2 jsem si přála přirozeně od té chvíle už jen jedno: aby to nebyla pravda. Tehdy se můj život zastavil a nastoupil šok.

Jakou diagnózu měl váš syn Martínek?

V nemocnici ve slovenském Martině se naše obavy během pár vteřin potvrdily. Našemu ještě tehdy nenarozenému dítěti diagnostikoval lékař vývojovou vadu, velmi rozsáhlý rozštěp páteře, odborně spina bifida.

Co se dělo dál?

Lékař v Martině nám nabídl tři možnosti. První byl potrat, druhou byla prenatální operace v zahraničí, třetí byla operace miminka po narození. U druhé možnosti nám jmenoval několik států, ale variantu nedoporučoval. Jedna jeho pacientka absolvovala prenatální operaci, avšak děťátko pak mělo ještě horší výsledky. Dalším argumentem proti byl nedostatek času. Byla jsem ve 20. týdnu, byla polovina prosince... Prenatální operace se realizují do 26. týdne.

Manžel kvůli nedoporučení lékaře intrauterinní operaci našeho děťátka před narozením rázně odmítl, proto jsme zvažovali města, kam bych měla jít родit. Mně však začala v hlavě vrtat myšlenka, že

dítěti je třeba pomoci co nejdříve. Avšak představa operace dítěte ještě před jeho narozením vypadala jako nějaký medicínský velkofilm, doslova science fiction.

K operaci přece došlo. Kde proběhla?

Prenatální operace miminka ještě v bříšku probíhala ve Švýcarsku, v univerzitní nemocnici v Curychu.

I když cesta k operaci nebyla hladká, jsem nesmírně ráda, že jsem ji podstoupila. Bez pomoci pana doktora Marka Drába, který je vynikající bratislavský gynekolog, bychom to nejspíš nestihli. Nasměroval nás na další specialisty, kteří nám pomohli i se žádostí o léčbu v zahraničí pro mou pojišťovnu a zařídili nám celou léčbu ve Švýcarsku – šlo o operaci miminka ve 25. týdnu těhotenství a porod sekcí ve 36. týdnu. Martínek byl operován jako 74. dítě zatím stále experimentálního provozu. Bylo to čtvrté miminko ze Slovenska, z Čech prý zatím žádné neměli.

Můžete říct konkrétně, kdo vám pomohl?

Celý život budu vděčná těmto lékařům – už zmiňovanému dr. Marku Drábovi, který je specialista na ultrazvukovou diagnostiku a vývojové vady, dr. Františku Hornovi, který je na Slovensku uznávaný, schopný a – já řeknu, že i pokrokový chirurg a dlouhodobě se věnuje pacientům se spina bifida, a dr. Martinu Lindákovi za jeho promptní a houževnatou pomoc. Tato trojice lékařů nám zachránila syna. Jsme také nesmírně vděční týmu švýcarských lékařů v čele s prof. Martinem Meulim, který léčbu realizoval.

Víte, náš syn měl poškozených šest obratlů a celou křížovou kost. Ale navzdory této jednoduché matematice má náš syn zatím plně pohyblivé obě nožičky, necévkujeme a obrovským benefitem je to, že dosud se u něj nevyvinul hydrocefalus. Každý týden měříme hlavičku.

Jak hodnotíte výsledky operace dnes?

Nejsem kompetentní dělat nějaké prognózy a závěry o operaci, to jsou otázky přímo na lékaře. A zřejmě je i brzy hodnotit. Myslím si, že hodně z toho, co se nám stalo, se dá lékařsky popsat, ale pro mě osobně je to velký zázrak. Věřím, že díky těmto lékařům respektujících životy nenarozených dětí svítá na lepší časy.

Náš Martínek má vyvinutou jen polovinu mozečku, ale i to je pro mě zázrak, protože jej lékaři před operací na ultrazvuku vůbec neviděli, byl totiž vtažen poškozenou míchou do spinálních kanálů.

Bydlíte na východním Slovensku, manžel pracuje jako dělník a bývá celé týdny pryč na stavbách. Jak jste zvládali dlouhé cesty na vyšetření v Martině a Bratislavě, cestu a pobyt ve Švýcarsku?

Manžel si vzal neplacené volno na dobu, kdy bylo potřeba, a řešil všechny potřebné papíry a obíhal úřady. Byl se mnou v Martině i v Bratislavě. Střídal se v péči s oběma našimi babičkami o dceru. Pak si opět vzal neplacené volno po narození našeho syna. Po porodu zůstal se mnou na ubytovně ve Švýcarsku a spolu jsme chodili syna navštěvovat. Já jsem už byla dost vyčerpaná, on komunikoval s lékařem německy a vzorně se o mě postaral, opravdu skvělý chlap.

Jak zvládáte a prožíváte každodenní život?

Po narození syna od příjezdu domů poctivě cvičíme Vojtovu metodu. Vím, že každý den je vzácný, a Martin dělá

Po narození syna od příjezdu domů poctivě cvičíme Vojtovu metodu. Vím, že každý den je vzácný, a Martin dělá pokroky ve vývinu.

pokroky ve vývinu. Každý den ukáže něco nového. U dcery Kristýnky si pamatuji, jakou jsem měla radost, když zvedla hlavičku... Čekala jsem rychle na další pokroky. U syna to tak samozřejmě už není... Nevíme, co nás čeká.

Nicméně minulý týden v poradně tak statečně držel hlavičku, že z takového pokroku se těší celá rodina, a až ho uvidíme stát na nohách, určitě to bude důvod k rodinné oslavě! Věříme tomu, že ho pohybově bude motivovat i jeho starší sestra a Martin dosáhne svého nejlepšího potenciálu.

Mnoho takových dětí je potráceno. Tlačil vás někdo ke stejnému řešení?

Co se týče potratu jako první nabídnuté možnosti, dokázat říci životu ano bylo pro mě moje dosud nejtěžší rozhodnutí. Když jsem přišla zdrcená z ambulance mého gynekologa, úplně mě přemohl strach. Milion otázek..., to pochopí jen žena, která si sama prošla něčím podobným.

Já jsem se velmi bála, že budu tlačena a že mě budou lékaři přesvědčovat, že potrat je nejlepší volbou. Tyto moje obavy se však nenaplnily, lékaři nám nabídli skutečné řešení, o „ukončení těhotenství“, tedy smrti mého dítěte, nepadlo ani slovo. Velkou oporou mi při všem byl a stále je můj manžel Milan. Podporovala nás i rodina, naši přátelé a nad hladinou mě drželo přesvědčení, že život je dar, který se zničit nepatří.

*Rozhovor připravil Adam Prentis
(Informační oběžník Hnutí Pro život ČR
4 / 2018, on-line hnutiprozivot.cz) ■*

Pozn. redakce:

Více o švýcarské prenatální terapii se dočtete na stránkách Centra pro diagnózu a terapii plodu v Curychu – swissfetus.ch.

Prenatální diagnostika...

...drahá a u nás zatím pouze pro smrt

Foto: Unsplash, Marcos Nieto (CC0)

Není tak vzdálená doba, kdy těhotná žena žila devět měsíců v „radostném očekávání“.

Netušila, zda se narodí chlapec, či děvče, zda bude zdravé a „dokonalé“. Tuto nejistotu bylo snazší překonávat vírou v Boha. Dítě bylo darem, který se při-

jímal tak, jak byl darován. Jednoduše a lidově řečeno – darovanému koni se na zuby nedívej.

Dříve netušené možnosti – k dobrému i zlému

Rozvoj vědeckého poznání vedl k tomu, že jsme schopni věci odhalovat a léčit dříve, než budou na vlastní oči zjevné.

Asi dvě třetiny dětí s Downovým syndromem jsou cíleně usmrceny před porodem.

Odklon od víry v Boha způsobil, že lidé ztrácejí trpělivost na něco čekat, mají falešnou představu nároku na jistoty a práva na dokonalost. Dítě se pomalu stává výrobkem medicínských center, kde si objednáme pohlaví, barvu vlasů a očí a dokonalost v každém detailu.

Dokud ho oči nevidí...

Některá vyšetření se pak provádějí výhradně za účelem vyhledání nemocného miminka a jeho usmrcení v co nejranější fázi těhotenství (dokud ho oči nevidí). Pokud vyšetření prokáže riziko (ne jistotu) postižení dítěte, matka je často přesvědčována k potratu.

Downův syndrom

Ukažme si to na nejčastějším postižení, kterým je Downův syndrom. Představuje 41 % ze všech zjištěných chromozomálních vad. Dítě s tímto syndromem se může narodit kterékoli rodiče, jeho výskyt závisí na věku rodičů – ve 20 letech představuje riziko 1 postiženého dítěte na 1500 zdravých. Při věku rodičů 35 let je tato pravděpodobnost již 1 : 380. K jeho vyhledávání slouží tzv. trojitý test (triple test) prováděný z krve matky v 16. týdnu těhotenství. Jeho spolehlivost není velká – dokáže zachytit 50–60 % dětí s tímto syndromem. Nahrazuje ho NT+ test nebo kombinovaný screening prováděný z krve matky a pomocí ultrazvuku dítěte se zohledněním věku matky, a to v 10. až 12. týdnu těhotenství. Spolehlivost pak stoupá na deklarovaných 95 % odhalených postižení. Cena vyšetření je 1500 Kč pro rodičku, přičemž některé pojišťovny jí z toho 1000 Kč vrátí. Pokud je nález pozitivní, nabízí se ještě provedení neinvazivního testu z mateřské krve, kdy se vyšetřuje volná DNA plodu, pozitivní výsledek pak musí být doplněn invazivním odběrem – biopsií placenty nebo plodové vody. Toto vyšetření již stojí přes 10 000 Kč, které platí těhotná. U všech těhotných se pak doporučuje provedení tzv. velkého ultrazvukového vyšetření plodu kolem 20. týdne.

Hon na děti

Že je tento „hon“ na děti s Downovým syndromem „úspěšný“, dokazují čísla z učebnice z roku 2010. Před zavedením testů se tento syndrom objevoval u 1 ze 600–800 živě narozených dětí. „Záslouhou“ výše uvedených prenatálních vyšetření to je 1 postižené dítě na 2000 živě narozených dětí. Tedy asi dvě třetiny dětí s Downovým syndromem jsou cíleně

usmrceny před porodem. (V této souvislosti jsou zajímavé dva následující články na str. 48–50 o životě dětí s Downovým syndromem a o zkušenostech jejich rodičů – pozn. redakce.)

Edwardsův, Patauův, Turnerův syndrom...

Podobně bychom mohli rozebrat další postižení chromozomů – Edwardsův syndrom nebo Patauův syndrom. Tyto děti však na rozdíl od „Downů“ obvykle umírají během prvního roku života. Vyhledávají se (a potrácejí) i děti s Turnerovým syndromem, přičemž tito lidé nepředstavují pro společnost žádnou „zátěž“. Do mé ordinace docházejí výborná cukrářka, úřednice a řeholnice s tímto syndromem, aniž byste to na nich navenek poznali.

Kromě vyšetření chromozomů se při ultrazvukovém vyšetření odhalují vady s chyběním, rozštěpem nebo deformacemi nejrůznějších orgánů (nervových, močových, oběhových).

Kolik je zabitých zdravých dětí?

Co říci závěrem – žádné vyšetření nedává stoprocentní jistotu. Stačí lidská chyba při záměně vzorků. Člověk dostal možnost se rozhodnout – těhotná žena může zůstat v radostném očekávání a blažené nevědomosti – prostě přijmout dar, ať bude jaký-

Vyhledávají se (a potrácejí) i děti s Turnerovým syndromem, přičemž tito lidé nepředstavují pro společnost žádnou „zátěž“. Do mé ordinace docházejí výborná cukrářka, úřednice a řeholnice s tímto syndromem, aniž byste to na nich navenek poznali.

koliv. Nebo se může utápět v nejistotách a pod tlakem širokého okolí se rozhodnout k podstoupení potratu.

Zde si vždycky vzpomenu na události z posledního roku, kdy dvěma ženám bylo oznámeno, že jejich dítě má srdeční vadu neslučitelnou se životem. Obě odolaly, jedna dokonce utekla díky knězi, který tento případ se mnou „v přímém přenosu“ konzultoval, přímo z přípravy na potrat. „Smrtné“ vady se pak ukázaly jako nevýznamné a řešitelné. Sama jsem pak kmotrou Martínka, chlapce s Downovým syndromem, který se narodil jedné z mých pacientek.

MUDr. Xenie Preiningerová
(Informační oběžník Hnutí Pro život ČR
4 / 2018, on-line hnutiprozivot.cz,
titulky redakce) ■

Foto: Flickr, Matthieu Luna (CC BY-NC-ND 2.0)

Vhodná vyšetření během těhotenství sledující dobro matky i dítěte

do 14. týdne	vstupní vyšetření u gynekologa
20. týden	ultrazvukové vyšetření dítěte kvůli naplánování případných operací
24.–28. týden	glukózový toleranční test matky
27.–32. týden	vyšetření krevního obrazu matky
35.–37. týden	zjištění přítomnosti bakterie GBS kvůli včasné aplikaci antibiotik
od 38. týdne	amnioskopie a sledování srdeční činnosti dítěte

Události z posledního roku: dvěma ženám bylo oznámeno, že jejich dítě má srdeční vadu neslučitelnou se životem. Obě odolaly a „smrtné“ vady se pak ukázaly jako nevýznamné a řešitelné.

Foto: Flickr, DOWN ESPAÑA (CC BY-ND 2.0)

Umíme se smát i plakat

Downův syndrom je i v dnešní době stále opředen řadou mýtů. Tyto názory pak zbytečně komplikují život dětí s Downovým syndromem i jejich rodin.

První mýtus: Jsou nevzdělavatelní a nevychovatelní

Tento zcela nepodložený předpoklad si bohužel i dnes vyslechne krátce po porodu řada rodičů přímo z úst lékařů – obvykle spolu s doporučením umístit dítě do ústavu. Opak je přitom pravdou, děti s Downovým syndromem jsou velice učenlivé a (ač jim učení trvá déle a stojí větší úsilí) obvykle se naučí vše podstatné – samoobsluhu, čtení a psaní, zapojí se aktivně do rodinného života, praktikují různé sporty, hrají na hudební nástroje. Jejich výchova je sice náročnější, ale radostná. Soužití s nimi, i přes všechny související komplikace, často obohatí a pozitivně ovlivní život jejich rodin i blízkého okolí.

Je pravdou, že díky vývojovému opožďení prožívají děti s Downovým syndromem období vzdoru později než jejich vrstevníci (a jsou v té době již větší a sil-

nější) a že díky opožďení řeči mohou být v určitém věku frustrované (chtěly by již komunikovat, ale ještě to nedokážou). Obě tato úskalí lze ale zvládnout odpovídajícím pedagogickým přístupem.

Druhý mýtus: Měli by být umístěni v ústavech

Pokud lidé s Downovým syndromem dostanou možnost a vhodnou podporu, žijí šťastně a spokojeně mezi svými nejbliž-

Pokud dostanou možnost a vhodnou podporu, žijí šťastně a spokojeně...

šími a aktivně se účastní společenského života. Mohou se účastnit sportovních, rekreačních, uměleckých i dalších aktivit ve svém okolí.

Třetí mýtus: Je to ojedinělá genetická odchylka

Downův syndrom je neobvyklejší vrozená chromozomální anomálie. Ze statistik vyplývá, že na každých 800 až 1000 dětí připadá jedno dítě s Downovým

syndromem. Ročně to pak činí v České republice přibližně 50 novorozenců. V důsledku prenatalní diagnostiky a častých potratů nenarozených dětí s Downovým syndromem je toto číslo nižší než statistická četnost.

Čtvrtý mýtus: Jsou těžce mentálně postižení

Downův syndrom nejčastěji doprovází lehká (IQ 50–70) nebo střední (IQ 35–50) mentální retardace. Výjimkou jsou na jedné straně případy těžké či dokonce hluboké mentální retardace (IQ 20–35 či nižší), na druhé straně IQ na hranici normálního pásma (kolem 80 bodů).

... soužití s nimi i přes všechny komplikace často obohatí život jejich rodin i blízkého okolí.

Lidé s Downovým syndromem jsou většinou vděční za každou pracovní šanci a pracují ve svých zaměstnáních s nadšením a oddaností. Potřebují jen důkladnější zaškolení a občasný dohled.

Pátý mýtus: Nejsou šťastní a nejsou schopní vytvářet blízké mezilidské vztahy

Lidé s Downovým syndromem jsou emocionálně a sociálně velmi zdatní, mají stejné pocity jako kdokoliv jiný. Jedná se většinou o velmi milé, dobrosrdečné a empatické osobnosti. Pozitivně reagují na projevy přátelství a zraňuje a rozrušuje je bezohledné jednání.

Šestý mýtus: Jsou nezaměstnatelní

Lidé s Downovým syndromem jsou většinou vděční za každou pracovní šanci a pracují ve svých zaměstnáních s nadšením a oddaností. Potřebují jen důkladnější zaškolení a občasný dohled. Řada z nich je schopná se bez problémů realizovat v různých manuálních a řemeslných oborech, pracovat v hotelech a restauracích, ošetrovatelských domovech, školách a podobně.

Sedmý mýtus: Nežijí dlouho

Délka života lidí s Downovým syndromem se v posledních letech dramaticky prodloužila a dnes se blíží délce života průměrné populace. Časnější úmrtnost byla v minulosti způsobena tím, že se lidé s Downovým syndromem častěji potýkají s některými zdravotními komplikacemi, jako jsou srdeční vady lehčího i těžkého charakteru, respirační nemoci, poruchy zraku a sluchu aj.

Z Informačního oběžníku Hnutí Pro život ČR 4 / 2018 (podle textu z downsyndrom.cz) ■

Myslím, že Markétka je šťastná

Těhotenství s Markétkou probíhalo v pořádku. V druhém trimestru nám vyšly hůře triple testy, ale moc jsme to neřešili. Ultrazvuky v dalších týdnech problém nenaznačovaly, tak jsem obavy vypustila. Manžel – speciální pedagog – měl obavy i nadále. Krátce po porodu nám lékaři oznámili, že je velká pravděpodobnost, že Markétka má Downův syndrom.

Bylo to oznámení včasné a věcné. Nevím, jak by to lékaři mohli udělat lépe. V porodnici jsem pak několik dní probrečela. Nevěděla jsem, co si pod Dow-

novým syndromem představit. Markétka měla navíc srdeční vadu (kompletní defekt atrioventrikulárního septa) a tranziční myeloproliferativní onemocnění (TMS). V prvních dnech tak přicházela jedna špatná zpráva za druhou.

Ze začátku vyžadovala zvláštní péči

Povzbuzením pro nás byli lékaři z novorozeneckého oddělení v Motole. Znali jsme je dobře už z doby, kdy tam byl syn několik měsíců po porodu hospitalizovaný, a bylo fajn být v těžké situaci ve známém ►

Foto: Flickr, DOWN ESPAÑA (CC BY-ND 2.0)

V čem spočívá Downův syndrom?

Běžná zdravá lidská buňka obsahuje 46 chromozomů ve 23 párech, zatímco buňka člověka s Downovým syndromem má chromozomů 47 – obsahuje navíc ztrojený 21. chromozom. Ten způsobuje různé komplikace.

a vstřícném prostředí. Zkušenost se synem nám také ulehčila začátky s Markétkou – byli jsme v kontaktu s řadou specialistů (rehabilitace, centrum komplexní péče, centrum zrakových vad, neurolog) a Vojtovku už jsme měli nacvičenou. Měli jsme doma elektrickou odsávačku pro období hospitalizace a zkušenost s kojením dítěte, kterému to nejde samo.

Necelé tři měsíce po narození Markétce operovali srdeční vadu. Operace začala po osmé hodině ráno a trvala až do podvečerních hodin. Pooperační průběh byl komplikovaný a vyžádal si operační revizi pro krvácení. Bylo to hodně těžké období. Dnes je srdíčko téměř v pořádku. TMS odezněl, i když pravděpodobnost, že se objeví leukemie, je vyšší.

Dnes už fungujeme normálně

Když se Markétka narodila, byl to šok. Na základě triple testů jsme věděli, že pravděpodobnost Downova syndromu je vysoká. Přesto člověk doufá, že se dítětko nakonec narodí zdravé. Když nám řekli, že Markétka má Downův syndrom, měli

jsme pocit, že už nikdy nebudeme moci být šťastní, což se naštěstí nevyplnilo. Nakonec fungujeme v podstatě jako každá jiná rodina, jen návštěv u lékařů máme o trochu víc. První rok jsme tam byli několikrát do týdne, dnes už máme různé kontroly jen párkrát do měsíce. Snažíme se, aby se Markétka co nejvíce rozvíjela. Na druhou stranu se kolem toho netočí celý život rodiny.

Markétka je šťastná a my také

Markétka je skvělá holka. Je zvědavá a veselá. Brácha Míra je pro ni velkou motivací a pomocníkem ve vývoji. Máme z Markétky radost. Myslím, že Markétka je spokojená a šťastná a my s ní také. Z čeho máme občas obavy, je budoucnost, hlavně až bude dospělá. Jestli se o sebe dokáže

sama postarat a jestli bude mít kolem sebe lidi, kteří ji budou mít rádi. Moc si přejeme, aby Markétka jednou mohla pracovat – ideálně uklízet na oddělení předčasně narozených dětí v Motole. Ale myslím, že rádi přijmeme, i když nenaplní sny a ambice svých rodičů, a bude pracovat třeba „jen“ v kavárně nebo jako svačkárníka v hladomorně :-).

Jako každá jiná rodina

Loni v květnu se Markétce a Mírovi narodila sestřička Magdaléna a my si to s ní všichni užíváme úplně jako „normální“ rodina.

*Veronika a Ondřej Novákoví
z webu downsyndrom.cz,
mezititulky redakce ■*

Snažíme se, aby se Markétka co nejvíce rozvíjela. Na druhou stranu se kolem toho netočí celý život rodiny.

Foto: Flickr, Andreas-photography (CC BY-NC-ND 2.0)

Fungujeme v podstatě jako každá jiná rodina, jen návštěv u lékařů máme o trochu víc.

Foto: Flickr, Laura4Smith (CC BY-NC-ND 2.0)

K čemu jsou postižení a nemocní lidé?

Domnívám se, že neexistuje na světě člověk, který by chtěl být nemocný nebo nějak postižený, anebo chtěl mít postižené dítě. Všichni lidé touží být zdraví, krásní, inteligentní, moudří a mít zdravé, inteligentní děti. Je to ale jeden z velkých paradoxů, že k rozvoji zdravé společnosti potřebujeme i ty, kteří jsou nemocní a postižení.

Lidé se zajímají, jak by své zdraví upevnili a prodloužili si život. Ne všem je to ale dáno. Jsou mezi námi lidé nemocní, slabí a postižení. Lidé, kteří dokonce vyžadují, aby se o ně pečovalo, protože nejsou schopni se sami o sebe postarat.

Na první pohled by se zdálo, že postižení lidé jsou brzdou pro ostatní a brání jim ve využívání všeho toho, co život nabízí. Navíc se zdá, že tito lidé brzdí rozvoj civilizace a že lidská civilizace bez těchto postižených jedinců by byla ideální a prospěšná pro ty, kdo jsou zdraví.

Nabízí se i rychlé a radikální řešení. Nejlepší by bylo se těchto lidí zba-

vit. Takto uvažovali nacisté a možná tak smýšlí řada lidí i dnes. Podporují legalizaci eutanazie a stále snadnější přístup k potratům a tím umožňují likvidaci těch nejslabších mezi námi.

Sobci nejsou šťastní

Je takové uvažování správné? Přispívá k rozvoji lidské civilizace, anebo spíše naopak tuto civilizaci ničí? Možná, že eliminací postižených a nemocných lidí by se vyřešily mnohé problémy a ušetřily peníze a čas těch zdravých. Chtěli bychom v takové civilizaci žít? Možná, že někdo řekne ano, ale snad jen do doby,

než sám onemocní a bude potřebovat pomoc ostatních.

Člověk není stroj, ale bytost, která miluje, soucítí a očekává lásku jiných. Život bez lásky by nestál za nic. ▷

Na první pohled by se zdálo, že postižení lidé jsou brzdou pro ostatní a brání jim ve využívání všeho toho, co život nabízí.

Láska, i když má mnoho podob a je jen jedna, má vždy dva směry: „erós“ a „agapé“.

Sami to vidíme na těch, kteří usilují jen o vlastní prospěch. Jsou to egoisté, kteří neumějí vytvářet kvalitní mezilidské vztahy. Jejich život je prázdný, nesmyslný a pro ně samotné končí tragicky, když se setkají s neúspěchem, vážnou

nemocí nebo se ocitnou tváří v tvář blížící se smrti.

Do koho si troufneme kopnout?

Většina lidí by dnes otevřeně nehájila možnost fyzické likvidace nemocných nebo postižených dospělých lidí. Co ale děti, o jejichž postižení se dozvíme ještě před narozením? V současné době je rozšířený trend zbavovat se jich potratem. Každý z nás ovšem začal existovat spojením dvou pohlavních buněk, vajíčka a spermie. Je to neopakovatelná lidská bytost, která se okamžitě rozvíjí podle informace, kterou má zapsanou ve svém chromozomálním vybavení. Je to již konkrétní člověk, který

potřebuje jen čas k tomu, aby se narodil a posléze dospěl. Zničení této bytosti v prenatalní fázi je zabitím konkrétní lidské bytosti, která se sama nemůže bránit, a měla by být chráněna těmi, kteří se již narodili.

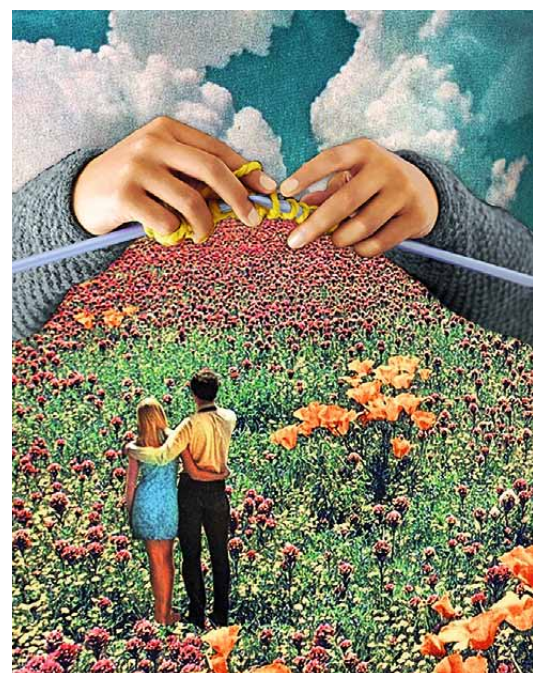
Máme volbu dvou přístupů

Odmítat postižené a nemocné a vyhýbat se jim, anebo je přijímat a pomáhat jim? Jejich odmítáním ztrácíme možnost růstu ve svém lidství, jejich přijímáním se stáváme více lidmi. Každý člověk roste ve svém lidství tím, že dokáže více milovat. Co je to láska, názorně vysvětlil papež Benedikt XVI. ve své encyklice *Deus caritas est – Bůh je láska*. Píše v ní, že láska, i když má mnoho podob a je jen jedna, má vždy dva směry. Jsou to erós a agapé. Láska vzestupná a sestupná.

Láska toužící a láska dávající

Erós se vyznačuje tím, že člověk touží po dosažení něčeho, co ho uvádí do extáze, zatímco agapé je láska, která se dává ostatním. Erós je příznačný pro mileneckou

„Erós“ se vyznačuje tím, že člověk touží po dosažení něčeho, co ho uvádí do extáze, zatímco „agapé“ je láska, která se dává ostatním.

„Erós“ je spontánní a potřebuje občas i brzdit, aby se nevymkl kontrole. „Agapé“ už tak spontánní není...

Foto: 2x: Flickr, Eugenia Lotti (CC BY-NC 2.0)

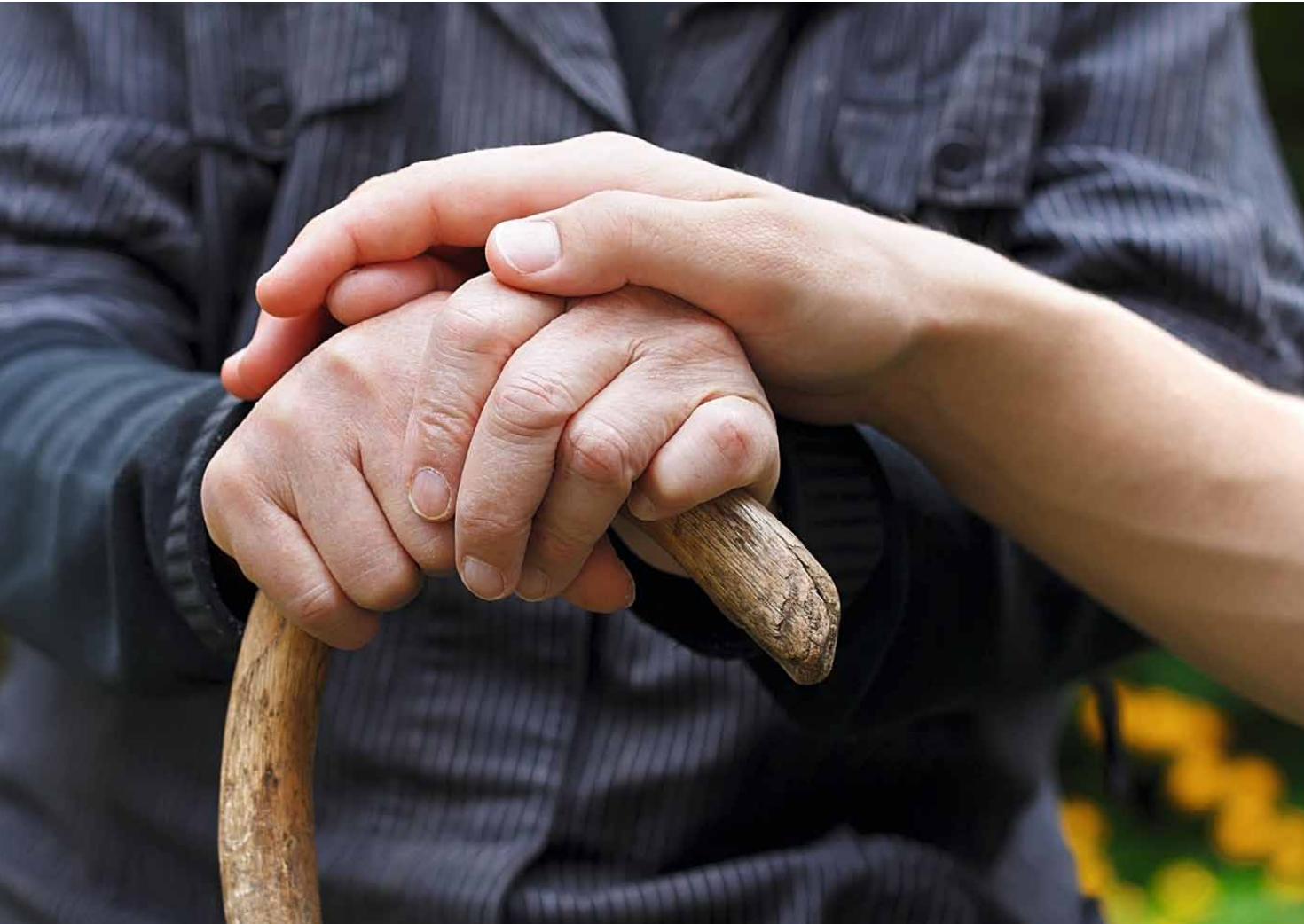

Foto: 2x Flickr, freemage4life (CC0)

lásku, která slibuje dojít až k extázi. Tento směr vzestupný je spontánní a je třeba jej brzdit, aby se láska nestala nelidskou. Druhý směr agapé se postupně rozvíjí s tou první. Není tak spontánní a je třeba jej kultivovat. Pro něj je charakteristická láska mateřská, která nemyslí na sebe, ale dává se ve prospěch toho druhého. V míře nejvyšší je schopna dát i vlastní život za záchranu druhého člověka a takto dosáhnout vrcholu lidství. Nikdo totiž nemá větší lásku než ten, kdo dává život za své bratry.

Soucit vede k vděčnosti a lásce

A nyní se vraťme k otázce: „K čemu jsou postižení a nemocní lidé?“ Přístup k nim vyžaduje určitou míru empatie, schopnosti vcítit se do toho druhého. Vcítit se do toho nemocného a postiženého. Za prvé mi to pomáhá uvědomit si, jak mohu být vděčný, že nemusím tolik trpět jako ti postižení, a více si vážit všeho toho, co mám a co často považuji za samozřejmost, i když to samozřejmost není. Za druhé se mohu zamyslet nad tím, co mohu udělat, abych jim v jejich utrpení nějak pomohl. To už je počátek sestupného směru lásky, který nás vede k růstu k většímu lidství. S každým skutkem, který je zaměřený na pomoc ostatním,

v nás roste tato láska agapé, která se pak promítá do vztahů k ostatním lidem.

Láska posilující manželství

Chtěl bych jako příklad uvést svědectví manželů, kterým se narodilo druhé dítě, syn, s postižením. První dcera byla zdravá. Po letech mohli prohlásit, že postižený syn jim dal mnohem více než zdravá dcera. Dceru vychovali tak, že si toho ani málem nevšimli, ale se synem museli mnohem více pracovat. Takto stále rostla jejich láska agapé, tj. schopnost být tady pro ty druhé a nemyslet tolik na sebe. Tato láska se pak promítla i do vztahu mezi oběma manželi. Dokázali si více odpouštět a pomáhat jeden druhému. Jejich manželský vztah se upevnil. Proto také jsou schopni děkovat za svého syna a vidět v tom, co na první pohled vypadá jako veliké neštěstí, veliké požehnání pro celou jejich rodinu.

Sobectví u druhých odsuzujeme

K čemu pak vede odmítání postižených a nemocných v rámci celé společnosti? Právě k tomu, co sami odsuzujeme. Nelíbí se nám, když se dovídáme o tom, že někdo neposkytl pomoc zraněnému po autonehodě, opuštěnému nemocnému, obecně člověku, který se ocitl v nějaké nouzi.

S každým skutkem, který je zaměřený na pomoc ostatním, v nás roste tato láska „agapé“, která se pak promítá do vztahů k ostatním lidem.

Určitě bychom nechtěli žít v takové společnosti, kde se každý stará jen o vlastní zájmy a není schopen projevit soucit člověku, který pomoc potřebuje. Začínáme si možná uvědomovat, že tím, kdo bude potřebovat jednu pomoc, můžeme být my sami.

Co tedy můžeme udělat, abychom nežili ve společnosti sobců pečujících jen o vlastní zájmy? Je to každodenní růst v lásce, která se dává, v lásce agapé. K tomu potřebujeme ty, kteří jsou méně výkonní, slabší a postižení a nemo- ▶

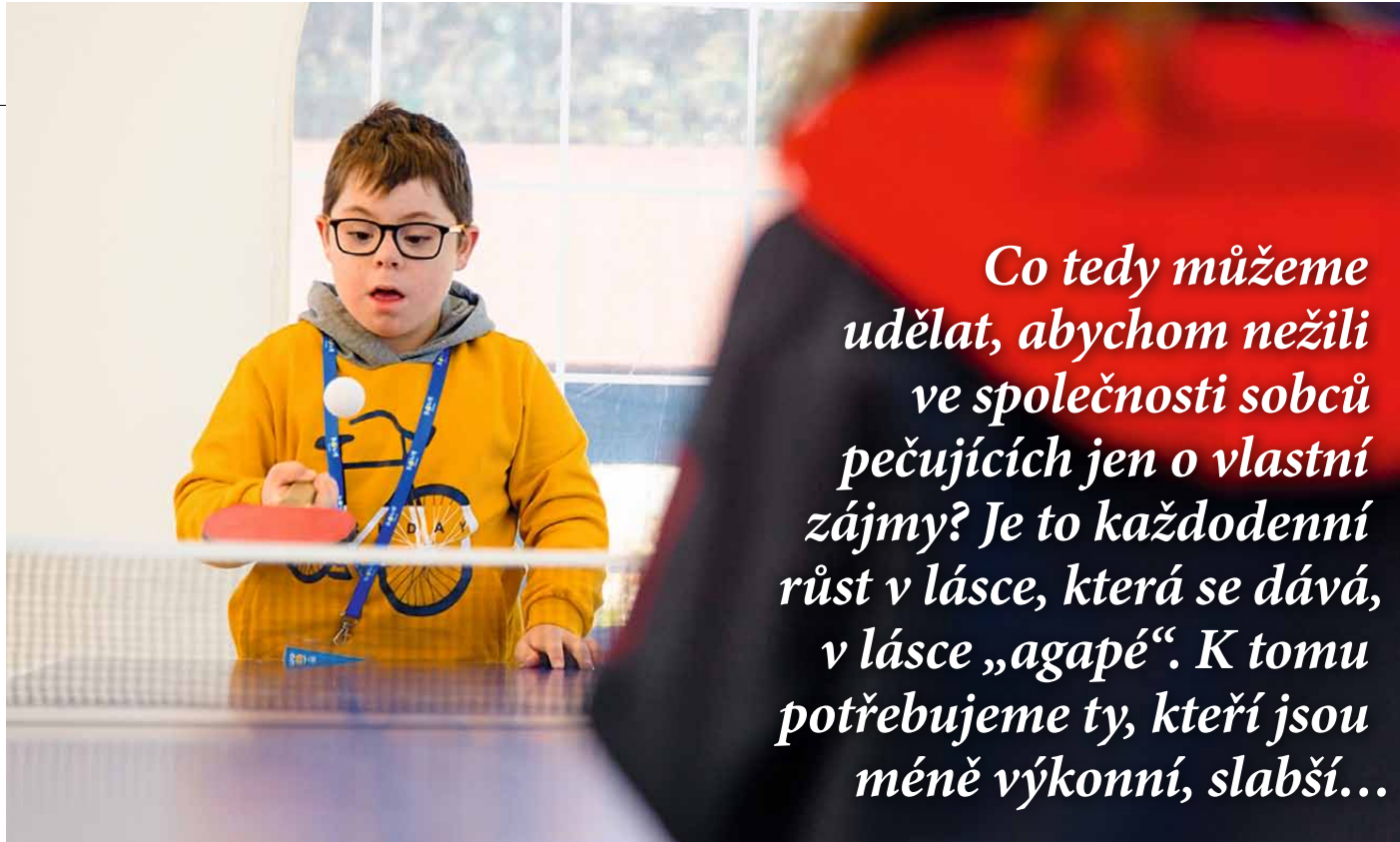

Foto: Flickr, DOWN ESPAÑA (CC BY-ND 2.0)

Co tedy můžeme udělat, abychom nežili ve společnosti sobců pečujících jen o vlastní zájmy? Je to každodenní růst v lásce, která se dává, v lásce „agapé“. K tomu potřebujeme ty, kteří jsou méně výkonní, slabší...

Je to jeden z velkých paradoxů, že k rozvoji zdravé společnosti potřebujeme ty, kteří jsou nemocní a postižení.

hou nám nic dát za naši péči. Je to určitě jeden z velkých paradoxů, že k rozvoji zdravé společnosti potřebujeme ty,

kterí jsou nemocní a postižení. Motivaci k takovému jednání nám nabízí víra v Ježíše Krista. On sám nepřišel na tuto

zem, aby si nechal sloužit, ale aby sloužil. Vybízí nás k tomu, abychom jej následovali. Dává nám také naději na život, který nekončí zde na zemi, a na odměnu, která očekává v nebi ty, kdo ho následují. Víra v Ježíše Krista nám pomáhá budovat zde na zemi zdravou, lidštější civilizaci zakotvenou v lásce, která se dává.

*P. MUDr. Bogdan Sikora OFMConv.,
(podle Informačního oběžníku
Hnutí Pro život ČR 4 / 2018,
on-line hnutiprozivot.cz;
meztitulky redakce) ■*

Život bez lásky by nestál za nic. Sami to vidíme na těch, kteří usilují jen o vlastní prospěch. Jsou to egoisté, kteří neumějí vytvářet kvalitní mezilidské vztahy.

Poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. Jan 8,32
související body učení učitelského úřadu Církve k dalšímu studiu

Co říká katechismus

Proč se musí respektovat lidský život?

Protože je posvátný. Od začátku zahrnuje stvořitelské působení Boha... Nikomu tedy není dovoleno přímo zničit nevinnou lidskou bytost: příkře to odporuje důstojnosti osoby a svatosti stvořitele. „Nevinného a spravedlivého nezabíjej.“ (Ex 23,7)

Co zakazuje páté přikázání?

Páté přikázání zakazuje jako těžce odporující mravnímu zákonu:

- přímé a úmyslné zabití člověka i spolupráci na něm;
- přímý potrat, chtěný jako cíl nebo prostředek, a také spolupráci na něm, pod trestem exkomunikace: protože lidská bytost musí být absolutním způsobem respektována a chráněna ve své integritě již od svého početí;
- přímou eutanazii, která je ukončením života osob postižených, nemocných nebo už blízko smrti, aktivním zákrokem nebo opomenutím povinné pomoci;
- sebevraždu i úmyslnou spolupráci na ní, neboť těžce uráží spravedlivou lásku k Bohu, sobě a bližnímu: odpovědnost

sebevraha může být zvětšena, je-li sebevražda spojena s pohoršením, anebo zmenšena vlivem výjimečných psychických poruch nebo nadměrného strachu.

Jaké léčebné procedury jsou dovoleny v bezprostřední blízkosti smrti?

Léčebné procedury, které se obvykle nemocné osobě poskytují, nelze oprávněně přerušit. Je oprávněné užívat utišujících prostředků, není-li cílem smrt, a zřící se léčení „za každou cenu“, to znamená použití neúměrných lékařských procedur bez rozumné naděje na kladný výsledek.

Proč musí společnost chránit každé embryo?

Nezcizitelné právo každého lidského jedince na život již od okamžiku početí je konstitutivním prvkem občanské společnosti a jejího zákonodárství. Nedá-li stát svou moc do služby práv všech a zvláště nejslabších, mezi nimi dětí počatých a ještě nenarozených, jsou ohroženy samy základy právního státu.

Srov. Kompendium Katechismu katolické církve, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006.

Rabín a půst

V židovských městečkách na Ukrajině, říkalo se jim štetly, bývala veliká bída. Jeden mladý rabín, který sloužil takové chudé obci, si užil dost nouze. Vypravil se proto o radu za starým rabim. Ten ho vyslechl a řekl: „Každé pondělí a čtvrtěk se celý den posti ke slávě Nejvyššího a za Izrael.“

„Cože, já skoro umírám hladu a ještě se mám postit?“ divil se mladý rabín. Ale i tak radu poslechl. Po roce navštívil rabína znovu a řekl mu: „Buď požehnán Hospodin, že Ti dal pro mne dobrou radu, protože kdybych se nepostil, už bych asi umřel z bídy a hladu.“

Mohu dát něčemu těžkému smysl, význam, zacílení? Pro co, pro koho to dělám, snáším? Skoro vše se dá snést, má-li to smysl – a bez smyslu je život těžký.

Foto: PxHere (CC0)

Foto: Designed by katemangostar / Freepik

Mázl tov

Ortodoxní židé jsou (nebo aspoň byli) zvyklí při různých malérech (něco se rozbije, dojde k finanční ztrátě, nabourání auta, někdo neudělá zkoušku, není přijat na školu atd.) říci sobě i druhým: „Mázl tov“. Mázl tov, jinak přání k narozeninám, znamená přibližně: „Jaké štěstí, jaké dobro!“ Jaké štěstí, že se nestalo něco horšího, jaké štěstí, že žiješ, a jaké štěstí, že se z maléru můžeme poučit. Můžeme naříkat nebo děkovat Bohu, že se můžeme poučit.

Takže Mázl tov!

Víme, že těm, kteří milují Boha, všechno napomáhá k dobrému. (Řím 8,28)

Foto: Pixabay, F1Digitals (CC0)

Štěstí? Neštěstí?

Jednomu rolníkovi utekla klisna do lesa. „Jaké neštěstí,“ řekli sousedé. Ale rolník řekl: „Neštěstí či štěstí – kdo ví?“ Klisna se vrátila a dovedla s sebou divoké koně. Sousedé vykřikovali: „Jaké štěstí!“ Ale rolník jen řekl: „Štěstí? Neštěstí? Kdo ví?“ Jeho syn krotil divokého hřebce, spadl a zlomil si nohu. Jaké neštěstí! Jen rolník měl zase svoje: „Štěstí, neštěstí, kdo ví?“ Přišli verbíři a odvedli všechny mladé muže na dlouhá léta na vojnu, jen rolníkova syna se zlomenou nohou nechali. „Jaké máš štěstí!“ říkali sousedé!

Štěstí, neštěstí, kdo ví? Víme vždy, co je pro nás štěstí? Zažil jsem, že se štěstí proměnilo v neštěstí a naopak? Že ho Bůh proměnil?

3x Jitka Krausová („Příběhy moudrosti“ – viz upoutávka na knihu na následující straně) ■

Slepota

Staří manželé oslavili 50 let šťastného života spolu. Následující den žena připravovala snídani pro sebe a pro manžela – jako vždy po mnoho let. Jako vždy rozkrojila housky a namazala je máslem. Jako vždy chystala pro manžela spodky housek a pro sebe vršky, tak, jak to on měl rád.

Ale dnes z ničeho nic se v ní něco vzepřelo a rozhodla se, že si vezme spodky housek ona. Má ty měkoučké spodky přece raději než vršky a vždy se jich vzdávala pro manžela. Ať se jednou také zapře on pro ni!

Jaké ovšem bylo její překvapení, když se muž rozzářil a políbil ji. „Miláčku, skoro 50 let čekám, jestli dostanu své oblíbené křupavé vršky.“

„Ale,“ vykoktala zmateně žena „vždyť tehdy při naší první společné snídani po svatbě, vidím to, jako by to bylo dneska, sis vzal dolní část housek a řekl jsi „Raději si vezmu tyhle!“

„Nu ano, miláčku, tehdy jsem měl zrovna v ústech afty a pak už jsi mi vždy dávala automaticky spodky housek, tak jsem myslel, že ty máš taky ráda jako já křupavé vršky, a tak jsem se zapřel...“

Taky je mi vše o blízkých jasné, mám je přechtené, ničím mne už nemohou překvapit?

Každý člověk je po stránce přirozené, a tím více nadpřirozené, tajemstvím, které

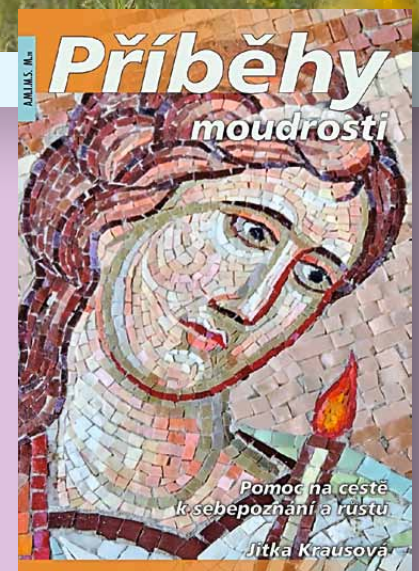
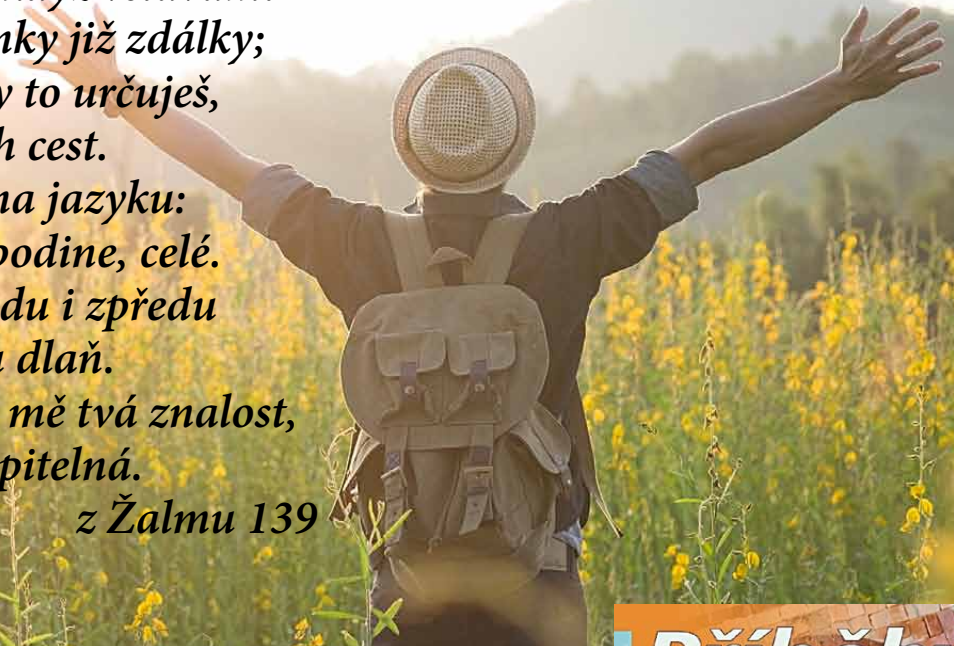
nezná plně ani on sám a nepozná ho ani nejlepší psycholog.

To neznamena, že je snad psychologie pro křesťany k ničemu a že nemůže pomoci. Tajemství hlubiny duše ale zná jen Bůh, jehož obrazem člověk je.

Jitka Krausová („Příběhy moudrosti“ – viz upoutávka na knihu na této straně) ■

Každý člověk je po stránce přirozené, a tím více nadpřirozené, tajemstvím...

*Hospodine, ty mě zkoumáš a znáš,
ty víš, když sedám i když vstávám.
Poznáváš mé myšlenky již zdálky;
ať jdu nebo ležím, ty to určuješ,
všímáš si všech mých cest.
Slovo ještě nemám na jazyku:
hle, už je znáš, Hospodine, celé.
Obklopuješ mě zezadu i zpředu
a kladeš na mě svou dlaň.
Podivuhodná je pro mě tvá znalost,
vznešená a nepochopitelná.
z Žalmu 139*

Příběhy moudrosti

Jitka Krausová

Kniha má podtitul *Pomoc na cestě k sebepoznání a růstu* a obsahuje 100 krátkých příběhů. Sesbírala je MUDr. Jitka Krausová, OV, lékařka psychiatricka, pastorační asistentka Arcibiskupství olomouckého, zasvěcená panna olomoucké arcidiecéze. Příběhy používá při duchovním doprovázení, duchovních obnovách, ale i ve své lékařské praxi. Zaujmu věřící i nevěřící – a pomohou k zamyšlení nad podstatnými věcmi v našem životě. Knihu s 96 stranami vydá, dá-li Bůh, letos před Vánocemi tiskový apoštolát A.M.I.M.S. (příspěvek na tisk 20 Kč), a dovolí-li nám to finanční situace, bude i přílohou listopadového vydání časopisu *Milujte se!* – vždy po jednom výtisku na každou zasilací adresu.

Foto: Pixabay, StockSnap (CC0)

Růženec a Boží přítomnost v nejtěžších chvílích

Loni v říjnu jsem onemocněla. Rakovina. Náhle bylo všechno jinak. Kolo-toč vyšetření, úzkosti, čekání, operace, chemoterapie... Z minulého aktivního života nezbylo nic. Vše dostalo jinou tvář. Lidé dál spěchali za svými povinnostmi, a já – osaměla.

To jsem ještě netušila, že právě dostávám obrovský dar. Boží Milost! Přišla, aby zůstala v samotě dlouhých nocí, kdy všichni ostatní spali a ONA – Boží milost – se mnou bděla. Bděla v podobě Svatého Růžence, který jsem svírala v ruce, když jsem volala o pomoc. Přebírala jsem mezi prsty jeho zrnka a v modlitbě jsem znovu a znovu procházela celý život Panny Marie a Pána Ježíše – tajemství jeho života i mého: radostná, bolestná, slavná a tajemství světla. Ta úžasná souvislost všeho toho, co prožívám (a co věřím, že Bůh i pro mne ještě připravil), s tím, co prožíval Pán Ježíš a Panna Maria.

Účinky chemoterapie jsou drtivé. Když jsem se po první dávce snažila usnout, mé srdce to nedovolilo. Bušilo tak divoce, že jsem nevěděla, co mám dělat. A tak jsem sáhla po růženci. Po prvním desátku se srdce úplně zklidnilo a já usnula. Totéž se stalo i při druhé a třetí dávce. A já najednou věděla, že to nebyla náhoda, že Bůh je přítomný, a s úžasem a dojetím jsem děkovala za obrovský dar, který nám byl v modlitbě Svatého Růžence dán.

Marie (redakčně upraveno) ■

*Nevěděla jsem,
co mám dělat.
A tak jsem sáhla
po růženci.*

Struktura modlitby růžence

Úvod:

- Znamení kříže • Věřím v Boha
 - Otče náš • 3x Zdrávas Maria
- (po jménu Ježíš postupně prosíme o tři Božské ctnosti: 1. v kterého věříme, 2. v kterého doufáme, 3. kterého nade všechno milujeme) • Sláva Otci

Pět desátků:

- Otče náš • 10x Zdrávas Maria
- (po jménu Ježíš se přidávají růžencová tajemství) • Sláva Otci

I. Tajemství radostná (pondělí, sobota):

1. kterého jsi z Ducha Svatého počala
2. s kterým jsi Alžbětu navštívila
3. kterého jsi v Betlémě porodila
4. kterého jsi v chrámě obětovala
5. kterého jsi v chrámě našla

II. Tajemství světla (čtvrtek):

1. který byl pokřtěn v Jordánu
2. který zjevil v Káně svou božskou moc
3. který hlásal Boží království a vyzýval k pokání
4. který na hoře Proměnění zjevil svou slávu
5. který ustanovil Eucharistii

III. Tajemství bolestná (úterý, pátek):

1. který se pro nás krví potil
2. který byl pro nás bičován
3. který byl pro nás trním korunován
4. který pro nás nesl těžký kříž
5. který byl pro nás ukřižován

IV. Tajemství slavná (středa, neděle):

1. který z mrtvých vstal
2. který na nebe vstoupil
3. který Ducha Svatého seslal
4. který tě, Panno, do nebe vzal
5. který tě v nebi korunoval

Po každém desátku:

Pane Ježíši, odpusť nám naše hříchy, uchráň nás pekelného ohně a přiveď do nebe všechny duše, zvláště ty, které tvého milosrdenství nejvíce potřebují.

Závěr:

• Zdrávas Královno • Oroduj za nás, Královno posvátného růžence, aby nám Kristus dal účast na svých zaslíbeních. • Modleme se: Bože, tvůj jednorozentý Syn nám svým životem, smrtí a zmrtvýchvstáním získal věčnou spásu. Dej nám, prosíme, když v posvátném růženci blahoslavené Panny Marie o těchto tajemstvích rozjímáme, ať také podle nich žijeme a dosáhneme toho, co slibují. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

Je vhodné ještě připojit modlitbu na úmysl Svatého otce.

O čem je 6. přikázání

Foto: Designed by rawpixel.com / Freepik

Nesesmilníš!

Bývalý ministr školství Mons. prof. Petr Piřha (viz infobox na str. 59) nám sice z časových důvodů odmítl rozhovor, ale dal nám k dispozici své dřívější práce, z nichž jsme vybrali následující pasáže jako odpovědi na naše otázky. V minulém čísle jsme se ho ptali na vysvětlení jeho postoje k tzv. Istanbulské úmluvě (viz „Milujte se!“ č. 49, str. 49nn – on-line zdarma v archivu všech vydaných čísel na www.milujte.se). Dnešní otázka zní: „Považujete sexualitu za tak důležitou, jak se dnes říká? Jinými slovy: jak se jako katolický kněz díváte na šesté přikázání?“ Odpověď je z jeho knihy „Výchova, naděje společnosti“.

Sexualitu nezakazuje, ale chrání

Na rozdíl od ostatních přikázání, s nimiž bude dnešní společnost v podstatě souhlasit, je pro ni toto těžko stravitelné, protože ho chápe jako protipřirozené.

Podrážděné reakce často obsahují argumenty o nepřijatelnosti zákazu potratů, praxe antikoncepce a nerozlučitelnosti manželství. Tyto argumenty se však týkají obsahu přikázání *nezabiješ* a zčásti přikázání *nepožádáš manželky svého bližního*

Věci banální a stále přítomné zevšední.

(viz následující článek – pozn. redakce). Šesté přikázání se však týká sexuality a tu nejenže nezakazuje, ale obhájí a chrání. Jeho podstatnou složkou je zákaz sexuálních perversit a násilí. Tím ještě není jeho obsah vyčerpán, neboť hlavní je na něm již zmíněná ochrana sexu.

Odstranění tabu? Dehonestace, banalizace... – zevšednění!

Význam takto pochopeného šestého přikázání mnohokrát nahlédnete, až budete o této části morálky mluvit při výchově. Přijďte předně na to, co vědí dobře uči-

telé, lékaři i mnozí rodiče, že totiž dětem, a dokonce malickým dětem, oblast sexuality nebudete otvírat (tj. nebudete první, kdo o ní s dětmi mluví – pozn. redakce). Vědí o ní většinou víc, než čekáte, a dokonce víc, než sami víte. S vytřeštěnými očima a pokleslou čelistí byste poslouchali, kdyby oni začali poučovat vás. Uvědomíte si to i jindy, když uvážíte, že dostupnost sexu, ať už naplněného, obrazového či verbalizovaného, je neustálá. Současná společnost odstranila sexuální tabu. Učinila tak podle proklamací proto, aby sex přestal být demonizován. Stalo se však něco jiného. Sex byl znesvěcen, dehonestován a prohlášen za banalitu, kterou je možné se příjemně pobavit a potěšit. O nic víc nejde, a proto jen ať je hodně sexu a ať se každý dobře baví. Toto přesvědčení je tak silné, že je nám všem sex v různých podobách vnucován, abychom se taky trochu povyrazili a přišli na jiné, veselejší myšlenky. Když už zrovna musíte nakupovat, a tudíž nemůžete být sexuálně aktivní, potěšte se pohledem na různě sexuálně pointované obrázky na obalech, reklamách, ve sloganech. Věci banální a stále přítomné zevšední. Je tedy třeba přidat na důrazu, a tím se již suneme k pornografii a perverzii.

„NE“ degradaci člověka na úroveň zvířete

Jediné, na co je třeba dbát, je podle dnešní společnosti to, aby děti nedostaly AIDS a aby nedošlo k početí. Děti vždy chtěly proniknout k onomu utajenému a vždy věděly neskonale víc, než předpokládali jejich rodiče a vychovatelé. V mé generaci sahaly potajmu po inteligentních exhibicích Simone Beauvoirové, o generaci předtím k tehdy skandálnímu příběhu lady Chatterleyové. Ale nikdy ▷

*Šesté přikázání hájí
důstojnost lidské lásky...*

*... aby byl sex výrazem vzájemného
sebevydání, aktem úcty, vstupem
do nejvlastnějšího proudu života
a dotykem nevyslovitelného.*

Foto: Unsplash, Toa Heftiba (CC0)

Foto: ©Zeleněk, Poruba, Člověk a Víra

Mons. prof. PhDr. Petr Pitha, CSc., dr. h. c.,

... je český katolický kněz, bohemista, lingvista a pedagog. V letech 1992–1994 zastával funkci ministra školství. Je autorem řady odborných a populárně naučných knih z oblasti výchovy, učení a lingvistiky a jedním ze zakladatelů české matematické lingvistiky. Mimo to sepsal řadu knih o významných osobnostech katolické církve, např. *Čechy a jejich svatí*, *Pocita sv. Anežce Přemyslovně*, *Slyšte slovo a zpívejte píseň*; dále *Paměť a naděje*, nebo *Triptych na oltáři Lásky*... Za své zásluhy byl oceněn mimo jiné Komenského medailí UNESCO, cenou MŠMT, Pamětní medailí UK a státním vyznamenáním Za zásluhy.

Podle wikipedia.org

nebyly téměř zavaleny polozvrácenými radami, obrázky a návody jako teď. Jsou na to i zvláštní rubriky v běžných časopisech. Jen ať se baví! Dělají to všichni, dyť je to lidský! A to byste koukali, jak to umějí. Jak vědí, kde se šimrat, jak se popleskávat, jak vzdychat a kdy zaupět, aby rychle a často dospěly ke slastnému stahování svalstva na stehnech a porůznu a posléze k blaženému ochabnutí. Že se přitom degradují na zvířátka, že ztrácejí zodpovědnost i lidskou důstojnost, že možná nikdy nepoznají lidskou lásku, protože jim postačí stále nudnější tělocvik, na to se dnes nemyslí. Myslí

na to však ono šesté přikázání, které hájí důstojnost lidské lásky a žádá, aby sex byl něčím významným, posvátným a také tajemným. Aby byl výrazem vzájemného sebevydání, aktem úcty, vstupem do nejvlastnějšího proudu života a dotykem nevyslovitelného. Do sexuality, kterou si člověk na rozdíl od zvířat plně uvědomuje, je vloženo tajemství početí a zrození. Není to zábava, je to úchvatný sebe-vědomý čin, jehož důsledky jsou život a smrt, zrození nového člověka, spoutání obou milujících v jednu novou bytost, což je k sobě, a proto i navzájem připoutá.

Do sexuality, kterou si člověk na rozdíl od zvířat plně uvědomuje, je vloženo tajemství početí a zrození.

Foto: Pixabay, Jashina; Flickr, linear cause (CC BY-SA 2.0) / Kolář, MSJ

Chtít Vánoce každý den?

Je to právě šesté přikázání, které chrání tento výraz vzájemnosti dvou milujících jako něco slavného, nevšedního, svátečního. Právě tak jako je v roce jeden Štědrý večer, jsou v životě milujících tyto štědré hodiny. Kdyby se objevil člověk tak zamilovaný do Štědrého večera, že by, kdekoli uvidí smrček, šel a uřízl ho, navěsil na něj cinglata a začal zpívat koledy, měli bychom ho za blázna. Kdyby to dělala většina lidí, přestaly by existovat Vánoce.

Cudnost a intimita

Dovolím si ještě slovo o cudnosti. Nezájímá mě v této souvislosti, jak se kdo obléká, resp. neobléká. Jde jistě také o míru vyzývavosti, ale spíš o nekritičnost a porušení estetiky, když se v letní den vyrojí ženy, které jsou buď jen ve spodním prádle nebo naopak bez něho. Je mi líto, že při odhalení pásu břicha a zad, jak je to teď v módě, si holky nastydnou ledviny, ale o to zde nejde. Jde o to, že sexualita je intimní záležitost a že je oblastí tajemna a ochudit se o toto strhující poznání tajemna je škoda. Bývá mi líto, když vidím svatbu mladých lidí, kteří už nic nového nepoznají, protože si za dva roky společného života vše vyzkoušeli a vědí, že si vyhovují. Svatební noc je pro ně nudou po únavném dnu. Jsou v nebezpečí, že budou chtít sáhnout po něčem, co ještě neznají, ale to už leží v oblasti vždy silnější perverze.

Láska a jazyk

Za zlé považuji i to, že pro hovor o lásce nám chybí jazyk. Mladí lidé znají jen odborný jazyk fyziologů či sexuologů, popř. oplzlé výrazy slangu a argotu. Metafory vynášející tělesnost do oblasti poezie jsou jim k smíchu, protože uvízli v osidlech technologií a k opravdovosti lásky se nedostanou. Pochopitelně, protože jsme pozvedli prapory svobodné lásky, ale láska je zavazující.

Zde bych rád dodal, že náš jazyk je oproti jiným v nevýhodě, protože má pouze slovo láska, kdežto jiné jazyky rozlišují *amor* a *caritas*. *Amor* je vášnivá láska především v prvním vzplanutí. *Caritas*, řecky *chairé*, je vzájemná láskyplná péče o dobro druhého mezi mužem a ženou, což je dovádí k tomu, že se stanou jedinou bytostí.

Mons. prof. Petr Pitha (vybráno z knihy Petra Pithy „Výchova, naděje společnosti“; titulky a perex redakce) ■

O čem je 9. přikázání

Foto: Flickr, ja_valente (CC BY-NC-ND 2.0)

Nebudeš chtít ukrást manželku, manžela...!

„Láska je oblouk sklenutý od okouzlení k zodpovědnosti,“ říká Mons. prof. Petr Piřha.

Krádež, která dopadne nejvíc na děti

Co se zapovídá tímto přikázáním, je svádět vdanou ženu či ženatého muže. Proti tomu lze těžko něco namítat, protože v případě úspěšného svádění dojde k rozvratu rodiny, a to je brutální čin, který dopadne na partnera svedeného a hlavně na děti. Stručně lze říct, že jde o krádež manželky (manžela) a krádež matky či otce. Vypadá to nabubřele, ale dítě, které ztratí jednoho z rodičů, je poloviční sirotek. Zde sice nezmizí rodič ze světa,

ale zmizí ze života dítěte, popřípadě se do něho občas rušivě vrací.

Pravá láska začíná tam, kde nás „přestává bavit“

Mohl bych skončit, ale vím, že musím říct něco i o tom, jak se toto přikázání dále vyvíjelo. Bylo chápáno ve smyslu pevné závaznosti manželské smlouvy,

ale postupem času byly dány možnosti od této smlouvy odstoupit a vymezeny podmínky pro to (jde o dobu Starého zákona před příchodem Ježíše Krista – pozn. redakce). Když je pak na daný problém dotázán Kristus, odpoví, že ony výjimky byly vyhlášeny *pro tvrdost vašeho srdce* a že *člověk nemá rozlučovat, co spojil Bůh* (Mt 19,3.6.8). Jsou to ▷

Láska nespočívá v tom, že ohlodáme z druhého jeho sladkosti a zbytek, jeho starosti, nedostatky, bolesti, odhodíme jako kost.

tyto výroky, na nichž stojí dnešní katolické kanonické právo.

Máme-li pochopit požadavek nerozlučitelnosti manželství, musíme se vrátit ke Kristovým výrokům a snažit se pochopit je nikoli ve smyslu právním, ale ve smyslu teologickém, který je tu základem.

Kristus předně kriticky konstatuje, že možnost rozvodu byla dána pro nedostatek lásky. Manželům se umožňuje, aby se rozešli, když a protože se nemilují. To se jistě stává. Stává se to stále častěji. Častěji se to stává proto, že láska není pochopena. Láska není rovnováha dvou

sobectví. Láska je vzájemná vydanost a vzájemné přijetí. Láska nespočívá v tom, že ohlodáme z druhého jeho sladkosti a zbytek, jeho starosti, nedostatky, bolesti, odhodíme jako kost. Láska nespočívá ani v tom, že se snažíme druhého okouzlit, že před ním čechráme své nejkrásnější

Bůh ti přeje štěstí

Jen ten, kdo žije dobře, může být opravdu šťastný – a jeho štěstí mu vydrží. Každé z Desatera Božích přikázání chrání nějakou hodnotu důležitou pro náš život a pro dosažení a udržení radosti a štěstí.

Desatero Božích přikázání

Text Desatera je uveden v Bibli v Exodu 20,2–17 a druhá verze je v Deuteronomiu 5,6–21. V Církvi je používána katechetická formulace:

1. V jednoho Boha věřití budeš.
2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.
3. Pomni, abys den sváteční světil.
4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.
5. Nezabiješ.
6. Nesesmilníš.
7. Nepokradeš.
8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.
9. Nepožádáš manželky bližního svého.
10. Aniž požádáš statku jeho.
(Katechetická verze podle Kancionálu)

První přikázání Desatera chrání víru v Boha – on dává smysl a pevný základ všemu ostatnímu, a to i v těžkých situacích.

Druhé chrání úctu k Bohu. Nebudeš-li ji mít, nebudeš také brát vážně to, co ti Bůh nabízí – a o to všechno přijdeš.

Třetí chrání hodnotu času: pro odpočinek, pro rodinu, pro Boha.

Čtvrté chrání rodinné vztahy, páté život, šesté sexualitu. Také ta je Božím darem. Ale co v manželství spojuje, mimo manželství vztahy rozbíjí...

Sedmé chrání majetek: tvůj i cizí.

Osmé chrání vzájemnou pravdivost a tím i důvěru mezi lidmi.

Deváté a desáté se váže k šestému (Nesesmilníš!) a sedmému (Nepokradeš!) a chrání vnitřní pravdivost. Bůh ti přeje, abys byl opravdu dobrý, a mohl tak být skutečně šťastný. Kdo by se tvářil dobrým navenek, ale uvnitř živil zlé myšlenky a touhy, bude se moci tak nanejvýš navenek tvářit, že je šťastný. Ale doopravdy šťastný nebude. Bůh ti přeje víc. Nechce, abys byl jako jablíčko s naleštěnou slupkou, ale uvnitř shnilé. (Pozn.: Ne každá špatná myšlenka je hřích; dokud s ní nesouhlasíme, je jen pokušením. Nad pokušením můžeme s Boží pomocí vítězit.)

P. Pavel Zahradníček ■

Nechce, abys byl jako jablíčko s naleštěnou slupkou, ale uvnitř shnilé.

Foto: Pixabay, jama.harmstheisen (CCO)

peří, protože nám dělá dobře jeho oslněný zrak a obdiv. Láska je oblouk sklenutý od okouzlení k zodpovědnosti. Není to jen děj, je to namáhavá snaha. Skoro bych řekl, že pravá láska začíná tam, kde nás přestává bavit, podobně jako naděje nastupuje tam, kde se hroutí všechna naše očekávání. Láska, která končí u prvých nesnázích, vůbec není láska, a každý, kdo nepřijme krizi vztahu jako šanci povýšit zálibu na lásku, lásku nikdy nepozná a zůstane infantilním děčkem, které uteče od každé hry, když ho najednou nebaví anebo když by snad mělo partii prohrát. Statistiky také ukazují, že rozvodovost manželství již jednou rozvedených lidí je o hodně vyšší než rozvodovost prvního manželství. To, o čem mluvil Kristus, je zjištění, že lidem chybí láska.

Semínko, které přijímáte, abyste o ně pečovali

Druhý jeho výrok je rovněž o lásce. Co jiného je tím poutem, jímž spojuje Bůh. Kristus se přitom odvolává na akt stvoření a upozorňuje, že Bůh stvořil člověka jako pár. Lidé jsou od přirozenosti při-

praveni a vybaveni pro lásku. Problém je v tom, že ji často kazí a zničí. A to Kristus zakazuje. Ona jiskra zalíbení, kterou začíná vztah milenců, není nějaký náhodný Cupidův šíp. Je to Boží semeno lásky. Jestliže ho dva lidé přijmou, musí o ně pečovat, a to samozřejmě tím víc, když toto pouto lásky dostane tvář, jméno a život nového člověka. Právě tak jako hýřivě rozsévá Bůh v přírodě semena, z nichž jenom zlomek vzejde a doroste, je tomu i s tímto semenem.

Bez široce otevřených zadních vrátek

Proto je důležité, aby ti, kdo se zamilují, zkoumali, zda se opravdu mají rádi, zda jsou dost silní, aby se uvázali do služby uchovat vzájemnou lásku. Musí vědět, co že si to vzájemně slibují a slibují to i Bohu: že vstupují do svazku na život a na smrt. I když ledacos poznají a vědomě vysloví svatební slib, přece budou na životní cestě vícekrát překvapeni, jak je to nelehké. Ale v ty chvíle, kdy budou bojovat o lásku, budou mít po ruce onen velký slib a rozpomenou se na horoucnost prvního zalí-

bení. Je to hodně jiná situace, než když v takové chvíli mají po ruce široce otevřená zadní dvířka, jak tomu je u civilně uzavřených manželství, při nichž si snoubenci neslibují vůbec nic.

Pokusil jsem se přiblížit logiku kanonického práva a dodám ještě, že církev nikoho nenutí, aby věřil v Boha, a nikomu, kdo v něho nevěří, nevnučuje církevní svatbu. Ale od těch, kdo uzavřou své manželství svátostným aktem, žádá, aby svůj slib naplňovali a naplnili. Všem ostatním ukazuje, že lásku a manželskou věrnost je třeba hájit, protože neláska a nevěra přinášejí trpké plody.

Mons. prof. Petr Pitha (vybráno z knihy Petra Pithy „Výchova, naděje společnosti“; titulky a perex redakce) ■

Láska, která končí u prvých nesnázích, vůbec není láska.

Foto: Pexels, Vera Arsic (CCO)

ABC civilizace lásky

1. Měj v úctě každého člověka, protože v něm žije Kristus. Buď vnímavý ke každému – je to tvůj bratr a sestra.
2. O každém smýšlej dobře – o nikom nesmyšlej zle. I v nejhorším člověku se pokus najít něco dobrého.
3. O druhých mluv vždy dobře – o bližních nikdy nehovoř zle. Naprav křivdu způsobenou slovem. Nebuď příčinou konfliktů mezi lidmi.
4. S každým hovoř jazykem lásky. Nezvyšuj hlas. Neproklínej. Nezpůsobuj problémy. Nezapřičiňuj pláč. Uklidňuj a projevuji dobrotu.
5. Odpouštěj všem a vše. Nepřechovávej v srdci hněv. Vždy podej ruku ke smíření první.
6. Čiň vždy dobře bližnímu. Každému čiň dobro tak, jak chceš, aby ho druzí činili tobě. Nepřemýšlej o tom, co má někdo udělat pro tebe, ale o tom, co máš ty udělat pro někoho.
7. Aktivně pomáhej v utrpení. Ochotně přispěj útěchou, radou, pomocí, srdcem.
8. Pracuj poctivě, protože plody tvé práce používají druzí, jako i ty používáš plody jejich práce.
9. Zapoj se do života společnosti. Otevři se chudým a nemocným. Poděl se o hmotná i duchovní dobra. Snaž se vidět potřebné kolem sebe.
10. Modli se za všechny, dokonce i za nepřátele.

kardinál Stefan Wyszyński

Když jsi to poslechl, promyslel a promodlil, běž, žij a šir to dál!

JukeBox

<http://jukebox.tv-mis.cz>

Několika kliknutími si v JukeBoxu internetové televize TV-MIS.cz na <http://jukebox.tv-mis.cz> sestav z nabízených CD s křesťanskou muzikou a písněmi hudební program na celý den – k práci i k odpočinku. Existuje i obdoba JukeBoxu s mluveným slovem: TémaBox na <http://temabox.tv-mis.cz>. Nabízí množství duchovních přednášek, seminářů, exercicií, kázání a audioknih...

Milujte se!

Římskokatolický farní úřad, Náměstí 20
671 03 Vranov nad Dyjí
e-mail: redakce@milujte.se